

როგორ იძაბება პოლიტიკური ვითარება საქართველოში

იან ანთაძე რადიო „თავისუფლება“ საპროგრამო უფროსი

ბოლო წლების განმავლობაში, არც ერთ ზაფხულს პოლიტიკური დესტაბილიზაციის მუქარის გარეშე არ ჩაუვლია. როგორც წესი, ზაფხულობით საქართველოს მოსახლეობა ისმენს პოლიტიკოსების და პრესის ვერსიას იმის შესახებ, რომ შემოდგომაზე ქვეყანაში რაღაც ძალიან ექსტრემალური მოხდება.

ასეთ მუქარებს სერიოზული საფუძველი, როგორც ჩანს, სულ ორჯერ ჰქონდა (1998წ. და 2001წ.). ორივე შემთხვევაში, პრეზიდენტმა დაძაბულობა ერთი და იმავე ხერხით განმუხტა: მან დაიწყო საუბარი საკონსტიტუციო ცვლილებებზე, პრეზიდენტი პოსტზე და კოალიციურ მთავრობაზე. თუმცა, ორივე ზაფხულს, ბოლოს და ბოლოს, ის გაირკვა, რომ პოლიტიკური სისტემის შეცვლა შემოთავაზებული იყო მხოლოდ სალაპარაკოდ და არა განსახორციელებლად.

დღეს უკვე გაულუბრყვილოდ გამოიყურება ედუარდ შევარდნაძის გადაწყვეტილება, რომ სამშობლოში სესიის დაწყებისთანავე პარლამენტს საკონსტიტუციო ცვლილებების პაკეტი ენდო. ამ განზრახვის შესახებ გასულ კვირაში თავად სახელმწიფო მინისტრმა განაცხადა „ლამის მოამბის“ პირდაპირ ეთერში. პრეზიდენტის განზრახვა, რომ მესამედ დაატაროს ერთი და იგივე ფორფიტა - ვითარება ვეღარ განმუხტავს. თუმცა, თავად საკითხის წამოწევა ადასტურებს, რომ ამჯერადაც საფრთხე რეალურია და ედუარდ შევარდნაძეს საგანგებო ძალების მხარე დასჭირდება დაძაბულობის მოსახსნელად.

სხვათა შორის, შემთხვევითი არ იყო, რომ პარლამენტში ქვეყნის ბიუჯეტის შესრულების 4 თვის შედეგებზე მსჯელობას ფონად გასდევდა სწორედ ეს თემა - საერთო ვითარების დაძაბვა. ბოლოდროინდელი ტენდენციები მართლაც საფრთხის მოახლოებაზე მიუთითებს.

ბარკაძეა A8 გვირგვინი

ირინა ხაკამადა: „არ არსებობს ფასეულობა, რისთვისაც ღირდა მთელი სახელმწიფოს ასე გათელვა და დამარხვა!“

რუსიკო ნიკარაძე ს.ა. კორ. მოსკოვი

„როგორც არ უნდა იქცეოდეს დღეს შევარდნაძე და თუნდაც ისეთ პოლიტიკურ სპეკულაციებს შერდეს ადგილი, რაც ადგილობრივი არჩევნების დროს საქართველოში დაფიქსირდა, რუსეთ-საქართველოს განვითარების ხაზი მაინც დემოკრატიული დარჩება და ეს ორი სახელმწიფო სწორედ მაშინ, კეთილმეზობლურ ურთიერთობებს შეინარჩუნებს.“ - განაცხადა რუსეთის მემარჯვენე ძალა ერთერთმა ლიდერმა ირინა ხაკამადა, „24 საათისთვის“ მიცემულ ექსკლუზიურ ინტერვიუში.

- როგორ შეაფასებდით საქართველო-რუსეთის დღევანდელ ურთიერთობებს, როგორი პერსპექტივა აქვს ამ თანამშრომლობას თქვენი აზრით და საქართველოსთან დაახლოების რა ასპექტებზე ამახვილებს დღეს ყურადღებას რუსეთის მემარჯვენე ძალა კავშირი?

- დღეს საქართველოს გონზე მოსვლის პერიოდი უდგას, როგორც რუსეთს შერდდა გარდამავალ ეტაპზე. იმედი მაქვს, როგორც კი საქართველო უზრუნველყოფს საკუთარ პოლიტიკურ და ეკონომიკურ სტაბილურობას, უმაღლეს რუსეთისაკენ აიღებს გეზს. ის პოლიტიკური ფრთა, რომელიც ამ ტალღის წინააღმდეგ მოძრაობს, ყველაფერს წააგებს, ხოლო საქართველოს ის პოლიტიკური ძალები, რომლებიც ამ ისტორიულ რეალობას გრძნობენ, უფროდ მოგებულნი დარჩებიან. სწორედ ამ ძალებმა უნდა განამტკიცონ რუსეთისადმი საქართველოს ნდობა მისი ახალი საგარეოპოლიტიკური კურსის გათვალისწინებით და ეს კურსი არ უნდა ჩაითვალოს კონსტიტუციურად, ანუ არ უნდა დაუკავშირდეს ვლადიმერ პუტინის ცალკეულ ინტერესებს, რაც ძალზე სასაცილო იქნებოდა. ის რუსი პოლიტიკოსები, რომლებიც დღეს საქართველოში სეპარატიზმს უჭერენ მხარს, სწორედ ამ საერთო ისტორიული ტალღის წინააღმდეგ მოძრაობენ. დარწმუნებული ვარ, ეს ქაფი გადირეცხება. ამისათვის საჭიროა:

ბარკაძეა A3 გვირგვინი

პოზიციების საბა

ანუ ახალი იმის შესახებ, თუ როგორ შეცვალა ქართულ მეცნიერთა აღმოჩენებმა მთელ მსოფლიოში დამკვიდრებული წარმოდგენები...

პირველი და დღევანდელი ევროპელები - დავით ლორთქიფანიძე და მოქანდაკე ელიზაბეტ დენი. დამინსტილი პომინიუმის რეკონსტრუქციის ავტორი.

ძიძიგური მემორიალი პრეზიდენტის ბულმონაქალით

თბილისი. „ნაციონალური მოძრაობა-დემოკრატიული ფრონტის“ ერთ-ერთი ლიდერი ზვიად ძიძიგური აცხადებს, რომ პრეზიდენტი ედუარდ შევარდნაძე შეეცდებოდა, მის მიერ პატიმრობიდან გათავისუფლებული თემურ ხაჩიშვილი, გიგა გელაშვილი და გურამ პაპუკაშვილი ბლოკ „ნაციონალისტების“ წინააღმდეგ გამოიყენოს.

ყველა იმ შეიარაღებული ფორმირების წარმომადგენლები მოინვივა, რომლებიც ზვიად გამსახურდიას მთავრობას 1991-92 წლებში ებრძოდნენ. მათ შორის, აფხაზეთსა და სამაჩაბლოში სამარ მოქმედებათა მონაწილეები იყვნენ. ჯორბენაძე შეკრებილებს, მხარდაჭერის სანაცვლოდ, ყურადღებას დაჰპირდა.

უჩინარი მილსადენი

საუკუნის პროექტი დევიდ მორგანმა თქვა, რომ მილსადენის ასეთი მასშტაბური მშენებლობა მსოფლიოში ჯერ არ ყოფილა. ამის გამო, თურმე, ჩვენზე გამაყვანი მილსადენი მსოფლიოს წამყვანი ნავთობკომპანიების ყურადღების ცენტრში მოქცეულა.

დევიდ მორგანი: „საქართველოში უნიკალური და ძალიან მგრძობიარე ბუნებაა, რაც ფაქტობრივად მოპოვების ითხოვს. ჩვენთვის მთავარია, იგი არ დავაზიანოთ და მილის გაყვანის შემდეგ პირვანდელი სახე შევუნარჩუნოთ. მილს ისე ჩავედებ, რომ თქვენ მას ვერ დაინახავთ.“

ნავთობსადენის მარშრუტის დემონსტრირება

რატომ ტოვებენ ახალგაზრდა კადრები სამხედრო უწყებას

კობა ლიკლიძე რადიო „თავისუფლება“ საპროგრამო უფროსი

საქართველოს სამართალდამცველი ორგანოები ორ კვირაზე მეტია, ამოიდ ეძებენ მე-11 მოტომსროლელი პრივატიზაციის სამსახურში დაკარგული ტყვიამფრქვევებისა და რადიოსადგურების კვალს. თუმცა ამ კრიზისში, რომლის გახმაურებას დიდად არ ალუფროსთვანებია საქართველოს სამხედრო ხელმძღვანელობა, გარკვეულად დააჩქარა სამეთაურო თანამდებობებზე დასავლური ორინტაციის კადრების დაწინაურების პროცესი. გასულ კვი-

რაში, საქართველოს თავდაცვის მინისტრის ბრძანებით, სახმელეთო ჯარების სარდლად პირველი ქართველი რეინჯერი, ამერიკის თავდაცვის კოლეჯის კურსდამთავრებული, ვიცე-პოლკოვნიკი ნიკა ჯანჯღავა დაინიშნა, მე-11 მოტომსროლელ პრივატიზაციის სამსახურში დაკარგული ტყვიამფრქვევებისა და რადიოსადგურების კვალს. თუმცა ამ კრიზისში, რომლის გახმაურებას დიდად არ ალუფროსთვანებია საქართველოს სამხედრო ხელმძღვანელობა, გარკვეულად დააჩქარა სამეთაურო თანამდებობებზე დასავლური ორინტაციის კადრების დაწინაურების პროცესი. გასულ კვი-

ბარკაძეა A2 გვირგვინი

Table with 2 columns: News item and page number.

Table with 2 columns: News item and page number.

Table with 2 columns: News item and page number.

Table with 2 columns: News item and page number.

ახინდი

Table with 2 columns: Weather forecast and icons.

Table with 2 columns: Statistics and values.

თბილისი. "მხედრიონს" რომ აღრინდელი ზეგავლენა ჰქონდეს, პანკისის ხეობაში პოეტიკა კონცენტრაცია არ მოხდებოდა", – გული წყდება ჯაბა იოსელიანს და დასძენს, რომ რუსეთის მორალურად და სამართლებრივად პანკისის ხეობაში პოეტიკა წინააღმდეგ ოპერაციის ჩატარების უფრო მეტი უფლება აქვს, ვიდრე აშშ-ს, რადგან სწორედ პანკისში ივანეძე რუსეთის სანიხალმდეგო ტერაქტები.

პანკისის ოპერაციაში აშშ-საც შეუძლია მონაწილეობის მიღება – მაინა "მხედრიონის" ლიდერს.

რაც შეეხება თავდაცვის სამინისტროს სპეცდანიშნულების ბატალიონ "კომანდო"-სში კონტრაქტორთა შერჩევის პრობლემებს, რომელთაც ამერიკელი ინსტრუქტორები "წერთისა და ალჟურის" პროგრამის ფარგლებში მოამზადებენ, ჯაბა იოსელიანი ქვეყანაში სამხედროთა საერთო უმატივცემულობის ფაქტობრივ სხნის.

მათ თქვა, რომ აფხაზეთის ომგამოვლილ მებრძოლებს, მათ შორის "მხედრიონელებს", საერთო ჯამში, "სულში ჩააფურთხეს, არ დაფასეს და სისხლის სამართლებრივი დევნა დაუწყეს". იოსელიანის თქმით, "მხედრიონი", სხვებთან შედარებით, საომარი მდგომარეობის კანონებით, "ანგელოზი" იყო.

"ჩაღარ აკეთებდა ამერიკა ვიეტნამის ომში, ხოლო რუსეთის არმია - გერმანიაში", – თქვა მან.

თბილისი. "ერთიანი კომპარტიის" ლიდერმა პანტიელიძემ გიორგიამე ერის გადარჩენის მთავრობა აღმოაჩინა. მისი აზრით, კოალიციური მთავრობის შექმნამ საქართველო, შესაძლოა, კრიზისიდან რეალურად გამოიყვანოს.

კოალიციურ მთავრობაში, რომელსაც მეზობელი ქვეყნა აუცილებლად დაუჭერს მხარს, ვერ მოხდენენ დღეურდ შენარდნამე და დღევანდელი პარლამენტი.

თბილისი. ერთადერთი ენა, რომელიც ხელისუფლებას ემისს, "საპროტესტო აქციების ენაა", ამბობდაც ბლეკი "ნაციონალური მოძრაობა - დემოკრატიული ფორმის" ქვემო ქართლში (და თბილისშიც) საპროტესტო აქციებს დაიწყებს, თუ პრეზიდენტი ედვარდ შევარდნამე თანამდებობიდან არ გადააყენებს ამ რეგიონის მის რწმუნებულს ლევან მამალაძეს, რომლის დაცვის ყოფილი წევრი შოთა თინიკაფელი ეჭმიტინილია 2 ივნისს საარჩევნო ბოულეტენების გატაცებაში.

"ნაციონალებში" იმედოვნებენ, რომ საპროტესტო აქციებს სხვა ოპოზიციური პარტიებიც შეუერთდებიან.

მოსკოვი. რუსეთის თავდაცვის სამინისტროს პრესსამსახურის განცხადებით, მხოლოდ 1992-1995 წლამდე, საბჭოთა კავშირის შეიარაღებული ძალების შემადგენლობიდან ქართულ მხარეს გადაეცა 12 ვერტიკალი, 350 ერთულზე მეტი ჯავახანსატანკო ტექნიკა, 3 ათას ერთულზე მეტი საავტომობილო ტექნიკა, 15 კომპლექტი სახმელეთო ტექნიკა, 400 ერთულზე მეტი საეველ საარტილერიო ტექნიკა, 49 ერთულზე ნაღმტყორცილი, 47 ათასი ერთულზე მეტი სასროლი და საბრძოლო იარაღი, 230 ვაგონზე მეტი საბრძოლო მასალა.

რუსეთის თავდაცვის სამინისტროს წარმომადგენლები აღნიშნავენ, რომ 1992-1999 წლამდე საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს გადაეცა ამიერკავკასიაში რუსეთის სამხედრო დაჯავახების 80-მდე სამხედრო ბაზა და ობიექტი ბათუმში, ახალქალაქში, თბილისში, ქუთაისში, ხელჯარაურში, ქუთაისში, ახალციხეში, კუმისში, აგჭალაში, ორბეგში, ლილიში, ალექსეევკაში, ვახაიანში. გარდა ამისა, შავი ზღვის ფლოტის ფოთის სამხედრო საზღვაო ბაზიდან, საქართველომ სამხედრო ტექნიკის და ინფრასტრუქტურის ნაწილი, მათ შორის - საბრძოლო გეგმები მიიღო.

უნდა ვივარაუდოთ, რომ ამ ჩამონათვალში მეტი წილი აფხაზეთისთვის განეულ სამხედრო დახმარებაზეც საუბრობენ, რადგან, პარლამენტის თავდაცვის და უშიშროების კომიტეტის ყოფილი თავმჯდომარის, გიორგი პარამიძის თქმით, საქართველომ მიიღო მხოლოდ 1 პროცენტი იმ შეიარაღებიდან, რაც მას რეალურად ეკუთვნოდა და ქართველების შრომით წლების მანძილზე იქმნებოდა.

- რუსეთის თავდაცვის სამინისტროს ურჩევნია, მილიარდობით ნაბარცვი დაითვისება და მის დაბრუნებაზე იფიქროს, რაც საქართველოდან წაიღო. საქართველოში რაც დატოვეს, ჩვენდამი გაღებული მოწყობა არ არის, - განაცხადა გიორგი პარამიძე.

კონფლიქტის ზონა. ამ დღებში დასრულდება ქართულ-აფხაური კონფლიქტის ზონაში დისლოცირებული რუსეთის სამხედრო ძალების როტაცია, რომელიც 4 ივლისს დაიწყო. როტაცია მიმდინარეობს უსაფრთხოების ზონის სამხრეთ სექტორში, ზუგდიდისა და ნალენჯიხის რაიონებში განლაგებულ 529-ე ბატალიონში.

ეს პროცესი სამხედრო ძალების სხვადასხვა ნაწილებში წელიწადში ერთხელ ხდება და ხშირად გარკვეული ინციდენტებით მიმდინარეობს, თუმცა ამჯერად, როგორც სამხედრო ძალებში აცხადებენ, ბატალიონის შემადგენლობის შეცვლა მშვიდობიანად ხორციელდება.

თბილისი. საქართველოში ალიოზა და ინჟო, და დაიწყო "გამარჯნებულო" და "გამარჯნებულო" ხორლის ბრძოლა. თუმცა, ამ ბრძოლაში თბილისს ყოველთვის, ქართველი ფერმერების მიერ მოყვანილი ხორბალია დამარცხებული. "თავისუფალი კონკურენციის" პირობებში ქართული ხორბლის კონტრაბანდულ ფაქტობრივ კონტროლს ახორციელებს 100-150 ათასი ტონა წილად წარმოებული ხორბალი მყიდველს ამოიდ ელის. საბაჟო დეპარტამენტის თავმჯდომარის მოადგილის **დავით გალავაძის** განცხადებით, უნდა აიკრძალოს ჰუმანიტარული დახმარების სახით ფაქტობრივ მოხვლა, რადგან ეს დარგი ქვეყნისთვის სტრატეგიულია.

თბილისი. გადგეუბატებული გუმბერაძის სახელმწიფო კაცელარის, აგრეთვე რეგიონული მართვისა და პოლიტიკის სამსახურის ყოფილი ხელმძღვანელი - **ბადრი ხატიძე** მიიჩნევენ, რომ საქართველოს ტერიტორიული მონწყობის საკითხი კონსტიტუციური დონეზე უნდა გადაწყდეს და უნდა გაიმიზნოს უფლებამოსილებები ცენტრსა და რეგიონებს შორის. მას ახლაც მონისის რწმუნებულის ინსტიტუტსა და მასში არაკონსტიტუციურს ვერაფერს ხედავს.

პრამი-ნუსი, მელი-ნუსი.

სხვაგვარად ფიქრობს პარლამენტის თვითმმართველობისა და რეგიონული ოლიტიკის კომიტეტის თავმჯდომარე, "სოციალისტი" **ნუგზარ ნავაძე**. მისი აზრით, მიუღლებლია, როდესაც სამხარეო ადმინისტრაციასთან შექმნილია თითქმის ყველა უწყებებისა და სამინისტროს შესაბამისი სტრუქტურები მთავარი სამმართველოების სახით. პრეზიდენტს შეიძლება ჰყავდეს რწმუნებული თავისი აპარატი, რომელიც ხელს შეუწყობს პრეზიდენტის განკარგულებების გატარებას ამა თუ იმ რეგიონში.

თბილისი. მიუხედავად მსოფლიოს ფინანსური ორგანიზაციების მიერ უმუშევრობისა და სიღარიბის დასაძლევად გამოყოფილი მრავალმილიონიანი კრედიტებისა და გრანტებისა, მსოფლიო სტატისტიკის სახელმწიფო დეპარტამენტის ინფორმაციით, 5 თვის განმავლობაში დასაქმების სახელმწიფო სამსახურში სამუშაოს მაძიებელთა რაოდენობა 2002 წლის იანვართან შედარებით რვაჯერ გაიზარდა, უმუშევართა რიცხვმა კი 12,6 ათასი კაცი შეადგინა.

უმუშევრებს შორის მეტი წილი მამაკაციები არიან. უმუშევართა მეოთხედს 30 წლამდე ასაკის, ხოლო 17 პროცენტი - 50-ს გადაცილებული ასაკის მოქალაქეებმა შეადგინეს. უმუშევართა შორის ყოველი მესამე საშუალო განათლებითაა, ხოლო ყოველი მეოთხე - უმაღლესი.

ეს მონაცემები მხოლოდ რეგისტრირებულ უმუშევრებს ეხება.

ბრიტანეთი. მხატვარ მარკ კუინს, რომელიც 80-იანი წლების დასაწყისში თავისი პროუკაცული კონცეპტუალური ნამუშევრებით გახდა ცნობილი კონცეპტუალური გამოკონება სულ წყალში ჩაყვარა. მისივე გაყინული სისხლისაგან შექმნილი უნიკალური ქანდაკება, რომელიც ბრიტანეთის გალერეა „პრეტ არტსი“ ინახებოდა, განადგურდა. ეს იყო თავის ტვიფრი, რომელიც მხატვრის 4,5 ლიტრი სისხლისაგან გაკეთდა. უნიკალური ქანდაკება მუშების უფურადღებობის გამო დაგდა. მათ შემიხვედრი გამოერთეს მაცივარი, სადაც ქანდაკება ინახებოდა.

სულუმბერა თავის დროზე „პრეტ არტის“ შეაფურღმა და გალერეა „საჩინა“ მფლობელმა ჩარლზ საჩინმა 13.000 ფუნტ სტერლინგად შეიძინა.

წალენჯიხა. ნალენჯიხაში, უზენაესი საბჭოს დეპუტატებმა, 1992 წლის ივლისში შეიარაღებული ფორმირება "მხედრიონის" მიერ, ნალენჯიხის რაიონში განხორციელებული "სადასჯელი ოპერაციის" 10 წლის-თავი აღიზნეს. ამ ოპერაციას 22 ადამიანი შეწირა.

ღონისძიებაში ექს-პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდიას თანამებრძობები - **ნემო ბურჭულაძე, გურამ აბსანადე და ზვიად ძიძიყური** მონაწილეობდნენ. გურამ აბსანადე განაცხადა, რომ იგი "ნაციონალურ მოძრაობასთან" გაერთიანებას ეგეგმება.

აქციის მონაწილეებმა ჯაბა იოსელიანის "წილ" ზეგაიხტებს საცელიდ დაუწუნეს და "პარტიოტთა კავშირში" გაერთიანებას შეცდობა უნდოდა.

ნემო ბურჭულაძის განცხადებით, "მხედრიონის" მიერ ნალენჯიხაში განხორციელებული ოპერაცია "ზეგაიხტების განსაზღვრულად იყო მიმართული და მისთვის შეუფასება ხელისუფლების დღემდე არ მიეცა". მისივე თქმით, ხელისუფლების შეცვლის შემდეგ ნალენჯიხის ტრადიული ხელახლა იქნება გამოთიხული, მის შემდეგაც ნალენჯიხის მოვლენები ედვარდ შევარდნისა და მისი ხელისუფლების როლი გაირკვევა.

აბაშა. სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონში პრეზიდენტის რწმუნებულ ბონდო ჯიქიასა და მის მიერ აბაშის რაიონის გამგებლის თანადგეობაზე წარდგენილი სოსო ქაჩნჭუაის თანამდებობიდან გადაყენების მოთხოვნით, შომიძობის აქციის მეცადემგე დღეს, ექვშებმა აბაშის რაიონულ საავადყოფოში უფრო მდგომარეობაში მყოფი მომიშვებ **დავრჯან ფრესხალაძე** იგი გადაიყვანეს. მდგომარეობა კრიტიკულია.

ადგილობრივ მედიკოსთა მტკიცებით, ზაურ თოღუას სახლში ჩაკეტილი მომიშვებლები უახლოეს დღეებში შეიძლება, იგივე მდგომარეობაში აღმოჩნდნენ.

აქციის მონაწილეები პასუხს ცენტრალური ხელისუფლებასგან ელიან. გასულ კვირას პრეზიდენტმა შევარდნამე განაცხადა, რომ ბონდო ჯიქიას თანამდებობიდან გათავისუფლების საკითხს თვემანებარში გადაწყვეტს. ხოლო, რაც შეეხება აბაშის, ჩხორწყუასა და ხობის რაიონების გამგებლების გადაყენებას, ეს საქმე პრეზიდენტის სახელმწიფო მინისტრს მიაღწი.

ხარაგაული. დაბა ხარაგაულის მოსახლეობა პრეზიდენტისგან მოითხოვს, რომ ხარაგაულის რაიონში გამგებელი მანამდე არ დაიწინოს, სანამ დაბა ხარაგაული საკრებულის არჩევნების ბედი არ გაირკვევა. ხარაგაულები ცსკო-ს ტენდენტურობაში ადამიანობულენებ და აცხადებენ, რომ არჩევნებში დამარცხებული რამდენიმე დეპუტატობის კანდიდატის ვინაობა პარტიული ინტერესების გამო, ამომრჩევლებს უფლებების იფიორრება ხდება.

2 ივნისს ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნებში დაბა ხარაგაულის №1 და №2 საარჩევნო უბნებში საკრებულოს წევრობის დამოუკიდებელმა კანდიდატმა და ხარაგაულის ამჟამინდელმა გამგებელმა **დავით ხახვაძემ** საერთო ხმათა 51 პროცენტი მიიღო.

დეპუტატობის კანდიდატთა ექვსკაციანმა ჯგუფმა, 2 ივნისის არჩევნებში უპირობოდ გამოაცხადა და ცსკო-ს განმეორებითი კენჭისყრის ჩატარება მოსთხოვა.

30 ივნისს დაბა ხარაგაულის ორივე საარჩევნო უბანში განმეორებითი არჩევნები ჩატარდა, სადაც დავით ხახვაძემ ხმათა 86 პროცენტს მიიღო. 5 ივლისს ცსკო-მ არჩევნების ეს შედეგებიც ბათილად გამოაცხადა.

თბილისი შამაშვილმა განაცხადა, რომ სახეების წინააღმდეგ ხარაგაულში თითხი პარტია — სოციალისტები, მოქალაქეთა კავშირი, ადგილობრივი და ნაციონალური მოძრაობა გაერთიანებული და პანდოტური წესით მოქმედებენ.

მოსახლეობა ცენტრალური საარჩევნო კომისიის პასუხისმგებლობის საკითხის დასმასა და უზენაესი სასამართლებამ 30 ივნისის არჩევნების შედეგების გაუქმების შესახებ ცსკო-ს გადაწყვეტილების გაბათილებას მოითხოვს, ნაწინააღმდეგ შემთხვევაში, რიგითხს მაგისტრატის გადაკვეთითა და საპროტესტო აქციების გამართვით იმუქრება.

რატომ ტოვებენ ახალგაზრდა კადრები სამხედრო უწყებას

თუ რამდენიმე გამოჩაქლისს არ მივიღებთ მხედველობაში, საქართველოს სამხედრო ძალების ხელმძღვანელ თანამდებობებზე ჯერ კიდევ საბჭოთა სამხედრო სკოლის წარმომადგენლები იმყოფებიან. საკადრო როტაცია ყველაზე რთულად მიმდინარეობს შინაგან საქმეთა სამინისტროს შინაგანი დაცვისა და სახელმწიფო საზღვრის დაცვის სახელმწიფო დეპარტამენტის ინფორმაციით, შედარებით უკეთ არის დაყენებული საქმე თავდაცვის სამინისტროში, რომელსაც "მშვიდობისათვის პარტნიორობის" პროგრამებში მონაწილეობამ და საგანმანათლებლო სფეროში დასავლეთის ქვეყნებთან დამყარებულმა ორბრძიმა ურთიერთობებმა, შესაძლებლობა მისცა მნიშვნელოვნად შეეცოს საკადრო დეფიციტი.

თუ ახლახან გამოცემულ თავდაცვის "თეთრ წიგნს" ვენდობით, სამხედრო უწყებას თანამედროვე ოფიცერთა კადრების მხრივ პრობლემები საერთოდ არ უნდა ჰქონდეს. ოფიციალური მონაცემებით, ყოველწლიურად, დაახლოებით, 50-60 ქართველი ოფიცერი ან სამოქალაქო პირი ამთავრებს დასავლეთის პრესტიჟულ უმაღლეს სასწავლებელს. მაგრამ ეს ნაკლებად იისახება სამხედრო ქვედანაყოფების ცხოვრებაზე, რადგან კურსდამთავრებულთა უმრავლესობა ან სამტაბო თანამდებობებზე ინიშნება, ან საერთოდ ანებებს თავს სამხედრო სამსახურს და შექცეული კოდნას კომერციულ საქმიანობაში ახანდებს.

როგორც ირკვევა, ბოლო დროს სხვადასხვა არასამთავრობო ორგანიზაციები და პრესტიჟული კომერციული სტრუქტურები განსაკუთრებით საერთაშორისო ურთიერთობის კუთხით მომუშავე ოფიცრებს ნაღობუნ. თავდაცვის სამინისტროს ერთ-ერთი მაღალჩინოსნის თქმით, რომელმაც თავისი ვინაობის გამჟღავნება არ ისურვა, უკანასკნელი ორი წლის განმავლობაში, საერთაშორისო ურთიერთობაში სამშრომელი და გენერალური შტაბის ექვნი ოფიცერი ნაკლებ თანხას იღებს. არადა, როგორც ირკვევა, სამოქალაქო პერსონალი არანაკლებ შრომატევად საქმეს ასრულებს.

მაგალითისთვის უნდა ითქვას, რომ უკვე ნახსენები საერთაშორისო ურთიერთობების მთავარი სამმართველო თავდაცვის სამინისტროს ერთ-ერთი საკვანძო რგოლია. მისი თანამშრომლების კისრზე გადადის მთელი სახელმწიფო-სამართლებრივი ბაზის მომზადება და მოლაპარაკებების წარმართვა აქტუალური სამხედრო-პოლიტიკურ საკითხებზე. ამ შემთხვევაში, ერთადერთ პრივილეგიას, რითაც სამხედრო დიპლომატების შრომა კომპენსირდება, სამილიტერი დღიური ჯიბის ფულის ეკონომიით მიღებული თანხა წარმოადგენს. მაგრამ თავდაცვის სამინისტროს წინაშე მდგა-

კომენტარი

თავდაცვის სამინისტროს კადრების მთავარი სამმართველოს უფროსი, დიმიტრი ლევაჯა: "თავდაცვის სამინისტროს უკვე აქვს ჩამოყალიბებული თავისი მოსაზრებები ახალი კონტრაქტების თაობაზე, რომელსაც სამინისტრო უცხოეთში სამხედრო განათლების მიღების მსურველებს გაუფორმებს. ახალი კონტრაქტები გათვალისწინებულია, რომ უცხოეთში განათლებამიღებულმა ქართველმა სამხედრომ, სამშობლოში დაბრუნების შემდეგ, ათი წელი უნდა იმსახუროს თავდაცვის სამინისტროს სტრუქტურებში. ჩვენ უკვე მივმართეთ პარ-

მომავალი ქართველი ოფიცრები

ნისრის თანახმად, სამოქალაქო პირის მთლიანი ჯამგარი მხოლოდ თანამდებობრივი სარგოსაგან შედგება, მაშინ, როცა იმავე სამტაბო თანამდებობაზე მყოფი სამხედრო პირი იღებს როგორც სამხედრო ნოდების, ასევე კვების კონვენსაციის თანხას, რაც დაახლოებით 60 ლარს უტოვდება. საბოლოო ჯამში, სამოქალაქო პერსონალი, რომლის ხვედრითი წილი სამხედრო უწყების მთლიანი სამტაბო რაოდენობის მხოლოდ 15 პროცენტს შეადგენს, სამხედრომდინან კოლეგებზე დაახლოებით ორჯერ ნაკლებ თანხას იღებს. არადა, როგორც ირკვევა, სამოქალაქო პერსონალი არანაკლებ შრომატევად საქმეს ასრულებს.

მაგალითისთვის უნდა ითქვას, რომ უკვე ნახსენები საერთაშორისო ურთიერთობების მთავარი სამმართველო თავდაცვის სამინისტროს ერთ-ერთი საკვანძო რგოლია. მისი თანამშრომლების კისრზე გადადის მთელი სახელმწიფო-სამართლებრივი ბაზის მომზადება და მოლაპარაკებების წარმართვა აქტუალური სამხედრო-პოლიტიკურ საკითხებზე. ამ შემთხვევაში, ერთადერთ პრივილეგიას, რითაც სამხედრო დიპლომატების შრომა კომპენსირდება, სამილიტერი დღიური ჯიბის ფულის ეკონომიით მიღებული თანხა წარმოადგენს. მაგრამ თავდაცვის სამინისტროს წინაშე მდგა-

რ მწვავე ფინანსური პრობლემების გამო, სამილიტერი თანხებს სრულად მხოლოდ თავდაცვის მინისტროს ან გენერალური შტაბის უფროსის ოფიციალურ ვიზიტებში ჩართული თანამშრომლები ღებულობენ, დანარჩენებს კი მივიღებები ან საერთოდ არ უნახლავრდებათ, ან, საუკეთესო შემთხვევაში, მხოლოდ საერთო თანხის 30 პროცენტს უნდა დაყავდნენ.

მიმდინარე წელს, კადრების დენადობის შესაჩერებლად, თავდაცვის სამინისტროს ხელმძღვანელობამ ორი გზა აირჩია – ყველა სამოქალაქო პერსონალისთვის ხელფასების გაზრდა დაახლოებით 50 პროცენტით და ახალი ხელმწიფო-სამართლებრივი მსახურის სურვილს გამოთქვამენ. კონტრაქტის თანახმად, უცხოეთის სასწავლებლიდან დაბრუნებული სამხედრო პირი ვალდებულია, თითხი წელი იმუშაოს იმ თანამდებობაზე, რომელსაც თავდაცვის სამინისტროს კადრების მთავარი სამმართველო უსთავაზებს. იმ შემთხვევაში, რომ კონტრაქტი დაქირავებული პირის ნებუხით დაიარყვევა, მას მოუწევს სახელმწიფოს გადაუხადლოს თანხა, რაც მის განსწავლაზე დაიხარჯა. ხოლო დეფიციტური სამხედრო პროფესიის მქონე ოფიცერი სამტაბო თა-

ნამდებობას რომ არ შეაბერდეს, მისი იერარქიული წინსვლისთვის გადამწყვეტი მნიშვნელობა საბრძოლო ნაწილში მიღებულ პრაქტიკას ექნება. უმაღლესი სამხედრო ოფიცრის წოდების მიღება კი ასეთი პრაქტიკის გარეშე საერთოდ შეუძლებელი ჩანს. თუ, თქმა უნდა, გამოჩაქლისი არ დაუშვა საქართველოს პრეზიდენტმა, რომლის ხელმძღვანელობა, კონიუნქტურული მოსაზრებებით ვიღვლებსა და წოდებების დარიგების თვალსაზრისით, საყოველთაოდ არის ცნობილი.

კონტრაქტის ასეთი ფორმა ამრობირებულია ცივილიზებულ ქვეყნებში და იგი მხარეთა მკაცრად განსაზღვრულ ურთიერთვალდებულებებს ეფუძნება. მაგრამ საქმე ისაა, რომ ხელფასის დაბირებული 50 პროცენტის მატება ჯერ შორი-ზონტზეც არ ჩანს. ამიტომ საქართველოს თავდაცვის სამინისტრომ უნდა გათვალისწინოს ისიც, რომ თუ თავად დაიარყვევს ამ კონტრაქტის პირობას, რაც არსებულ დაფინანსების პირობებში გარდაუვალი ჩანს, მას ადრინდელზე უფრო ხშირად მიუწევს სიბოლი და თავის მართლება სხვადასხვა სასამართლო ინსტანციებში, სადაც წარსულ წლებში წარმოქმნილი სხვადასხვა დავალიანების გამო, სამხედრო უწყების წინააღმდეგ უკვე არსებობს რამდენიმე საქმე.

კომენტარი

ნისტროს ამ ორგანიზაციამ უნდა აუნახლავროს. პირი ასეთი პასუხიმგებლობისგან განთავისუფლებდა მხოლოდ საპატიო მიწეზის(ავადმყოფობის, ოჯახური მდგომარეობის და ა.შ.) შემთხვევაში. ახალი ნესები არ არის გამოხვედრად საპატიო, რომ დასავლეთში განათლებამიღებული ქართველი ოფიცერი თავდაცვის სამინისტროში სამუშაოდ ღარ რჩებოიან. დღემდე, უცხოეთში, სამინისტროს ხელშეწყობით, 800-მდე ქართველმა სამხედრომ მიიღო განათლება და მათი ახსოვლებული უმრავლესობა თავდაცვის სამინისტროში მუშაობს".

დიმიტრი ლევაჯა

ურინარი მილსადენი

უდგენელი ყოფილა. ექსპერტების თქმით, ასეთი რამე შეიძლება მხოლოდ 12 ბალიანმა მინისფერამ გამოინვიოსო. მეწყერულ და ღვარცრომან ადგილებში მილს ძალიან ღრმად - 21-25 მეტრზე ჩადებენ, სადაც უკვე მყარი ქანები იწყება.

დევრიდ მორბანი: "ჩვენ გვერდ ავუარეთ ყველა დასახლებულ პუნქტს, წყალსაცავს და ტყის მასივს. მხოლოდ რამდენიმე ადგილას ისეთი, სადაც მცირეოდენი ხეების გაჩეხვა მოგვიწევს. ამიტომ მილსადენი ეკოლოგიურ და სოციალურ პრობლემებს არ შექმნის."

ექსპედიციის მონაწილენი საკუთარ თვალებს თუ დაუუჯერებთ, მართალია მორგანი.

თხოვებაში დავრწმუნებულიყავით. ტრასა ბორჯომის ნაკრძალის მოპირდაპირე ვერდობზე ვაღის. ქვემო მდინარე "ბორჯომულს" ხეობაა. ამიტომაც წარმოიშვა ალტერნატიული მარშრუტის იდეა "კარაიას" მთის სამხრეთით, რაც მართლაც გამოიცხავს ყოველგვარ რისკს, მაგრამ "ბი პის" ინჟინერები იმ კლდევიან და არამდგრად ტერიტორიაზე მილის გაყვანას გაუმართლებლად და, ამდენად, შეუძლებლადც მიიჩნევენ. რაც შეეხება უსაფრთხოებას, მათი თქმით, მდინარე "ბორჯომულს" და ბორჯომის საბადოებს ერთ ბუნო საფრთხეც არ ემუქრება. მიღწეულია შეთანხმება, რომ უსაფრთხოების დამატებითი ზომებისთვის სპეციალური თანხები გამოიყოს. საქმე იქამდე მიდის, რომ მილის დახანება მხოლოდ ტერორისტული აქტით იქნება შესაძლებელი, თუმცა ბორჯომის ხეობისთვის არც ეს ყოფილა საშიში.

სანდროქო **თევლაქრაქიძე:** "თქვენ ხედავთ, რა შორსაა მარშრუტი მდინარე "ბორჯომულს" ხეობიდან. საფრთხე აფეთქების შემთხვევაშიც არ არსებობს, ვინაიდან ნავთობის შეკავება ისე მოხდება, რომ ხეობაზე ერთი წვითი ნავთობიც კი ვერ ჩაად-

წევს. მინაში გაფრენა მაქსიმუმ 10 სანტიმეტრზე მოხდეს."

დამტკიცება

გიორგი ქაჩნჭუაის ვარაუდით, პროექტის დამტკიცება შემოდგომაზე უნდა მოხდეს, თუმცა მანამდე ჯერ კიდევ შორსაა: "ჩემი აზრით, ამ რეგიონის პრობლემები არ უნდა შეექმნას. მთავარია, დავრწმუნდეთ, რომ უცხოურმა კომპანიამ ყველა

თურქეთი უფსკრულის პირას - კრიზისის მთავარი მიზეზი მოხუცი პრემიერ-მინისტრია

გიორგი ხალაშვილი

თურქეთი, განსაკუთრებული ხმაურის გარეშე, მორიგი სერიოზული პოლიტიკური და ეკონომიკური კრიზისის წინაშე აღმოჩნდა, რასაც უფრო ამძაფრებს მოქმედი პრემიერ-მინისტრის, ბულენთ ევჯევიტის ავადმყოფობა და... სიჯიუტე.

თურქეთის შიდა პოლიტიკას საერთაშორისო პრესა არც ისე დიდ ყურადღებას უთმობს ხოლმე. თურქეთის სახეზე მსოფლიო პრესის ფურცლებზე მხოლოდ მაშინ ჩნდება, როდესაც საქმე ახლო აღმოსავლეთში შექმნილ ვითარებას, კვიპროსის პრობლემას, კასპიის ნავთობის ტრანსპორტირებას ან ევროკავშირის გაფართოებას ეხება. "მივიწყებული" თურქეთი კი უხმაუროდ ჩაეშვა მორიგი სერიოზული პოლიტიკური და ეკონომიკური კრიზისის მორევში, თანაც ისე, რომ ვითარებიდან თეორიული გამოსავლის ძიებაც კიჭირს.

თურქეთის საერთაშორისო პოლიტიკური მნიშვნელობის გათვალისწინებით, ქვეყნის შიგნით მიმდინარე პროცესებს დიდი მნიშვნელობა ენიჭება. ეს განსაკუთრებით კარგად ესმით მის მეზობლებს, რომლებიც, საქართველოს მსგავსად, მჭიდროდ არიან დაკავშირებული თურქეთის ეკონომიკასთან და დამოკიდებული არიან ანკარის საგარეო-პოლიტიკურ ორიენტაციაზე.

მოკლედ, თურქეთის პრემიერ-მინისტრი ბულენთ ევჯევიტი უკვე ორი თვეა, ჯანმრთელობის მდგომარეობის გამო, სამსახურში არცხადდება. თურქეთის მმართველი კოალიცია დაშლის პირასაა, ხოლო ეკონომიკა - სერიოზული კრიზისის მოლოდინში. ქვეყნის პოლიტიკური ელიტა სრულ უუნარობას ამჟღავნებს ხელისუფლების პრობლემის გადაწყვეტისას, რასაც, უპირველეს ყოვლისა, თავად ბულენთ ევჯევიტის პოზიცია განაპირობებს. 77 წლის გენერალი პოლიტიკოსი ჯიუტად ამბობს უარს თანამდებობის დატოვებაზე და თავისი შემცველის დასახელებაზე.

ყველაფერი ორი თვის წინ დაიწყო, როდესაც ევჯევიტი ნეკნის მოტივით, ანთიბიოსის და ნევროლოგიური დაავადების ნიშნებით საავადმყოფოში მოხვდა. მას შემდეგ მას მონანილობა აღარ მიუღია არც მთავრობის სხდომებში და არც უცხოურ დელეგაციებთან შეხვედრებში.

ამ ორი თვის განმავლობაში თურქული ლირა, დაახლოებით, 20 პროცენტით გაუფასურდა, ხოლო სააროცენტო ვანაკეტივმა 15 პროცენტით მოიმატა. ამას თან ერთვის წინა ორი კრიზისის შედეგების მიმზე შემკვეთობა, რაც თურქეთს არამცთუ წინსვლის, არამედ ძველი მიდევების შენარჩუნების საშუალებასაც კი არ აძლევს.

არეულთა პოლიტიკურ ნრევებშიც. ევჯევიტის შემარცხენცენტრისტული სოციალ-დემოკრატიული პარტია არ აღიარებს ევჯე

პრემიერ-მინისტრი ევჯევიტი

ვიტის ავადმყოფობას და პრემიერ-მინისტრს ჯანმრთელად აცხადებს. მმართველ კოალიციაში შემავალი ორი მემარჯვენე პარტია კი ხელი-სუფლების შეცვლის საკითხს ფრთხილად ეჭყრობა, რადგან, ბულენთის გადადგომის შემთხვევაში, ძალაუფლების გადაცემის შექანაში, "ეროვნული ქმედების პარტია" და მისი ლიდერი ბაჰჩელი, ევჯევიტის გადადგომის შემთხვევაში, კოალიციიდან გასვლით იმუქრება. ეს კი იმას ნიშნავს, რომ კოალიცია დაშლება და აუცილებელი გახდება რიგგარეშე გამარჯვების გამო. ამას თან ერთვის ევროკავშირის მიერ მოთხოვნილი რეფორმების დაყოვნება, რაც სულ უფრო შორეული მომავლის პერსპექტივად ხდის თურქეთის ევროკავშირში გაერთიანებას. ეს ყველაფერი, მიმდინარე პოლიტიკური კრიზისის ხელმძღვანელობით, რომელიც მომავალ არჩევნებში გამარჯვებას გეგმავს. მის წარმატებაში ეჭვი არც არავის ეპარება. ისლამისტების გამარჯვება კი მიუღებელი იქნება არა მარტო თურქული გენერალიტეტისთვის, არამედ თურქეთის მოკავშირეების - შეერთებული შტატების, ევროპისა და ისრაელისათვის.

თურქეთის სტაბილურ საგარეო პოლიტიკას ძალიან დიდი მნიშვნელობა აქვს ისეთი პრობლემების გადასაწყვეტად, როგორებიცაა: ახლო აღმოსავლეთის კრიზისი, ევროპული უსაფრთხოების საკითხი

და საერთაშორისო რელიგიური ფუნდამენტალიზმის შეკვეება. თურქეთის აქტიური მონაწილეობის გარეშე ვერ განხორციელდება შეერთებული შტატების მიერ ერაყის წინააღმდეგ ჩაფიქრებული სამხედრო ოპერაცია.

არადა, დღეს თურქეთის საგარეო ვალი 30 მილიარდ დოლარს აღწევს. შიდა დაეალიანება, დაახლოებით, 200 მილიარდ დოლარია. თურქეთის ფინანსური ბაზრებისა და საბანკო სისტემის სტაბილიზებისთვის საერთაშორისო საგაღმტრო ფონდის მიერ დაპირებული 17-მილიარდიანი კრედიტის ათვისება კი უკვე კითხვის ქვეშაა, ბაზრის არასტაბილური მდგომარეობის გამო. ამას თან ერთვის ევროკავშირის მიერ მოთხოვნილი რეფორმების დაყოვნება, რაც სულ უფრო შორეული მომავლის პერსპექტივად ხდის თურქეთის ევროკავშირში გაერთიანებას. ეს ყველაფერი, მიმდინარე პოლიტიკური კრიზისის ხელმძღვანელობით, რომელიც მომავალ არჩევნებში გამარჯვებას გეგმავს. მის წარმატებაში ეჭვი არც არავის ეპარება. ისლამისტების გამარჯვება კი მიუღებელი იქნება არა მარტო თურქული გენერალიტეტისთვის, არამედ თურქეთის მოკავშირეების - შეერთებული შტატების, ევროპისა და ისრაელისათვის.

თურქეთის სტაბილურ საგარეო პოლიტიკას ძალიან დიდი მნიშვნელობა აქვს ისეთი პრობლემების გადასაწყვეტად, როგორებიცაა: ახლო აღმოსავლეთის კრიზისი, ევროპული უსაფრთხოების საკითხი

და საერთაშორისო რელიგიური ფუნდამენტალიზმის შეკვეება. თურქეთის აქტიური მონაწილეობის გარეშე ვერ განხორციელდება შეერთებული შტატების მიერ ერაყის წინააღმდეგ ჩაფიქრებული სამხედრო ოპერაცია.

არადა, დღეს თურქეთის საგარეო ვალი 30 მილიარდ დოლარს აღწევს. შიდა დაეალიანება, დაახლოებით, 200 მილიარდ დოლარია. თურქეთის ფინანსური ბაზრებისა და საბანკო სისტემის სტაბილიზებისთვის საერთაშორისო საგაღმტრო ფონდის მიერ დაპირებული 17-მილიარდიანი კრედიტის ათვისება კი უკვე კითხვის ქვეშაა, ბაზრის არასტაბილური მდგომარეობის გამო. ამას თან ერთვის ევროკავშირის მიერ მოთხოვნილი რეფორმების დაყოვნება, რაც სულ უფრო შორეული მომავლის პერსპექტივად ხდის თურქეთის ევროკავშირში გაერთიანებას. ეს ყველაფერი, მიმდინარე პოლიტიკური კრიზისის ხელმძღვანელობით, რომელიც მომავალ არჩევნებში გამარჯვებას გეგმავს. მის წარმატებაში ეჭვი არც არავის ეპარება. ისლამისტების გამარჯვება კი მიუღებელი იქნება არა მარტო თურქული გენერალიტეტისთვის, არამედ თურქეთის მოკავშირეების - შეერთებული შტატების, ევროპისა და ისრაელისათვის.

სუთ ილმაზმა გასულ კვირას ოფიციალურად მოითხოვა ევჯევიტის ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ დასკვნის გამოქვეყნება, რათა ბოლო მოეღოს პოლიტიკურ სპეკულაციებს ევჯევიტის ქმედითუნარიანობის თაობაზე. ანკარის სავაჭრო პალატის ხელმძღვანელმა, სინან აილუნმა კი ოფიციალურად განაცხადა, რომ, სამოქალაქო კოდექსის თანახმად, ქმედითუნარი ევჯევიტის ოფიციალური მეურვე უნდა დაეწინის.

თავად ევჯევიტი ჯიუტად ამბობს უარს გადადგომაზე და თავისი მემკვიდრის დანიშვნაზე, რაც დადებით გავლენას მოახდენდა პოლიტიკურ ვითარებაზე. ბევრ ანალიტიკოსს მიაჩნია, რომ მოხუცი პრემიერ-მინისტრის სიჯიუტეს ხელს უწყობს მისი ავტორიტარული მეუღლე, რომელიც ევჯევიტის მთავრობიდან ნასვლას კატეგორიულად ეწინააღმდეგება.

მეორეს მხრივ, როგორც ითქვა, ევჯევიტის გადადგომა აუცილებლად გამოიწვევს მმართველი კოალიციის დაშლას და რიგგარეშე არჩევნების დანიშვნას, რომელშიც ისლამისტები გაიმარჯვებენ. ისლამისტების არჩევნებში გამარჯვებას კი, შეიძლება, კიდევ ერთი სამხედრო გადატრიალება და თურქული დემოკრატიის შეფერხება მოჰყვეს.

ევჯევიტის ხელისუფლებისადმი ლტოლვა, შესაძლოა, გამოწვეული იყოს არა იმდენად პიროვნული და ოჯახური ფაქტორებით, რამდენადაც თავისებური პოლიტიკური შორსმჭვრეტელობით. ევჯევიტი ერთადერთია გავლენიან პოლიტიკოსებს შორის, ვინც 1980 წლის სამხედრო გადატრიალებას მოესწრო. მან კარგად აითვისა პოლიტიკური კრიზისის გაკვეთილები და, როგორც ჩანს, ყველანაირად შეეცდება, თავიდან აირიდოს კიდევ ერთი სამხედრო გადატრიალება, რომელიც აუცილებლად მოჰყვება რიგგარეშე არჩევნებში ისლამისტების სავარაუდო წარმატებას.

ევჯევიტმა აშკარა ულტიმატუმში წაუყენა თურქეთის მიერ პოლიტიკურ ელიტას. "ან მზარი დამიჭირეთ, ან გადამაყენეთ," - ასე შეიძლება გადმოიკვს ამ ულტიმატუმის არსი. მომავალი არჩევნები თურქეთში 2004 წლისთვისაა დაგეგმილი. ევჯევიტი ხელისუფლებაში დარჩენას სწორედ ამ თარიღამდე აპირებს, მაგრამ ვინც გასულ კვირას მისი ხანმოკლე პრესკონფერენცია იხილა, დარწმუნდა, რომ ევჯევიტი არჩევნებამდე ხელისუფლების შენარჩუნებას ვერ შეძლებს.

ევჯევიტმა კარგად იცის, რომ მისი გადადგომის მომხრეები პარლამენტში საჭირო უმრავლესობას ვერ მოაგროვებენ და თამამად აკეთებს აბეჯერ ულტიმატუმებს. რა თქმა უნდა, ძალაუფლების შენარჩუნების კუთხით, ეს გამარჯვებულ ტაქტიკაა, მაგრამ ისიც აშკარაა, რომ ევჯევიტის მმართველობის უსასრულო გაჭიანურება თურქეთის ეკონომიკისათვის წელს, მაგრამ გარდაუვალ კრახს მოასწავებს.

12 ნაბიჯი იზაქარიის ადგიანისათვის, ანუ რუსეთის სტრატეგია აზერბაიჯანის თვალთ

ზოთა უშიაშვილი

თუ საქართველოს რუსეთთან სავიზო რეჟიმის გაუქმება, გაზის მუდგერხებული მიღება და, საერთოდ, ამ ქვეყანასთან ურთიერთობების ნორმალიზაცია სურს, მაშინ თბილისმა უარი უნდა თქვას ბაქო-ჯეიჰანის ნავთობსადენზე, ჩაუკეტოს საზღვრები ჩეჩენ ლტოლვილებს, ნება დართოს რუსეთის არმიასა და სპეცსამსახურებს, განახორციელონ ჩეჩენ მემობხეთა დევნა საქართველოს ტერიტორიაზე, შეუერთდეს ევრაზიის ეკონომიკურ კავშირს და რუსული სამხედრო ბაზები ქვეყნის ტერიტორიაზე დატოვოს. თუ საქართველოს ამ დათმობებზე უსვლა არ სურს, რაც მოხდება, თავის თავს უნდა დააბრალოს - საქართველოში რუსეთის ინტერესების ამგვარ ხელგასვეთაგან აშშ-ს არმიის სამხედრო კოლეჯის სტრატეგიული კვლევების ინსტიტუტის პროფესორი სტივენ ბლანკი.

ქართველი პოლიტოლოგები და დიპლომატები ხშირად აღნიშნავენ, რომ, ან არ არსებობს რუსეთის ერთიანი პოლიტიკა საქართველოს მიმართ, ან იგი არსებობს, მაგრამ რუსეთის მისი ლიდერებისთვის არ სურს. ანუ, ჩვენ არ ვიცით, რა უნდა რუსეთს ჩვენგან.

იმ ფონზე, როდესაც პრეზიდენტ პუტინის კონტროლი ქვეყნის შიდა და საგარეო პოლიტიკაზე ლამის ყოველდღე იზრდება და მისი რეჟიმზე კვლავინდებურად ძალზე მაღალია, "ორი რუსეთის" თეორია სულ უფრო ნაკლებ დამაჯერებელი ხდება. ამ თეორიის თანახმად, რუსეთის ხელისუფლებაში არსებობს ორი ფრთა, ერთი - დემოკრატიული, მეორე - რეაქციული, ანუ ერთი - კარგი, მეორე - ცუდი. რეაქციული ფრთას, ძირითადად, სამხედროებს უნდა "უმაღლესეს" საქართველოს თავის ყველა უბედურებას. რაც შეეხება დემოკრატიული ფრთას - მას ესმის რუსეთისათვის საქართველოში სტაბილურობისა და ტერიტორიული მთლიანობის შენარჩუნების მნიშვნელობა, მაგრამ, სამწუხაროდ, მისი გავლენა რუსეთის კავკასიურ პოლიტიკაზე შეზღუდულია. ეს თეზისი განსაკუთრებით აქტუალური იყო ელცინის დროს, როდესაც საქართველოში იზრდებოდა, რომ უსუსტ პრეზიდენტს არ ძალუქდა, დეკვტორუსეთის რეაქციული ნრეების "გამოხლომეში" საქართველოს მიმართ, მაგრამ პუტინის მიერ ძალაუფლების საკუთარი ხელში კონცენტრაციის შემდეგ, როგორც ვთქვით, ამ მოსაზრებამ გარდამტეხები დაკარგა. თუმცა, ვარკვეული უთანხმოების არსებობას კრემლმა და გენერალურ შტაბს შორის არავის გამოიჩინა.

თუ რუსეთის აქვს ერთიანი მიდგომა თავისი საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკის მიმართ, მაშინ რა მიზნებს ისახავს იგი, როგორ აპირებს ამ მიზნების ხორცშესხმას და რა ადგილი უთავია მასში საქართველოს? რა ქართველ ექსპერტებს ამ კითხვებზე გამოკვეთილი პასუხი არ გააჩნიათ, ალბათ, საინტერესო იქნება უსაფრთხოების საკითხების ამერიკული მკვლევარის მისაზრებები. დასავლეთის კითხვებზე საინტერესო პასუხს იძლევა პროფესორი ბლანკი. მისი აზრით, კრემლის ძირითადი მიზნები ევდერაციის მთლიანობის შენარჩუნება და ახლო საზღვარგარეთის ექსკულუზიური გავლენის სვერად ქვევაა, რასაც თავდათიბობით სტატუს კვოს, ანუ შესახელმწიფოს სტატუსის აღდგენა უნდა მოჰყვეს. ნეომიქერიზმი რუსეთში მუდმივი ფენომენი იქნება, რომელსაც ამ სახელმწიფოს ეკონომიკური და სამხედრო გაძლიერება კი არ შესუსტებს, პირიქით, გააღრმავებს კიდევ. სხენებული მიზნების მისაღწევად, ამერიკელი პროფესორის აზრით, პუტინმა 12-ნაბიჯიანი სტრატეგია შეიმუშავა.

პირველი ნაბიჯი იყო ჩეჩენეთში "ტოტალური ომის" დაწყება. რუსეთის ხელისუფლების აზრით, ამ ომმა უნდა განსაზღვროს ქვეყნის მომავალი, არა მარტო ტერიტორიული მთლიანობის შენარჩუნების, არამედ

სახელმწიფოს მონეობის ხასიათის თვალსაზრისითაც.

მეორე, რუსეთის რეგიონალიზაციის შეზღუდვის და ძალაუფლების ცენტრების ვედერაციის სუბექტებიდან კრემლში დაბრუნებას გულისხმობს. ჩეჩენეთის ომი ამისთვის მშვენიერ შესაძლებლობას ქმნის. რუსეთში ბევრს კვლავინდებურად სჯერა რომ ეს ქვეყანა ან დიდი იმპერია უნდა იყოს, ან, საერთოდ, არაფერი. იმპერიის და ავტორიტარიზმი კი ამ ქვეყნისათვის განუყოფელი ცნებებია.

მესამე, ქვეყანაში დემოკრატიული ინსტიტუტების შეზღუდვა. ეს ნაბიჯი გამართლებას ჩეჩენეთის ომში პიულობს და რუსეთის საგარეო და თავდაცვითი პოლიტიკის მზარდ მიზიდვაციის უკავშირდება. ადამიანის უფლებებისა და კანონის უზენაესობის პრინციპები მსხვერპლად ეწირება პოლიტიკური სახელმწიფოს შექმნას.

მეოთხე, ყურადღების მაქსიმალური კონცენტრირება სამხიო უსაფრთხოებაზე. ეს მიზანი ნაოლადაა ჩამოყალიბებული ქვეყნის უსაფრთხოებაზე და საგარეო-პოლიტიკურ კონცეფციებში და თავდაცვისა და ინფრთხოების უსაფრთხოების დოქტრინებში. ამავე მიზანს ემსახურება "გენერალ-გუბერნატორების" ინსტიტუტის შექმნა და არმიასა და სამოქალაქო საზოგადოებაზე უშიშროების სამსახურების გავლენის გაძლიერება.

მეხუთე, ძალგვანი უწყებების კონსოლიდაცია, რაც არა მხოლოდ უშიშროებისა და დაზვერვის სამსახურების მჭიდრო კოორდინაციას, არამედ პროკურატურასა და სასამართლოზე კონტროლის გაძლიერებასაც უწყობს. დადის ხმები იმის შესახებ, რომ უშიშროების საბჭო თავის ხელში აპირებს საშიშარ, საგარეო და ელექტრონული დაზვერვის სამსახურების კონცენტრაციას. ამის შედეგად "მართავდი დემოკრატიის" შექმნა იქნება.

შევექმნა ნაბიჯი ან, თუ გნებავთ, მიზანი, რუსეთის და დსთ-ს სახელმწიფო მართვისა და "ძალგვანი" სტრატეგიებში უშიშროების ვედერალური სამსახურის მზარდი შეღწევა.

შემდეგ, მერვე და მეცხრე, ცენტრალურ აზიასა და კავკასიაში დესპოტურა, არაპოპულარული რეჟიმების უსაფრთხოებისა და, შესაძლოა, რუსეთისდმი კეთილგანწყობის შესანარჩუნებლად, ადმინისტრაციული რესურსების მობოლიზებაში მდგომარეობს. თუ ცენტრალური აზიის მიმართელებს ყველაზე დიდი საფრთხისაგან - საკუთარი ხალხისაგან დაცვაში დაეხმარები, მათი რუსეთის ორბიტაში დაბრუნება ძალზე გაადვილებდა - მიანიშნა მოსკოვში.

შეათ ნაბიჯი დსთ-ს ქვეყნების არმიისა და საპოლიციო სტრუქტურების ინტეგრირება და მოსკოვის გავლენის ქვეშ მათი მოქცევა.

სტრატეგიის მეტერთმეტე ელემენტ ჩინეთთან, ირანთან და ინდოეთთან კავშირების განმტკიცებაში მდგომარეობს. ამ კავშირის საფუძველია, ძირითადად, რუსეთიდან სხენეული ქვეყნების რუსული შეიარაღების, მათ შორის, მასობრივი განადგურების იარაღის, ექსპორტია. ეს, ერთის მხრივ, რუსეთის ახალ მოკავშირებს შესძენს, ხოლო, მეორეს მხრივ, დიდი შენაძენი იქნება რუსეთის სამხედრო-სამრეწველო კომპლექსისათვის, რომელსაც კრემლი კვლავაც ეკონომიკური ზრდის კატალიზატორად მიიჩნევს.

ბოლო, მეოთხრეტე ელემენტი ევროპის ქვეყნებთან კავშირის განმტკიცებასა და, ნატო-ში შესაძლო უთანხმოებების გამოყენებით, აღიანსზე გავლენის ზრდას გულისხმობს. აღსანიშნავია, რომ ბლანკის პესი-მისტურ ხედვას თავად ამერიკაშიც ბევრი არ იზარებს და 11 სექტემბრის შემდეგ პუტინის აშკარა პროდასავლურ და, განსაკუთრებით, პროამერიკული, პოლიტიკაზე მიუთითებს. თუმცა, სამხედროებსა და უსაფრთხოების სპეციალისტებს არა მხოლოდ რუსეთში ახასიათებთ ულტრა-კონსერვატიული შეხედულებები.

ყოველი პრაზიციანტაბის პრობლემა

ლათიურ ამერიკაში ყოფილ პრეზიდენტებს მიმე დღეები უღადა. მას შემდეგ, რაც ჩილს ექს-დიქტატორმა, პინჩეტმა მხოლოდ გონერირი სოსუსტის საბაბით დააღწია თავი ძიებას, მექსიკის პროკურატურამ ყოფილი პრეზიდენტის, ლუის ეჩევერიას დაკითხვა დაიწყო.

ეჩევერია, რომელიც ამჟამად 80 წლისაა, ქვეყანას 1970-76 წლებში მართავდა. მას ბრალად ედება 1968 წელს, ჯერ კიდევ შინაგან საქმეთა მინისტრად ყოფნის დროს, მეხიკოში, ტლატელოკოს მოდანზე მემარცხენე სტუდენტთა დემონსტრაციის სხეხლანი დარბევა და 1971 წელს, უკვე პრეზიდენტობის დროს, 30 სტუდენტის მოკვლეობა.

ეჩევერია ინსტიტუციური რეფორმების პარტის წევრია. ეს პარტია ქვეყანას 71 წლის განმავლობაში, 2000 წელს პრეზიდენტად ვისენტე ფოქსის არჩევამდე მართავდა. ფოქსი, რომ-

ლის საარჩევნო კამპანიაში სუფთა პოლიტიკისკენ და სამართლიანობისკენ მონდებებს მთავარი ადგილი ეკავა, მიმოხილველათა აზრით, იძულებული გახდა, საჩვენებელი პროცესი მოეწყო, რომელიც, ნაკლებად მოსალოდნელია, გასამართლებითა და დაპატიმრებით დასრულდეს.

ლათიური ამერიკის ქვეყნებში, სადაც სამხედრო ხუნტები, სახელმწიფო გადატრიალებები და თანხლები სისხლიანი ანგარიშსწორებები ლამის ჩვეულებრივი ამბავია, წარსულში ქქევა მაიცდამაინც არ უყვართ. მოუხედავად იმისა, რომ არგენტინა, პერუ, ვენესუელა და სხვები "წარსულთან შერიგებისათვის" სერიოზულ ნაბიჯებს ნდებენ (რისთვისაც "შერიგებისა" და "წეობის" და სიმარტის" კომისიებს ქმნიან), ჯერ არ ყოფილა შემთხვევა, რომ ამ ქვეყნებში ყოფილი პრეზიდენტ ან მაღალი თანამდებობის პირი სასამართლოს წინაშე წარმდგარიყო.

ტურქეთის შემდეგ

ჩუნებდა მჭიდრო კავშირს "პეზბ-ე-ისლამისთან" - ექსტრემისტულ ისლამურ ორგანიზაციასთან, რომელსაც ალ-ქაიდასთან თანამშრომლობაში ადანაშაულებდნენ.

მისი ერთი ძმა აბდულ ჰაყი, რომელზეც, როგორც რუს ოკუპანტებთან გმირ მებრძოლზე, ლეგენდები

დადიოდა, გასულ წელს ქაბულში ამბოხების მოწყობის მცდელობისათვის თალიბებმა ჩამოაზრწყეს, მეორე ძმა დინ მუჰამედი კი ალ-ქაიდას მებრძოლებს და, შესაძლოა, თავად ბინ ლადენსაც, თორაბორას მთებშიან გაქცევაში დაეხმარა.

ყადირს, ავღანეთის სამიდან

ერთ-ერთ ვიდე პრეზიდენტს, უამრავი მტერი და მეგობარი ჰყავდა, ამიტომ კითხვებზე, ვინ იქნებოდა ყოფილიყო ამ თავდასხმის ინიციატორი, ავღანეთის ხელისუფლება ძალზე ზოგად პასუხს იძლევა: "ავღანეთში მშვიდობის, სტაბილურობისა და რეკონსტრუქციის მტრები".

ქვეანარმაველების ინფორმაცია გამორჩენა მინისკვრამ დაარქარა

დედაქალაქის მერიის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამსახურთან შექმნილი ქვეანარმაველების გაუვნებელყოფის ჯგუფის უფროსის მამუკა მამათელაშვილის ინფორმაციით, წლეულს თბილისში ქვეანარმაველები ჩვეულებრივად აღრე გამოჩნდნენ, რაც, შესაძლოა, თბილისში 25 აპრილს მომხდარმა მინისკვრამაც დააჩქარა.

მისი თქმით, თბილისში მომრავლდა ქვეანარმაველების სახეობრივი შემადგენლობა. 2001 წლის მონაცემებით, აღმოჩენილი 13 სახეობიდან ყველაზე მეტად გავრცელებულია ორი ქვესახეობა: უწყინარი წყლის ანკარა — 20.90 პროცენტი; ფერადი მცურავი, რომელიც პირობითად შხა-მინია, სამიშია, ზოგ შემთხვევაში მომაკვდინებელიც — 12.20 პროცენტი. ქვეანარმაველთა დანარჩენ სახეობებს შორის აღსანიშნავია ყველაზე საშიში ქვეანარმაველი — გიორზა, რომელიც დაგესვლისას გამოყოფს დიდი რაოდენობით შხამს, რაც დაკბენილთა 99 პროცენტისთვის მომაკვდინებელია. 2001 წელს ქვეანარმაველების გაუვნებელყოფის ჯგუფმა ამ სახეობის 2 პროცენტი აღმოაჩინა.

როგორც მამათელაშვილმა განაცხადა, ქვეანარმაველების არსებობის

ფაქტები მთელ ქალაქში აღინიშნება და ამის ერთ-ერთი მიზეზი მორღნელების მომრავლებაა, რომლებიც ქვეანარმაველების ძირითად საკვებს წარმოადგენენ.

მამათელაშვილი ურჩევს მოსახლეობას, გაერიდოს ქვეანარმაველს, სასურველი არ გააკეთონ მკვეთრი მოძრაობა და არ მიუახლოვდნენ გველს ახლო მანძილზე (1-1.5 მეტრი) და შეატყობინონ შესაბამის სამსახურებს. მოსახლეობამ უნდა იცოდეს, რომ თბილისში არსებული სახეობათა შორის შხამიანი გველები თვალის ქრილი ვერტიკალურია, თავზე ისეთივე წერილი ქერცლი აქვთ, როგორც მთელ ტანზე, ხოლო უშხამოს — ქერცლზე ბევრად დიდი ფარები აქვს თავზე.

წლეულს დაკბენის შემთხვევები არ დაფიქსირებულა, მიუხედავად იმისა, რომ ყოველდღე რამდენიმე გამოხატებაა. გველების გარდა, მოსახლეობა შეუსუბუღალია ხელიკების მომრავლებით. მამათელაშვილის თქმით, ხელიკების მომრავლებასთან დაკავშირებით განგაში უსაფუძვლოა, რადგან საქართველოში გავრცელებული კასპიური თითტიტეულა გეკონი მწერებით იკვებება და შხამიანი არ არის.

რუსულად მონათლული ქართული კულტურის ძეგლები

ფრაქცია „ტრადიციონალისტის“ წევრმა ბერბანმა შაცანცანმა პარლამენტის რიგგარეშე სხდომაზე პროტესტი გამოთქვა რუსეთში გამოშავალ ენციკლოპედიასთან (25-ტომიანი) დაკავშირებით და განაცხადა, რომ მასალები, რომლებიც ქართულ მართლმადიდებლობას ეხება, ენციკლოპედიამ დაბახინჯებულია.

ფაქცია მიიჩნევს, რომ პარლამენტის საგარეო და განათლების კომიტეტებმა უნდა მოამზადონ სათანადო განცხადება, საგარეო საქმეთა სამინისტრომ კი ნოტიო მიმართოს რუსეთის შესაბამის სტრუქტურას, რადგან „პოლიტიკურ ასპექტში მართლმადიდებლობასთან შეხება პირველად არ არის“.

პარლამენტის თავმჯდომარემ განცხადების მომზადება აღნიშნულ კომიტეტებს დაავალა, რომელიც შედგომში რუსეთის სახელმწიფო

სათათბიროს, ფედერაციის საბჭოს და საგარეო დოქტრინის განყოფილებაზე.

ბურჯანაძის თქმით, იტალიაში ვიზიტისას იგი ვატიკანშიც იმყოფებოდა, რომლის არქივებშიც ქართული ხელნაწერებია დაცული და ყველა მასალა „რუსეთის“ საერთო სათაურის ქვეშ არის მოქცეული. ბურჯანაძე აცხადებს, რომ მან ვატიკანის ხელმძღვანელობას გადასცა საქართველოს საპატრიარქოს თხოვნა, რათა ქართული კულტურის ძეგლებისთვის ცალკე განყოფილება გაიხსნას.

„ვატიკანის ხელმძღვანელობისაგან მივიღე გარანტია, რომ უახლოეს დღეებში ქართული არქივის ცალკე შესაქმნელად მუშაობა დაიწყება“, — თქვა ნინო ბურჯანაძემ და დასძინა, რომ ვატიკანში შექმნილ საარქივო განყოფილებას „საქართველო“ დაერქვება.

საქართველოს ახალი ატლასი მიწის გამოვა

საქართველოს ეროვნული ატლასი დამოუკიდებელი ქვეყნის ატრიატუკის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ბუფერულია და მისი ერთგვარი „საეიზიტი ბარათიც“. იგი ფუნდამენტურ კარტოგრაფიულ ნაწარმოებს წარმოადგენს. ბოლო ათწლეულის განმავლობაში ქვეყანაში მომხდარი მძიმე ცვლილებების გამო საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმმა წლეულს მიზანშეწონილად მიიჩნია საქართველოს ეროვნული ატლასის შექმნა. საქართველოს პირველი სამეცნიერო-საცნობარო ატლასის გამოცემიდან (1964 წ.) თითქმის 40 წელი გავიდა.

ახალი ეროვნული ატლასის შესრულებაში მთავრად დაწესებულებად ვ.ბაგრატიონის სახელობის გეოგრაფიის ინსტიტუტი დამტკიცდა. მონაწილეობას ასევე მიიღებენ მეცნიერებათა აკადემიის ყველა შესაბამისი პროფილის ინსტიტუტი, იგვეგახიშნილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის შესაბამისი კათედრები და დარგის სპეციალისტები.

უკვე განსაზღვრულია სარედაქციო კოლეგია, დამუშავებულია ატლასის თემატიური სტრუქტურა და მკეტი.

გეოგრაფიის ინსტიტუტის დირექტორის, ზურაბ ტაბატაძის განმარტებით: „ახალი ატლასი ბევრად უფრო მრავალფეროვანი იქნება, ვიდრე წინა გამოცემა, გამოდირდება მინარსობრივად, ფორმატით ორჯერ უფრო დიდი (42X33 სმ) იქნება. ერთმანეთის გვერდით და თანმიმდევრულად განლაგდება ბრტყელ და სამგანზომილებიანი გამოსახულებები. ატლასში მოსაზღვრე ქვეყნებთან

კავშირებიც აისახება — იქნება ეს საშინაო თუ საგარეო ვაჭრობა.“

აღმოჩნდა, რომ ახალ ატლასში განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილდება ტურიზმისა და სატრანზიტო კომუნიკაციების განვითარებისათვის ხელშეწყობი ინფორმაციის განთავსებაზე. მაგალითად, დადგინდა იქნება ევროპაში, ანუ, თითოეულ უკონტრტზე რამდენმა ადამიანმა შეიძლება დაისვენოს. ატლასში შევა უღალატებლები, მათი მდებარეობა — გამაგლობა, ტექნიკის გატარების შესაძლებლობა, ინფორმაცია, თუ სადამდე მიდის საცალღებო გზები, როდის შეიძლება გავლა მანქანით და ასე შემდეგ. ცალკე ნაწილი დაეთმობა მილსადენების პროექტებს, სატრანსპორტო მაგისტრალებს.

მეცნიერები ფიქრობენ, რომ ატლასს ორ-სამ წელიწადში გამოცემენ, ისიც თუ იქნება სათანადო დაფინანსება. ატლასში 300-მდე რუკა უნდა იყოს. „შაერითი გვერდებმა მალალი კლასის ტექნიკა. ახალ ეროვნულ ატლასზე ჩვენს ინსტიტუტში 13 განყოფილება მუშაობს“, — თქვა ზურაბ ტაბატაძის.

ასეთ ხანგრძლივ დაყოფებას გეოგრაფიის ინსტიტუტის დირექტორი ტერიტორიული საკითხების მოუგვარებლობითა და ახალი ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული მოწყობის გაურკვევლობით ხსნის. რაც შეეხება მეზობელ ქვეყნებს, ზურაბ ტაბაძის თქმით, რომ „1 თუ 2 კმ საზღვრის გადაწყვეტა-გამოწვევა ვერ შეგვაფერხებს. ჩვენ ვთანამშრომლობთ ამ ქვეყნებთან და ამ მხრივ საგარეო საქმეთა სამინისტროს დაკვეთასაც ვასრულებთ.“

მედია-ნიუსი

ახმიანებული „მყიდრობა“

საქართველო აპიდემიის მოლოდინში

მაცა ჭანიანი

საქართველოს „პოლიტიკური მყიდრობა“ გასულ კვირას სოციალურმა მოვლენებმაც აახმიანა. დასავლეთ საქართველოში ენერგეტიკოსების გაფიცვასა და მასწავლებლების მიერ ფინანსთა სამინისტროს წინ მოწყობილ აქციას პოლიტიკური იარაღი მამინე მიაკერეს, თუმცა, იმაზე არავის უფიქრია, რომ წლეობით ხელფასმიუღებელ ადამიანებს უფლება აქვთ, პროტესტი ამგვარი ფორმით გამოხატონ. ენერგეტიკოსების მოთხოვნები ნაწილობრივ შესრულდა. ორი თვის ნაცვლად, მათ ერთი თვის ხელფასი ჩაუტანეს, მაგრამ „ქართლი-2“ არ გათიშულა. მასწავლებლები იმუქრებიან, თუ სახელფასო დავალიანებას არ დაგვიფარავთ, საქართველოში 1 სექტემბერი არ იქნება. სექტემბრამდე კიდევ ორი არასრული თვეა, ჩვენი ხელისუფლება კი ისე გაინაფა საკუთარ მოქალაქეებთან მათივე კუთვნილი ფულის მიცემაზე ვაჭრობაში, ეტყობა, ღრმად და დარწმუნებული, მომავალი პირველი სექტემბერიც ისეთივე ჩვეულებრივი გათენდება, როგორც გაფიცული ენერგეტიკოსების მუქარების მიუხედავად ჩაუბნელებელი 4 ივლისი გათენდა დედაქალაქში.

პოლიტიკური სარჩულის დადებას გასულ კვირას მხოლოდ კოქის-პირული წვიმებით გამოწვეული წყალდიდობა გადაურჩა. მისი შედეგების ლიკვიდაცია აუცილებლად გახდება პოლიტიკური ვენბათადელვის საგანი, მაგრამ იქამდე დროა.

„მალე ჩვენთან ბანკონის გამოცვლას იურისტის დიპლომი ექნება“

მანანა მანაძალაძე ბიორჩა ბახალაძე

თბილისში ზაფხულის ყველაზე ნერვიული თვე დადგა. პირველი ივლისიდან სახელმწიფო უნივერსიტეტმა — ქვეყნის პირველმა უმაღლესმა სასწავლებელმა — საბუთების მიღება დაიწყო. ათასობით აბიტურენტი საგამოცდო ეთერშია. ჩვენში კვლავ მოდური და პრესტიჟული ფაკულტეტების ბუშია.

იურისტის სპეციალობა კი, პრესტიჟულიდან უკვე საკვლევლოში გადაიზარდა. როგორც თსუ-ის იურიდიული ფაკულტეტის დეკანი, რიმაზ შინგელია ამბობს: „საბანკო ეკონომიკამ და ახალმა ცხოვრებაში ამ სპეციალობაზე მოთხოვნები კი გაზარდა, მაგრამ მალე ჩვენთან ბანკონის გამოცვლას იურისტის დიპლომი ექნება.“

იგივე ითქვამს ნაირგვარ ეკონომისტებზეც. მაგალითად შარშან, სამართლისა და ეკონომიკის სპეციალობებზე მოსწავლე სტუდენტების რაოდენობა საქართველოს სახელმწიფო თუ კერძო უმაღლესებში 15 511 იყო. ეს ნიშნავს, რომ იმდენადი სტუდენტებიდან ყოველ მეათეს იურისტის, ფინანსისტ-ბანკირის ან „აქტუალური“ მაკროეკონომისტის დიპლომი ექნება. ქვეყანაში, სადაც ეკონომიკა არ მუშაობს და სამართალიც პურნაჭამს ნამდვილად არ ჰგავს, 43 იურიდიულ-ეკონომიკური პროფილის უმაღლესი სასწავლებელია. ბოლო, 171-ვე აღრიცხულ უმაღლესში ასეთი ფაკულტეტები აუცილებლად არსებობს..

სახელმწიფო დაკვეთა სპეციალისტებზე მხოლოდ ბიუჯეტში განსაზღვრული თანხით აისახება. შრომის ბაზრის კვლევა და შესაბამისი საჭიროებები ვერ არ დადგინდება. საყოველთაო გაიურისტებამ დააყენა დღის წესრიგში ამგვარი განათლებისა და კვალიფიკაციის მიღების გამაყარებელი სქემის შემუშავება. მთელი თვეა, იუსტიციის სამინისტრ-

ულე ყველა იმაზე საუბრობს, რომ ამ სტიქიური უბედურებით გამოწვეული ზარალი თბილისში მომხდარი მინისკვრით გამოწვეულ ზარალზე მეტია, ადგილობრივ მმართველობით ორგანოებს კი მისი დასაფარი სახსრები არა აქვს. ათობით უსახლკაროდ დარჩენილი ოჯახი, დატბორილი ნახანა-ნათესი, დამხრჩვალი პირუტყვი, დაზიანებული გზები, დანგრეული ჯებირები და ხიდები — ასეთია 2002 წლის ივლისის წყალდიდობის სურათი. სხვა თემმა მოსახლეობა, რომელმაც სერიოზული სტრესი მიიღო, კომპარული ამაგები გადაიტანა, ახლა კი იმაზე უნდა იფიქროს, როგორ გაუძლოს მთა-

ლოებულ ზამთარს, რომლის პირისპირ ბუნებამ განახევრებული მოსავლის ამარა დატოვა.

არის კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი საფიქრალი, რომელიც, სულ ცოტა, უახლოესი ერთი კვირის განმავლობაში არ მოგვეცემს მოსვენებას. წყალდიდობის შემდეგ საქართველო ემიგრაციის გავრცელების მოლოდინშია. დაავადებთა კონტროლის ეროვნული ცენტრი შიშობენ, რომ დინარეების ტოვარდის შემდეგ მაჩინილი ტბორები და გუბურები ნოყიერ ნიადაგს შექმნის კახეთში, კერძოდ, სიღნაღის, ლაგოდეხისა და დედოფლისწყაროს რაიონებში მაღარიის გავრცელებისთვის. სერიო-

ქინვალის წყალსაცავი სახიფათო ზღვარზე.

მარი ბუბუჩიანი ფიქრი

რო და პროფესიული ასოციაციები ინტენსიურად იხილავენ იურიდიული განათლების კონცეფციას. მიუხედავად იმისა, განათლების სამინისტროს წელსაც 400 იურისტის „აღზრდაზე“ აქვს გაკეთებული მოთხოვნა. აქედან 95 თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტზე მოდის, დანარჩენი გადანაწილებულია ბათუმის, ქუთაისის, თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტებზე.

მაგრამ სახელმწიფო დაკვეთაც მყისიერად მზარდი ცნება ყოფილა. „ჩვენ შარშანაც უფასო განყოფილებაზე 95-ის ნაცვლად 120 აბიტურენტი მივიღო, სულ კი 350 სტუდენტის ნაცვლად 500-550 გვეყავდა“, — სიამაყით ვითხრა რომან შინგელიამ. მისი განმარტებით, დღის უფასო განყოფილების გარდა ყველას ფული შემოაქვს, რითაც თურმე მთელი უნივერსიტეტი არსებობს.

„საბიუჯეტო ფული სასწავლებელს მხოლოდ ორი თვის განმავლობაში ყოფნის იურიდიული ფაკულტეტი ფასიანი ფაკულტეტების ბიუჯეტზე“

ტი 60-70% ავსებს. მაგრამ სხვა სპეციალობებზე - მაგალითად ქიმიურზე ან ფიზიკურზე არც უფასო მოთხოვნილება და თავისთავად არც ფასიანზე. ამიტომაც იმ ფაკულტეტებსაც იურიდიულიდან შემოსული თანხები ხმარდება“, — დაიანგარიშა დეკანმა იურიდიული ფაკულტეტის წევლი.

ნარმოიდაცინეთ, რა უნდა ღირდეს იურიდიულზე სწავლება, რომ უნივერსიტეტის 5000-ზე მეტი თანამშრომლის „შენახვა“ არ გაჭირდეს? წელს ამ ფასების ზრდამ ინფლაციის ტემპს ბევრად გაასწრა. დღის ფასიანი განყოფილება თუ ღირდა 1100 ლარი, გახდება - 1650ლარი; დაუსწრებელი თუ ღირდა 800 ლარი, გახდება 1200 ლარი.

მეორე სპეციალობისა თუ საერთოდ, ცოდნის მიღების დაუოკებელი სურვილი ყოველთვის მისასაღებებელია. მაგრამ, ...როგორც რიმაზ შინგელია ამბობს: „მეორე, იურიდიული სპეციალობის მისაღებად აქ გუბერნატორები, დეპუ-

ტატები და ბევრი სახელმწიფო მოხელე მოდის.“ ახლა, ფასს არ იკითხავე? მარხანდლამდე 1200 ლარი ღირდა. წელს კი 2200 ლარამდე გაიზარდა. როგორც ჩანს, იურისტ პედაგოგებს კარგი ალლო აქვთ და მარკეტინგსაც შესანიშნავად ფლობენ. მაგრამ, საქართველოზე გულ-გულტეტებსაც იურიდიულიდან დაიანგარიშა დეკანმა იურიდიული ფაკულტეტის წევლი.

ნარმოიდაცინეთ, რა უნდა ღირდეს იურიდიულზე სწავლება, რომ უნივერსიტეტის 5000-ზე მეტი თანამშრომლის „შენახვა“ არ გაჭირდეს? წელს ამ ფასების ზრდამ ინფლაციის ტემპს ბევრად გაასწრა. დღის ფასიანი განყოფილება თუ ღირდა 1100 ლარი, გახდება - 1650ლარი; დაუსწრებელი თუ ღირდა 800 ლარი, გახდება 1200 ლარი.

მეორე სპეციალობისა თუ საერთოდ, ცოდნის მიღების დაუოკებელი სურვილი ყოველთვის მისასაღებებელია. მაგრამ, ...როგორც რიმაზ შინგელია ამბობს: „მეორე, იურიდიული სპეციალობის მისაღებად აქ გუბერნატორები, დეპუ-

აბიტურიენტები

ლანს ხალაუაზს ფიქრი

წელს აბიტურიენტებისგან დიდ მოსავალს ელოდნენ

კონსტრუქციული საუბარი 15000 დოლარიდან იწყება

დალი კპრავა

ადრე, ჩვენი მშობლები და ბები-პაპები, ზოგჯერ ცოდნის და ზოგჯერ რამდენიმე ბოთლი კონიაკის იმედით, ქართულ კორუფციას რუსეთში გაურბუნებლად მიუხედავებოდნენ და „კრავდანირობასაც“.

ექსპერტთა შეფასებით, წლეულს რუსეთის ყველაზე პრესტიჟულ უმაღლეს სასწავლებლებში, შარშანდელთან შედარებით, ქრთამი 15-20 პროცენტით გაიზარდა. მაგალითად, თუ ადრე 25 000 დოლარი მხოლოდ მშობელი უნარ-ჩვევების განვითარებას ითვალისწინებდა.

ხუთი უმაღლესისთვის საბაზო გახდა. გაუგებარია რატომ, მაგრამ ვიუტი მოთხოვნილება გაჩნდა სამედიცინო განათლებაზე. ექსპერტებმა დაიანგარიშეს, რომ ექიმის ხელფასი გასტუდენტებში ჩადებულ თანხას 10 წელიწადში ძლივს დაფარავს.

როგორც ამბობენ, სახელმწიფო დიპლომებზე მოთხოვნილება იმდენად გაიზარდა, რომ უკიდურესო რუსეთში მიმობნეულ „პოლიტექნუმი“ მოხვედრა წელს 1 500 - 2 000 დოლარად შეფასდა, როცა შარშანს გამოცდის ჩასატარებელ „კვორუზს“ ვერ მოეხვედნენ.

მოსკოვში, როგორც წესი, მსურველი ბევრად აღემატება სასურველ

რაოდენობას და როგორც შარშან, წელსაც იქნება შემთხვევები, როცა ქრთამის მიმცემთა რაოდენობის დასაკმაყოფილებლად, ფაკულტეტებზე ახალ ადგილებს დაუშვებენ.

ცნობილია, რომ კონსტრუქციული საუბარი 15 000 დოლარიდან იწყება და ისიც მხოლოდ შუამავლის საშუალებით. შუამავლობით, ძირითადად, ოთხი კატეგორია დასაქმებულია: მოსახლადმცემი კურსების პედაგოგები, შერჩეული უმაღლესის რეპეტიტორები, ე.წ. შიშონები-პროფესორიანი შუამავლები, რომლებიც მიმცემ კომისიის თავს დახეზუიან და მხოლოდ წაცნობები, რომლებმაც წინა წლებში გაიარეს პრაქტიკა.

ქრთამის რაოდენობასაც ოთხი ფაქტორი განსაზღვრავს: სქესი (ბიშობლების ფინანსური მდგომარეობა მდიდრებს ორჯერ მეტის გადახდა უწევთ), საცხოვრებელი ადგილი (დსო-ს ქვეყნებიდან ორჯერ მეტს იღებენ) და შუამავალსა და აბიტურიენტს შორის ახლოობის ხარისხი (სამაშვლოს პროცენტი დაბალია).

ამ პარამეტრებთან გამომდინა, ვეცვალა დიდ ქრთამს იხდის არც მამრობითი სქესისაა - არც ცხოვრობს რუსეთის ფედერაციაში, არც ჰყავს ლარბით მშობლები, არც შუამავალი და წაშლია და თან დიპლომატობა უნდა.

ინტეგრირებული ბანაკი ბოსტნეობი

კახაბერიან ბახაბაშვილი

ქაპსის რაიონის სოფელ გოსტიბეში 11-30 ივლისს ინტეგრირებული ბანაკი მოეწყობა, სადაც ქუჩის ბავშვთა სარგებლობისთვის სახლის „ბელურების“ და რკინიგზის №16 საბავშვო ბაღის უნარშეზღვეული ბავშვები ერთად დაისვენებენ.

არასამთავრობო ორგანიზაციის „ბავშვი და გარემოს“ პრეზიდენტმა ნანა იაშვილიძემ, რომელიც „ბელურებში“ ქუჩის ბავშვთა პროექტს ახორციელებს, საუბრისას განაცხადა, რომ ბავშვების საზაფხულო დასვენების

პანკისის ხეობის ქრიზინალური პიონერები

„პანკისის ჭაფის„ ლიდარი დღესაც ხეობაში იხალხა

ბლოკ-პოსტი პანკისის ხეობაში

ინგა ალაპიძე
სოფიო რხინიძე

გენერალურმა პროკურორმა, ნუგზარ გაბრიანიძემ ხელი მოაწერა ერთ-ერთი სერიოზული პანკისური ჯგუფის საბრალდებო დასკვნას, რომლის 15-ტომიანი საქმეც უახლოეს დღეებში უზენაეს სასამართლოს გადაეცემა განსახილველად.

ჭიჭიაშვილის ბანდა

ჯგუფი, რომლის სამი წევრიც მალე სასამართლოს წინაშე წარსდგება, პანკისის ხეობაში იყო დაბანაკებული. დიმიტრი აბრამიშვილი, თავის გაბრუნებულსა და ალექსანდრე ფრამინიანს გენერალური პროკურატურის საგამომიბიო ნაწილმა განზრახ მკვლელობებში, პანდიტიზმსა და სხვა მძიმე დანაშაულებებში დასდო ბრალი. სამართალდამცველებმა ჯერჯერობით ვერ მოახერხეს ჯგუფის ლიდერის, დიდი გულენის მკონე კრიმინალური ავტორიტეტის, პანკისელი მეგობრული ჭიჭიაშვილის დაკავება. იგი 1997 წლიდან იძებნება. სწორედ მან შექმნა ერთ-ერთი პირველი სერიოზული ბანდიტური დაჯგუფება, რომელსაც პანკისის ხეობის უკონტროლო დასამართლებრივი საქმიანობისთვის იყენებდა. გენერალურ პროკურატურის ჭიჭიაშვილის ბანდის მიერ ჩადენილი დანაშაულებების გამო აღძრული საქმეები კარგა ხანს გაუხსნელი ენყო, სანამ პოლიციამ ბანდის ერთ-ერთი წევრი არ დააკავა.

2001 წლის 16 სექტემბერს კახეთის პოლიციამ დიდი რაოდენობით პერიოდის შემდეგ შენახვა-გადახადების ფაქტზე დააკავა დიმიტრი აბრამიშვილი, თუმცა, იმის გამო, რად დაკავებული სხვა, გაცილებული სერიოზული დანაშაულებები, იმიტილებდა, საქმე გენერალურ პროკურატურას გადაეზღუვნენ. ძალიან მალე, 6 ოქტომბრის ქურდობის გამო დააკავეს თავის გაბრუნებული. მან აღიარა, რომ, აბრამიშვილთან და სხვა პირებთან ერთად, არაერთი დანაშაული აქვს ჩადენილი, რომელთა შორისაა: პოლიციელის და სამხედრო პროკურორის მკვლელობები, ხერხეული ზომების გატაცება, სხვადასხვა სახის იარაღის შენახვა-გადაცხადება-ტარება და ვასალება, რამდენიმე მანქანის გატაცება. ეს დანაშაულები, რომლებიც ჩადენილია განსაკუთრებული სისასტიკით, ამჟამად პანკისის ხეობაში გამაგრებული კრიმინალური ავტორიტეტის, მეგობრული ჭიჭიაშვილის ბანდის მიერწევა. სწორედ ამ ბანდის წევრები იყვნენ აქამდე სამეცნიერ ნასამართლელი გაბრუნებული, ცოტა ხნის წინ სასამართლოს მიერ პატიმრობაში მისული ივანე დობაძეშვილი, დიმიტრი აბრამიშვილი, ამ გარდაცვლილი გაიზო სტენიაშვილი.

ჭიჭიაშვილის დაჯგუფების შეიარაღება კარგად უზრუნველყოფილ საზღვდრო ქვედანაყოფსაც შემურდებოდა. გენერალური პროკურატურაში ამ ჯგუფის თაობაზე შექმნილი 15-ტომიანი საქმის მტიკიცებულად ერთვის დაპატიმრებულ ბანდის წევრთაგან ამოღებული შეიარაღება – ლამის მთელი საზღვდრო არსენალი: იაპონური წარმოების პორტატული რადიოგადამცემები; „აკს“-ის, „აკმ“-ის სისტემების ტანკსანიანდმდეგო ხელნაწერები; „რკ-74“-ის ტიპის ხელის ტყვიამფრქვევის ვაზნები; „კ-32“-ის მცირეკალიბრული ჭურჭეტიკონის საზღვდრო ვაზნები; „რგ-42“-ის ტიპის ჩამოთვლილი და საბრალდებო დასკვნაში 5 ვაჭრებზე ჩამონერილი შეიარაღების ნუსხა; დაპატიმრებულითა მიერ მათი აღჭურვილობის შესახებ მიცე-

მულ ჩვენებებთან შედარებით, ფაქტობრივად, ზღვაში წვითია. მათ დეტალურად აქვთ აღწერილი ჭიჭიაშვილისა და მისი დაჯგუფების მიერ პანკისის ხეობაში მოწყობილი ზაზის სამხედრო შეიარაღება. საქმეში საუბრია იმ სამხედრო მომზადების თაობაზეც, რომელსაც ამ ზაზაში გადიან.

ვინ იტაცებდა „ნივებს“ თბილისიდან

სწორედ ჭიჭიაშვილის ჯგუფს მიენერება გარკვეული პერიოდის მანძილზე თბილისში გახშირებული „ნივების“ გატაცება. მათი ერთობლივი დანაშაულებრივი საქმიანობის ჩამონათვალი, 1998 წლიდან, სწორედ მანქანების გატაცებებით იწყება.

გამომიბიისთვის ცნობილია, რომ ჯგუფის წევრებს თბილისიდან ერთ-ერთი მისიულებით გატაცებული ავტომანქანები პანკისის ხეობაში გასაცხადებდა ჩაყავდათ. 1999 წელს ჯგუფმა უფრო სერიოზულ საქმეს მოჰკიდა ხელი. მორიგი გატაცებული „ნივით“ სენიაშვილი, ჭიჭიაშვილი, დობაძეშვილი, აბრამიშვილი, გაბრუნებული, პანკისის ხეობაში სტუმრობის შემდეგ, საგარეჯოში, ექიმ ზურაბ პეტროშვილის ოჯახზე თავდასასხმელად გაემართნენ. ავტომანქანით, პისტოლეტებით, ყუმბარებით შეიარაღებულს საქმე ცნობის-მოყვარე ქალბატონებმა ჩაუშალეს. საგარეჯოს ერთ-ერთ ქუჩაზე უცნობი ხალხით სავეს მანქანის გამოჩენის შესახებ ქალბატონებმა პოლიციას აცნობეს. პოლიციის მხრიდან პირადობის დამადასტურებელი საბუთების მოთხოვნას ბორცმტომელებმა ცეცხლის გახსნით უპასუხეს. ორშორივი სროლისას დაღუპული პოლიციელი ქურხული, დანარჩენი ოთხი პოლიციელი დაიჭრა, დაიჭრა ქალბატონი, რომელმაც პოლიციელებს საჭეო მანქანის შესახებ აღწერა. პოლიციელთა საპასუხო სროლის შედეგად გარდაიცვალა გაიზო სენიაშვილი, დიმიტრი დაიჭრა, დაიჭრა დობაძეშვილი და მსუბუქად - თავის გაბრუნებული, რომელმაც, სხვებთან ერთად, მიმალვა მოახერხა.

პოლიციელის მკვლელობის შემდეგ, ჭიჭიაშვილმა გაბრუნებული და აბრამიშვილი თავმჯდომარე უზრუნველყო და მათ პანკისში ახლობელი ქისტების ოჯახებში მალავდა.

7 მილიონის ნაცვლად - 200 000

1999 წლის ზაფხულში კი ბანდამ ახალი დანაშაული ჩაიდინა. ცნობილი კასპელი მიზნეზმების, რუსეთში ნავთობის ბიზნესში აქტიურად მომუშავე ზურაბ ნიკოლაურის მამა - ფორუზ ხოშბაბევი მოიტაცეს. მოტაცების უზრუნველსაყოფად ჯერ მანქანა (კვლავ „ნივა“) გაიტაცეს და დაუთმის რაიონის სოფელ ჩინთში გაემართნენ, სადაც ხოშბაბევის ავარაკი ჰქონდა და ხშირად ჩადიოდა. იქ დამნაშაულებმა ტყეს შეაფარეს თავი, მანამდე, სანამ შეიტყობდნენ, რომ მსხვერპლი, თანხლებებთან ერთად, მოდიოდა. მამის ისინი ხოშბაბევის საავარაკო სახლში შევიდნენ და ჩასაფრდნენ. სახლში შესულ ხოშბაბევისა და მასთან ერთად მყოფ სამ პირს თავს დაესხნენ, გააკრეს, ხოშბაბევი თან წაიყვანეს, დანარჩენები კი სააბაზანოში ჩაკეტეს. ჯერ მეგობრის მანქანით, მერე გატაცებული „ნივით“, ბოლოს კი ფეხით მიადნეს პანკისის ხეობამდე, სადაც, გატაცებულითან ერთად, თავიდან სხვადასხვა ოჯახებს, შემდეგ პანკისში, „ბანარას ნაკრძალში“ - გატაცებულ მძევალთათვის ტყეში სვეცილებლად აშენებულ ქოხში აფარდნენ თავს. ამასთანავე, პერიოდულად ტელეფონით უკავშირდებოდნენ გატაცებულის შვილს და გამოსასყიდს — ჯერ 7, მერე კი 5 მილიონ დოლარს სთხოვდნენ. მხოლოდ 3 თვისა და 10 დღის შემდეგ გაათავისუფლეს ხოშბაბევი, როცა მისმა შვილმა გამოსასყიდა — 200 ათასი დოლარი გადაიხადა.

„ნითელი ჭერის“ წარმომადგენელთა გახმაურებული საქმე

გენერალური პროკურატურის მონაცემებით, სწორედ მეგობრული ჭიჭიაშვილისა და დიმიტრი აბრამიშვილის მიერ იყო ორგანიზებული 2000 წლის აგვისტოში „ნითელი ჭერის“ საერთაშორისო ორგანიზაციის წარმომადგენელთა გატაცება.

ჭიჭიაშვილის საქმეში არსებობს პანკისის ხეობის ადგილობრივი ხელი-სუფლების, უზუცესთა საბჭოსა და მოსახლეობის შუამდგომლობები, სადაც წერია, რომ მათ ჭიჭიაშვილმა და აბრამიშვილმა, გატაცებული ვაჭარისუფლების სანაცვლოდ, პრეზიდენტთან დაკავშირების რწმუნებულთან შუამდგომლობის განწევა მოსთხოვეს. საერთაშორისო ორგანიზაციის წარმომადგენელთა გატაცებულნი აღმკვეთი ღონისძიების შეცვლას და მათზე გამოცხადებული ძებნის შეწყვეტას ითხოვდნენ. ასეც მოხდა, 2000 წლის 12 აგვისტოს ჭიჭიაშვილსა და აბრამიშვილს მთავინდობის ნიშნის სასამართლომ, პანკისის ხეობაში შექმნილი მდგომარეობიდან გაომიღებინა, გამოიძიების შუამდგომლობით, აღმკვეთი ღონისძიება პირადი პატიმრობით შეუცვალა. სადავიროდ, ჭიჭიაშვილმა კანონდამცველებს გატაცებული უზიჯილები გადასცა.

2001 წლის მაისის დასასრულს ჭიჭიაშვილმა და ციხისათვა გადამწყვეტს ებრაელი რაბინის, არიელ ლევივის გატაცება ფულის გამოძიების მიზნით, ამისთვის მათ მანქანა სჭირდებოდათ, ამიტომაც 7 მაისს ჩაიგდნენ თბილისში და კუს ტანზე „ზემ“-ს მარკის მანქანა მოეჭინეს. ციხისთავმა, რომელიც პოლიციის ფორმში იყო ჩაცმული, მანქანის მძღვლს, საბუთების მოთხოვნით, მანქანის კარები გააღებინა, რის შემდეგაც მძღვლმა და მანქანაში მყოფ ახალგაზრდა გოგონას თავს დაესხნენ ავტომანქანის და ხელუშვარებით შეიარაღებული ნიღბანი ბანდიტები. მათი მსხვერპლი პარლამენტარი პეტრე ცისკარიძეც და მისი მეგობარი ანა სურმავე აღმოჩნდა. ბორცმტომელებმა იქვე გადაწყვიტეს მათ გატაცება ფულის გამოძიების მიზნით: მძევლად აყვანილბი, გამოძირის გზით, პანკისის ხეობის სოფელ ომალოში გადაიყვანეს, სადაც გატაცებულები ტყეობაში 12 მაისამდე ყავდათ.

კანონდამცველების მიერ საქმეში კრიმინალური სამყაროს თავკაცების ჩაჩვენისა და გამტაცებელთათვის ხელშეუხებლობის გარანტიის მიცემის შემდეგ, მძევლად აყვანილი პარლამენტარი და მისი მეგობარი გაათავისუფლეს. გამოძიების ხელთ არსებული ინფორმაციით, პეტრე ცისკარიძე და ანა სურმავე პანკისის ხეობის კრიმინალური ავტორიტეტის, ვეფხია შარვაშიძის მოიტაცეს. მოტაცების უზრუნველსაყოფად ჯერ მანქანა (კვლავ „ნივა“) გაიტაცეს და დაუთმის რაიონის სოფელ ჩინთში გაემართნენ, სადაც ხოშბაბევის ავარაკი ჰქონდა და ხშირად ჩადიოდა. იქ დამნაშაულებმა ტყეს შეაფარეს თავი, მანამდე, სანამ შეიტყობდნენ, რომ მსხვერპლი, თანხლებებთან ერთად, მოდიოდა. მამის ისინი ხოშბაბევის საავარაკო სახლში შევიდნენ და ჩასაფრდნენ. სახლში შესულ ხოშბაბევისა და მასთან ერთად მყოფ სამ პირს თავს დაესხნენ, გააკრეს, ხოშბაბევი თან წაიყვანეს, დანარჩენები კი სააბაზანოში ჩაკეტეს. ჯერ მეგობრის მანქანით, მერე გატაცებული „ნივით“, ბოლოს კი ფეხით მიადნეს პანკისის ხეობამდე, სადაც, გატაცებულითან ერთად, თავიდან სხვადასხვა ოჯახებს, შემდეგ პანკისში, „ბანარას ნაკრძალში“ - გატაცებულ მძევალთათვის ტყეში სვეცილებლად აშენებულ ქოხში აფარდნენ თავს. ამასთანავე, პერიოდულად ტელეფონით უკავშირდებოდნენ გატაცებულის შვილს და გამოსასყიდს — ჯერ 7, მერე კი 5 მილიონ დოლარს სთხოვდნენ. მხოლოდ 3 თვისა და 10 დღის შემდეგ გაათავისუფლეს ხოშბაბევი, როცა მისმა შვილმა გამოსასყიდა — 200 ათასი დოლარი გადაიხადა.

პროკურორის მკვლელობის

დანაშაულებრივ ჯგუფს 2000 წლის ზაფხულში შეუერთდა, ადრე მძიმე მძიმე, პერიოდულად ტელეფონით უკავშირდებოდნენ გატაცებულის შვილს და გამოსასყიდს — ჯერ 7, მერე კი 5 მილიონ დოლარს სთხოვდნენ. მხოლოდ 3 თვისა და 10 დღის შემდეგ გაათავისუფლეს ხოშბაბევი, როცა მისმა შვილმა გამოსასყიდა — 200 ათასი დოლარი გადაიხადა.

ტორია დატოვეს და საწინააღმდეგო მიმართულებით — ავჭალის გზატკეცილისკენ გაემართნენ. ამ დროს სასაუზმე „ფიჭვებთან“ მათკენ მომავალი მანქანა შენიშნეს, რომელმაც მთავარი გზიდან გადაუხვია. დამნაშაულები დაედევნენ და გადასახვევიდან 300 მეტრში გაჩერებული „ფოლქსვაგენ-პასატი“ დანიხანს და ავტომანქანა და მავაროვის სისტემის პისტოლეტით შეიარაღებული თავს დაესხნენ მანქანაში მსხდომი. როგორც შემდეგ აღმოჩნდა, მანქანაში, სხვებთან ერთად, საქართველოს მთავარი საზღვდრო პროკურატურის განყოფილების პროკურორი ზაზა ნაყურცი იჯდა, რომელმაც ბორცმტომელებს საპასუხო ცეცხლი გაუხსნა. ორშორივი სროლის შედეგად ნაყურცი მძიმედ დაიჭრა და, მიუხედავად დროული სამედიცინო დახმარებისა, გარდაიცვალა. დიქორა გაბრუნებულიც, მაგრამ მისი ჭრილობები არც ამჯერად იყო მძიმე და ორივე დამნაშავე შემთხვევის ადგილიდან ადვილად მიიძალა. ზაზა ნაყურციის მკვლელობის გამოყენებული პისტოლეტი თავის გაბრუნებულმა პანკისის ხეობაში, სოფელ დუისში მურად ხანგოშვილს მიყვდა.

მოუხელბებული ბანდიტი ელექტროსადენის ქურდობაზე ჩავარდა

2001 წლის 3 ივლისს გაბრუნებული, თავის ძმასთან ერთად, ავტომანქანა და „რდგ-5“-ის ტიპის ხელუშვარებით შეიარაღებული, გარდაცვლილი სენიაშვილის მუულის, ლია კახაჯიანის ბინიდან გამოვიდა. სადარბაზოში, კიბეზე ჩამოსვლის იგი შემოღობულ მყოფმა პოლიციელებმა შეამჩნიეს და პირადობის დამადასტურებელი მონშობები მოსთხოვეს, რასაც გაბრუნებულების მხრიდან ცეცხლის გახსნა მოჰყვა. წინააღმდეგობის მიუხედავად, მომივიდა დააკავე თავის გაბრუნებულის, თავად დასაშობი ბორცმტომედი კი გაიქცა.

საინტერესო ის გახლავდა, რომ სასტიკი ყაჩაღობებისა და მკვლელობებისთვის ძებნილი თავის გაბრუნებული „აი-ი-ე თელასის“ კუთვნილი 12 ათასი ლარის ლიგებულების მაღალი ძირის ელექტროსადენის ქურდობისთვის დააპატიმრეს.

თავის გაბრუნებულის მიერ ჩადენილი ბორცმტომელებით უმძიმესი მუხლებით კვალთიკონდება, თუმცა, თავად გაბრუნებული, მართალია, რიგ დანაშაულებზე აღიარებს, მაგრამ ბევრ დეტალში თავს დამნაშავედ არ ცნობს. მაგალითად, ზაზა ნაყურციის მკვლელობის თავდაცვლა მიიჩნეს და ამბობს, რომ, მართალია, ის, ფარმანთან ერთად, თავს დაესხა მანქანაში მსხდომი, მაგრამ ცეცხლი პირველმა ნაყურმა გახსნა. გაბრუნებული ასევე ნაყურის ბანდიტური დაჯგუფების წევრობასა და, მით უმეტეს, ამ დაჯგუფების ხელმძღვანელობას.

ივანე დობიძაშვილი სამართალდამცველებმა საგარეჯოში პოლიციელებზე მომხდარი თავდასხმის დღესაც დააკავეს. იგი თავდასხმის ადგილს დაჭრილი, უგონო მდგომარეობაში მიწაზე ეკვო.

თბილისელი, ოქროსუნელი, კრიმინალური სამყაროს წარმომადგენელი ივანე დობიძაშვილი უზენაესმა სასამართლომ გაასამართლა და 20 წლით პატიმრობა მოუსჯავა.

მოგვიანებით დააპატიმრეს კახა ციხისთავიც. მისი სასამართლო პროცესი სულ ცოტა ხნის წინ დასრულდა - მისთვის 12-წლიანი პატიმრობის მისჯეთ.

დიმიტრი აბრამიშვილი, თავის გაბრუნებულ და აღუსანდრე ფარმანთან ამჟამად ორთაჭალის ციხის პატიმრები არიან.

რაც შეეხება მეგობრული ჭიჭიაშვილის, იგი კვლავ ძებნილია. კანონდამცველთა ინფორმაციით, პანკისელი ავტორიტეტი ხეობაში იმყოფება. ჭიჭიაშვილის გარდა, გენერალური პროკურატურა ჯგუფის კიდევ სამ წევრს ეძებს, რომელთა ეინაობაც ჯერჯერობით არ სახელდება. არსებული მონაცემებით, სამეცნიერად დაიჭრა პანკისის ხეობაში, ჭიჭიაშვილთან იმყოფებიან.

გატაცებულითაგან ყველა არ დაბრუნებულა

ბოლო ხანებში ქართველი სამართალდამცველები ირწმუნებიან, რომ ადამიანის გატაცების ფაქტების გამომიძება, ხშირ შემთხვევაში, წარმატებით სრულდება და ამას სტატისტიკაც ადასტურებს. სტატისტიკური მონაცემები კი რეალობას ხშირად ცუდად ასახავს, მით უმეტეს, გატაცების ფაქტებთან დაკავშირებით. არის არაერთი შემთხვევა, როცა გატაცებულის ახლობლებს პოლიციის გვერდის ავლით ურჩევნიათ ბორცმტომელებთან პირობების მოგვარება, მით უმეტეს, რომ გატაცებულის ყველაზე მეტად გახმაურებული შემთხვევები, მაგალითად, ისეთი, როგორც ლევან კალაძის საქმეა, ძალოვნებისთვის სრული ნდობის გამოცხადების საფუძველს არ იძლევა. და მაინც, დამალული შემთხვევების გარეშე კი, სტატისტიკა არც თუ დამამყიდებელია.

16 წლის მოზარდმა პოლიციელი მოკლა

ახალი ზელანდიის დედაქალაქ ველინგტონში სამართალდამცველები გადაჭარბებული სიჩქარით მიმავალ მანქანას დაედევნენ, რომლის საჭესთან 16 წლის მოზარდი იჯდა. პოლიციის მანქანის მიახლოებისას მძღვლმა მძევლებს ცეცხლი გაუხსნა და პოლიციის თანამშრომელი მამაკაცი მძიმედ დაჭრა, შემდეგ კი პოლიციელ ქალსაც მიაყენა ჭრილობა. რამდენიმე საათის განმავლობაში დამნაშავე იარაღიდან ისროდა და ჩანოლი პოლიციელებს მინიდან თავის წამოწევის საშუალებას არ აძ-

93 წლის „გენაელი ყასაზი„ გაასამართლეს

გერმანიაში, ჰამბურგის სასამართლომ 93 წლის ნაცისტს 7 წლით პატიმრობა მოუსჯავა. პიტერის უშიშროების სამსახურის ყოფილი მწევი, ფრიდრიხ ენგელი იტალიის ქალაქ გენუაში 59 წლიანი მკვლელობაში დაადანაშაულეს.

საბრალდებო დასკვნის მიხედვით, ყოფილი ესეული 1994 წელს გენუაში, „მარასის“ ციხეში დატუსაღებული პატიმრების დახვერტაში იღვწა მონაწილეობას. თავად პირადდებულის განცხადებით, იგი მხოლოდ ზემდგომი ხელმძღვანელობის ბრძანებას ასრულებდა.

თავდასხმელი ანოიონა

ლოს-ანჯელესის აეროპორტში სუთმობათი მონაწილე შეიარაღებული თავდასხმის ავტორი 1992 წლიდან ამერიკაში მცხოვრები ეგვიპტელი, ჰემამ მოჰამედ ალი ჰადაი-ტევი აღმოჩნდა. FBI-ის წარმომადგენლები მომხდარს ტერორიზმს არ უკავშირებენ, თუმცა, მათი აზრით, გაბრუნების საწყის საფეხურზე არაფრის გამოიციცხვა არ შეიძლება. ისრაელის ავიაკომპანია El Al-ის სალაროსთან ცეცხლსასროლი იარაღიდან გახსნილი ორშორივი სროლას სამი ადამიანის სიცოცხლე შეენრა, რომელთა შორის ერთ-ერთი თვით თავდასხმელია. სამი მგზავრი დაჭრილია, მათგან ერთი დაიღუპა.

უკვე არის პირველი მონაცემები დაღუპულებზე. მათ შორისაა 46 წლის იაკობ ამინოვი, რომელიც აეროპორტში მეგობრებს აცილებდა, და 20 წლის გოგონა.

BBC-ის კორესპონდენტი დედვი ვილისი ამ ინციდენტის დროს აეროპორტში იმყოფებოდა. მისი თქმით, აეროპორტი განსაკუთრებული ხალხმრავლობით გამოირჩეოდა - 4 ივლისს, ამერიკის თავისუფლების დღეს მგზავრები ნათესავებთან ერთად დაუდგენელი, მაგრამ ბევრი მომხდარ ფაქტს მინც ტერორიზმს უკავშირებს.

მას შემდეგ, რაც ავიაკომპანიის მკვლელებმა ჰემამ ჰადაიელის მოკლეს, მას ორი ცეცხლსასროლი იარაღი და, დაახლოებით, 18 სმ. სიგრძის დანა აღმოუჩინეს. პოლიციის მო-

ჰარისონმა თავდასხმელი პატიებას ითხოვს

1999 წელს მაიკლ ებრაიმი ჯორჯ ჰარისონის სახლში შეიჭრა და ცივი იარაღით დაჭრა. სასამართლომ თავდასხმელი შეურაცხადად სცნო და მისი სპეციალური კლინიკაში მოთავსების განკარგულება გამოიტანა.

ამჟამად, სასამართლოს გადაწყვეტილებით, დამნაშავეს ათავისუფლებენ. ამის მიზეზი მაიკლ ებრაიმის მიერ პატიების თხოვნა გახდა. მისი თქმით, იგი ვანიკურა და საზოგადოებისთვის საფრთხეს აღარ წარმოადგენს. „იმ დროის დაბრუნება რომ შეიძლებოდა, მსგავს დანაშაულს არავინ ჩავივდენდი. მე ავად ვიყავი და საკუთარი მოქმედებებს ვერ ვაკონტროლებდი. - ამბობს იგი, - შეიძლება, ჩემი ნათქვამი ბევრმა არც დაიჯეროს, მაგრამ წამლების დახმარებით აბსოლუტურად განვიკურნე და მზად ვარ, ჩვეულებრივ, ჯანმრთელ ცხოვრებას დაუბრუნდე.“

2001 წელს 26 გატაცება დაფიქსირებული, გახსნილი კი მხოლოდ 17 საქმეა. ამითგან უმეტესობა წელს გაიხსნა, შარმან მომხდარი გატაცების 9 შემთხვევა კი დღემდე ბურუსითაა მოცული.

ციფრები ციფრებად, მაგრამ მათ უკან ადამიანების სიცოცხლეს და მუქრებული სამშრომეობა დგას და, თუ ამას გავითვალისწინებთ, 9 გაუხსნელი საქმე, როცა ეს საქმეები ადამიანის გატაცებას ეხება, ცოტა ნამდვილად არ არის.

რა უშლით ამდენი ხნის მანძილზე ხელს სამართალდამცველებს, მიაგნონ გატაცებულებსა და დააპატიმრონ დამნაშაულები? ამის გარკვევის ეცდება „24 საათი“ და უახლოეს მომავალში მძღვლებისდაგვარად შემოგთავაზებთ ადამიანის გატაცების გაუხსნელი საქმეების გამოძიების დეტალებს.

ლევდა. მისი დაკავება და ციხეში გადაყვანა მხოლოდ იქ გამოძახებულმა პოლიციის დამხმარე ჯგუფის თანამშრომლებმა შეძლეს. შემთხვევის ადგილზე დაგვიანებით მისულ სასწრაფო დახმარების მანქანას მძიმედ დაზარალებული პოლიციელი მამაკაცი, ბევრი სისხლის დაკარგვის გამო, უკვე გარდაცვლილი დახვდა.

ახალ ზელანდიაში ბოლო 4 წლის მანძილზე კი იყო პირველი შემთხვევა, როდესაც სამსახურბორივი მოვალეობის შესრულებას პოლიციელის სიცოცხლე შეენირა.

1999 წელს ფრიდრიხ ენგელს ტურინის სამხედრო ტრიბუნლმა, 246 ადამიანის მკვლელობისთვის, დაუსწრებლად სამუდამო პატიმრობა მიუსჯავა. მეორე მსოფლიო ომის დამთავრების შემდეგ ნაცისტი ჰამბურგში ცხოვრობდა.

იტალიაში ფრიდრიხ ენგელს „გენუელი ყასაზი“ სახელით ციხიბენ, რადგან იგი 1944 წელს გენუაში, სადაც ქალაქის უშიშროების სამსახურის უფროსად მუშაობდა, ჯარისკაცთა კინო-თეატრზე თავდასხმას და მძევლად აყვანილი 59 იტალიელის დახვერტაში მონაწილეობდა.

საბრალდებო დასკვნის მიხედვით, ყოფილი ესეული 1994 წელს გენუაში, „მარასის“ ციხეში დატუსაღებული პატიმრების დახვერტაში იღვწა მონაწილეობას. თავად პირადდებულის განცხადებით, იგი მხოლოდ ზემდგომი ხელმძღვანელობის ბრძანებას ასრულებდა.

უკვე არის პირველი მონაცემები დაღუპულებზე. მათ შორისაა 46 წლის იაკობ ამინოვი, რომელიც აეროპორტში მეგობრებს აცილებდა, და 20 წლის გოგონა.

BBC-ის კორესპონდენტი დედვი ვილისი ამ ინციდენტის დროს აეროპორტში იმყოფებოდა. მისი თქმით, აეროპორტი განსაკუთრებული ხალხმრავლობით გამოირჩეოდა - 4 ივლისს, ამერიკის თავისუფლების დღეს მგზავრები ნათესავებთან ერთად დაუდგენელი, მაგრამ ბევრი მომხდარ ფაქტს მინც ტერორიზმს უკავშირებს.

მას შემდეგ, რაც ავიაკომპანიის მკვლელებმა ჰემამ ჰადაიელის მოკლეს, მას ორი ცეცხლსასროლი იარაღი და, დაახლოებით, 18 სმ. სიგრძის დანა აღმოუჩინეს. პოლიციის მო-

ჰარისონმა თავდასხმელი პატიებას ითხოვს

1999 წელს მაიკლ ებრაიმი ჯორჯ ჰარისონის სახლში

www.24hours.ge

24

B

ჰომინიდების საბა

ანუ ახლავი იმის შესახებ, თუ როგორ შეცვალა ქართული მაცნობარა ადამიანებმა მთელ მსოფლიოში დაგვიტოვათ წარმოდგენები...

მარინა ვაშაყვაძე

ამბავს შორიდან დავიწყებ, თუმცა ამბავი, კაცმა რომ თქვას, ახალიც არის...

მოკლედ, ამბავს შორიდან ვიწყებ... ბევრად უფრო შორიდან, ვიდრე ადამიანმა შეიძლება წარმოიდგინოს.

ისე შორიდან, რომ შესაძლოა, ისინიც კი გააკვივრო, ვინც შორი ამბები სხვაზე კარგად იცის.

ამბის ძველზე კიდევ უფრო ძველი ნაწილი

ეს ამბავი კი ხდებოდა მანამ, სანამ "ოდესზე დიდი ყოფილა საქართველო", ჯერ კიდევ მანამ, სანამ მართლაც "ნიკოფსიდან დარუბანდამდე"...

ეს ამბავი დაიწყო მაშინ, როცა დიდი და ტლანქი დინოზავრები ტორავდნენ მიწას...

გაგრძელდა მაშინ, როცა უკვე სპილოები დაბიჯებდნენ დინჯი ნაბიჯით და ჭრულ ფირფხებს ერეკებოდნენ დამძვარი ხმალებიდან ვეფხეები...

და ეს ხდებოდა იმ მინაზე, სადაც მერე დადგამდნენ ტაძარს, შემოარტყამდნენ ქალაქს გალაყანას და ათასგვარი მტრის მოლოდინში ბრძოლის წინ მზურვალედ ილოცებდნენ გულით, ქართულად.

და ეს ხდებოდა ზუსტად იქ, სადაც, მერე დადგებოდა უცნაური და არეული დრო და ცხოვრება, სადაც ტაძრებს მიატოვებდნენ... მერე კი სხვანი მიბრუნდებოდნენ და დაიწყებდნენ რუდუნებით ძებნას და კვლევას და სადაც ერთხელ, მოულოდნელად, მიწის გულიდან ამოიღებდნენ უცნაურ რამეს...

მაგრამ ყველაფერ ამასზე მერე... დანერვილებით და თანმიმდევრულად.

ახლა კი იქ ვართ, სადაც დარბიან მარტორქები და სირაქლეები, სადაც მინას ზემოდან დაჰყურებენ გრემილი ვირაფები...

ხოლო ეს მინა ასე ძალიან ჰგავდა სავანას, თუმცა არ იყო აფრიკის მინა.

და ეს ხდებოდა ორ მილიონზე მეტი წლის წინათ...

და ამ მინაზე, სადაც იმ დროს, ათასწლეულით, ორითა თუ სამით აქვით, სწორედ აფრიკის ნაპირებიდან წელი ნაბიჯით ჩამოვიდა პირველი ჰომინიდი.

ჩანართი N 1

სულ რაღაც ორმოციოდე წლის წინათ, თბილისში, საქვეყნოდ ცნობილი ქართველი მეცნიერის, ოთარ ლორთქიფანიძის ოჯახში დაიბადა ვაჟი - დავით ლორთქიფანიძე.

ბავშვობიდან გათხრები, სავსე ცხოვრება. მამა - უდიდესი ავტორიტეტის მეცნიერი, კაცი, რომელმაც საქართველოში არქეოლოგობა პატივსაცემ და მართლაც მსოფლიოში დაფასებულ საქმედ აქცია. ერთი შეხედვით, მისი მომავალი განსაზღვრულია... მაგრამ დათო სხვა რამეზე ფიქრობს: ესეც გათხრებთან არის დაკავშირებული, მაგრამ მანაც სულ სხვა, სავანებო სახელი ჰქვია - პალეოანთროპოლოგია. უცნაური...

"მიტომ, რომ ბავშვობიდან მიყვარდა დეტექტივები... ადამიანის ევოლუცია კი ერთი ჩახლართული და ძნელად ასახსნელი რომანია."

მაგრამ მიზნად ვერც ერთი გზა, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, გეოგრაფია-გეოლოგიის ფაკულტეტი, მერე უფროსი ლაბორანტობა საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის გეოგრაფიის ინსტიტუტში.

მერე მოსკოვი, საკავშირო მეცნიერებათა აკადემიის გეოგრაფიის ინსტიტუტი, ასპირანტურა. 1992 წელს - საკანდიდატო დისერტაცია თემაზე: "პირველყოფილი ადამიანები და ბუნებრივი გარემოს ურთიერთკავშირების თავისებურებანი მთიან რეგიონებში".

სტაჟირება კიოტოს უნივერსიტეტში, ქვის ხანის არქეოლოგიის ცენტრში. და უკვე უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის გეოგრაფიის ინსტიტუტში.

ეს არის 1992 წელი.

დათო ლორთქიფანიძე: "პალეოანთროპოლოგია ადამიანის წარმოშობის ისტორიას შეისწავლის. ბუნებრივი, ადამიანის ყველა სავარაუდო ნამარხის აღმოჩენა მსოფლიო სამეცნიერო სამყაროში უდიდესი მოვლენა გახლავთ.

ალბათ, ყველასთვის ცნობილია ნეანდერტალის ჩონჩხის აღმოჩენა გერმანიაში. პითეკანთროპი იაგაზე, სინანთროპის აღმოჩენა ჩინეთში, მაგრამ ბოლო 50 წლის განმავლობაში პალეოანთროპოლოგიური კვლევის ეპიცენტრი აღმოსავლეთ აფრიკაში გადაადგილდა. ლიკის ოჯახის საოცარმა აღმოჩენებმა მთლიანად შეცვალა წარმოდგენა ადამიანის ევოლუციის შესახებ. ამას მოჰყვა ავსტრალიპითეკ "ლუსის" აღმოჩენა, რომელიც ადამიანის ყველაზე ადრეულ წინაპრად აღიარეს.

დღეს პალეოანთროპოლოგების რაოდენობა მნიშვნელოვნად აღემატება ადრეული ადამიანების ნაპარს ნაშთებს. თითოეული ახალი ნაპარსი ახალ დისკუსიას იწვევს. დაობენ თითოეულ მორფოლოგიურ ნიშანზე, მუდმივად ზუსტდება ბიოლოგიური კლასიფიკაცია, და ა.შ. მაგრამ დღეს ყველა ეთანხმება იმ აზრს, რომ პირველი ჰომინიდები აფრიკაში წარმოიშვნენ და დიდი ხნის განმავლობაში მხოლოდ ამ კონტინენტზე სახლობდნენ.

ხოლო, თუ როდის და რატომ გავრცელდნენ ევრაზიაში - ეს მუდმივი დავის საგანია.

დღემდე გაბატონებული აზრის თანახმად, პირველი ჰომო, რომელიც ევრაზიაში დაახლოებით მილიონი წლის წინათ გავრცელდა, იყო Homo erectus - ის ჯგუფის წარმომადგენელი. აფრიკის გარეთ მისი გავრცელება დაკავშირებული იყო ქვის იარაღების ტექნოლოგიაში პროგრესის გარეშე, ე.წ. ამელურ კულტურასთან.

სწორედ ამ კითხვებზე იძლევა სრულიად ახალ პასუხებს დმანისის აღმოჩენები.

ამბის საკმაოდ ძველი ნაწილი ანუ დმანისი

შუა საუკუნეების საქართველო - დმანისი.

აქ იკვებება მაშინდელი მსოფლიოს დიდი და უსასრულო გზები. და გადადიან ქარაგნები მსოფლიოს ერთი ნაწილიდან მეორეში ამ მინის გავლით. მიაქვით და მოაქვით ათასი ნივთი, საფიქრალი, საკითხავი და დიდი, დიდი გამოცდილება...

ხოლო დმანისი დგას მიუვალი კლდოვანი კონცხის ნაპირზე, ხოლო ჰევა არის ზომიერი და სასიამოვნო, სხვა რა სჭირდება ამ დროში ქალაქს...

პირველი ცნობები დმანისის შესახებ მე-9 საუკუნის საისტორიო წყაროებში გვხვდება.

შუა საუკუნეების ძლიერი ქალაქი. მკვიდრი და გამაგრებული მძლავრი საფორტიფიკაციო სისტემით. მაღალი გალავანი, ქალაქის დიდი კარიბჭე. შიდა ქიხე, ციხიდან წყალზე გასასვლელი გვირაბი.

ქვის დიდი ფილებით მოკირწყელებული ფართო ქუჩები. მეცხვე საუკუნის დიდებული ბაზილიკა - "დმანისის სიონი".

და ამ ქალაქში ჩქეფდა სიცოცხლე, ნადით და ნახეთ - ბელბები და მარნები, სამეთუნეო და ზეთსახდელი სახელოსნოები, საცხოვრებელი იმდროინდელი ქართველებისთვის და კიდევ ვინ იცის, სამშვიდობოდ მობრძანებული ათასი ჯურის სტუმრისათვის. მიდიდა და ნახეთ - მინარეთიანი მერეთისა და მედრესეს ნანგრევები.

ქალაქის განსაკუთრებული აღმავლობა მე-12 საუკუნიდან დაწესებულია, როდესაც იგი თურქ-სელჩუკთაგან ორჯერ დაიხსნეს - ჯერ დავით აღმაშენებელმა, შემდეგ კი, მისმა ვაჟმა დემეტრემ.

შემდეგი ორი საუკუნე ქალაქის განსაკუთრებული აყვავების ხანა ყოფილა. ვაჭრობა, ხელოსნობა, აღმშენებლობა...

გათხრებისას მრავლადაა აღმოჩენილი XI - XIII საუკუნეების ქართული კერამიკა, რკინის იარაღი შრომისათვის და ბრძოლისათვის. ოქროსა და ვერცხლის სამკაულები, ქართული და უცხოური მონეტები - უტყუარი დასტური დმანისისა და საქართველოს ძლიერებისა და უდიდესი კონტაქტების.

განგების ძალით ეს ისევე იყო გაზავრადინი.

მერე დაიწყო უსასრულო შემოსევები: თუ მონღოლები, თუ ოსმალები, თუ სპარსელები... დმანისი თანდათან დასუსტდა და დაქვეითდა, განადგურდა ოდესღაც ბრწყინვალე ნაგებობები, ჩაიკეტა გზები და ჩაკვდა ცხოვრება...

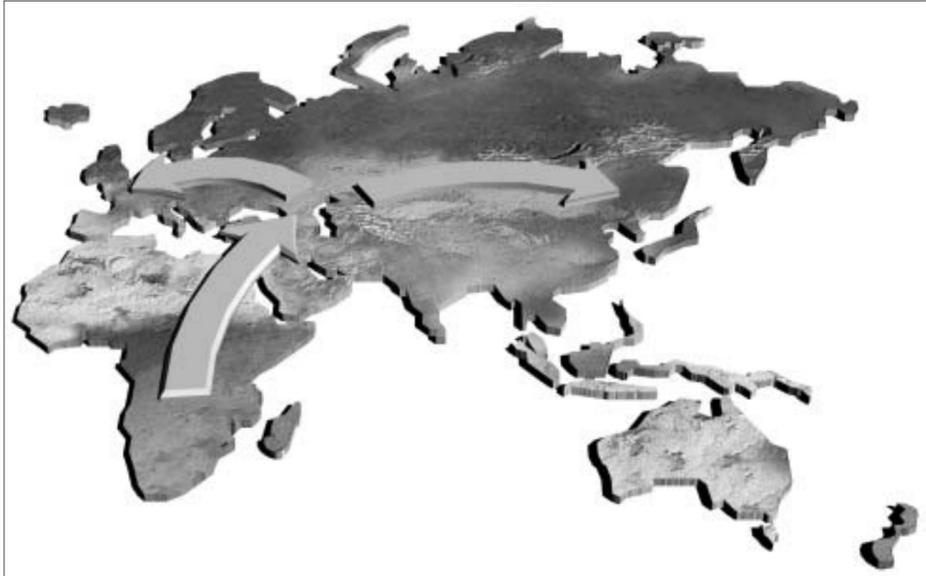
ქალაქის ქვეშ კი, თურმე, რამდენი საიდუმლო იმალებოდა.

დავით ლორთქიფანიძე, დეო გახენია და აბესალომ ვეკუა

დმანისის ნაქალაქარი

ჰომინიდების ოდისეა

ამბის შედარებით ახალი ნაწილი ანუ დმანისი

დღეს

დმანისის ნაქალაქარზე გათხრები უკვე რამდენიმე ათეული წელია, მიმდინარეობს. სხვადასხვა დროს მათ ცნობილი ქართველი მეცნიერები ლევან მუსხელიშვილი და ვახტანგ ჯავახიძე აწარმოებდნენ, ამჟამად გათხრებს ბატონი ჯუმბერ კოპალიანი ხელმძღვანელობს. 1983 წელს შუა საუკუნეების ორმოებში ნაპარს ძეგლებში პროფესორმა აბესალომ ვეკუამ მარტორქის კბილი აღმოაჩინა, რომელმაც იმავე წელს ნაპარს სხვა ნაპარსებთან ერთად საშუალება მისცა, განესაზღვრა ამ შრეების გეოლოგიური ასაკი - ადრე პლეისტოცენი (დაახლოებით, ერთ მილიონზე მეტი წლის წინანდელი გეოლოგიური ეპოქა). 1994 წელს პირველი ქვის იარაღებიც იპოვეს და ნათელი გახდა, რომ დმანისში, შუა საუკუნეების ნაგებობების ქვეშ ადრეული ადამიანის ცხოვრების ნაშთებია შემონახული.

ახალი ერა დმანისში 1991 წლიდან დაიწყო. ჰომინიდის ქვედა ყბის აღმოჩენა პროექტში გერმანელი კოლექტორის ჩართვას დემთხვა, რამაც დმანისში სამუშაოების გაფართოებას და კვლევის საერთაშორისო აღიარებას შეუწყო ხელი.

2000 წლის 12 მაისს მსოფლიოს უდიდესმა საინფორმაციო სააგენტოებმა გაავრცელეს სენსაციური ინფორმაცია: "ადამიანის პირველი მიგრაციის ნაპარსი კვალი ნაპარსია საქართველოში..."

ავტორიტეტული ექსპერტები ერთხმად აღნიშნავენ, რომ ეს ყველაზე დიდი მოვლენა იყო, რომელიც ამ სფეროში ბოლო 25 წლის განმავლობაში მოხდა, ანუ "ლუსის" აღმოჩენის შემდეგ.

მოკლედ თუ ვიტყვით, აფრიკის შემდეგ, ჩვენთან ყველაზე ადრეული ჰომინიდი აღმოჩნდა.

ეს აღმოჩენა მართლაც ბედნიერი შემთხვევა იყო. სახელმწიფო მუზეუმში სპეციალური პროგრამა არსებობს, მოსწავლეები მეცნიერებას რომ აზიარონ. საველე ექსპედიციისთვის ახალგაზრდა მეცნიერებმა გოჩა კლაძემ და დავით ფვანიამ მოსწავლეთა ჯგუფი დმანისში წაიყვანეს. გადმორეცხილი ქანში გორას ერთ-ერთი ნატეხი საეჭვოდ მოეჩვენა და თბილისში წამოიღო. ერთი შეხედვით, თავის ქალას ფრაგმენტი უნდა ყოფილიყო, მაგრამ რისი - ძნელი სათქმელი გახლდათ.

ბატონ აბესალომ ვეკუას გუმანმა არ უმტყუნა, 31 მაისს პირველი თავის ქალა აღმოჩნდა, რომელიც ზრდასრულ მამაკაცს ეკუთვნის, მერე კი ახალგაზრდა ქალისაა და იგი 22 ივლისს, სისტემატური გათხრების შედეგად გამოჩნდა - პირველად მას ახალგაზრდა მეცნიერი გიორგი ნიორაძე შეეხო.

ასე აღმოჩნდა საქართველო მსოფლიო მეცნიერების ცენტრში. ყველაზე პრესტიჟული გამოცემები ყველაზე ადრე გამოქვეყნდა შეფასებებს არ იშურებდნენ:

"საქართველო პირველი ევროპელების სამშობლოა და ქართველი მეცნიერების აღმოჩენებმა ორჯერ დააძველეს პირველი ევროპელის ასაკი" ("ლე მონდ").

"ორმა უზრალო თავის ქალამ, რომელთა ღირებულება ოქროს ღირებულებაზე მეტია, მსოფლიოს ყველა პრეისტორიკოსი საჯდომზე მოსვა..." ("ლიბერასიონ").

"საქართველოს აღმოჩენებმა ბოლო მოუღო ესპანურ-იტალიურ დავას - ვინ იყო პირველი ევროპელი" ("ფიგარო").

2000 წელს მსოფლიოში ყველაზე ავტორიტეტულმა სამეცნიერო ჟურნალმა "საინსმა" ქართველი მეცნიერების აღმოჩენას პუბლიკაციების სერია მიუძღვნა.

ჟურნალმა მსოფლიო მეცნიერებაში მომხდარ ყველაზე მნიშვნელოვან სამ მოვლენას შორის დმანისის ახალი პალეოანთროპოლოგიური მონაპოვარი დაასახელა და დმანისელი ჰომინიდების რეკონსტრუქცია ჟურნალის ყდაზე მოათავსა.

რამდენი მეცნიერია მსოფლიოში და რამდენი მათგანი ინატრებდა, სიცოცხლის მანძილზე ერთხელ მაინც მოხვედრილიყო "საინსში"...

ამ წერილის შემდეგ მსოფლიო სამეცნიერო საზოგადოებამ საბოლოოდ გაიზარა ქართველი მეცნიერების 10 წლის წინანდელი მოსაზრება: დმანისელი ადამიანების ნაშთების ასაკი დაახლოებით 1 მილიონ 700 ათასი წელია.

ბაბრქალაბა B2 გვირგვინი

პირველი გვირგვინი

"საინსის" პუბლიკაციას მოჰყვა ნერილები "ნიუ იორკ თაიმსში", "ვაშინგტონ პოსტში", "თაიმ მეგზინში", "ნიუს უიკში", "ნეიშენელ ჯიოგრაფიკში" და ისევ "საინსში".

ჩანართი N2

1997 წლიდან დავით ლორთქიფანიძე საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის განყოფილების გამგე ხდება.

ჟურნალების: "ევროპის პრეისტორია", "ევრაზია - არქეოლოგია, ეთნოლოგია და ანთროპოლოგია", "ანთროპოლოგია", "ადამიანის ევოლუციის ჟურნალი" საერთაშორისო რედაქციების წევრი.

1998 წელს მისი ხელმძღვანელობით მომზადდა საქართველოს ბუნების ისტორიის ამსახველი ექსპოზიცია საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმში.

1999-2000 წლებში მონაწილეობდა ექსპოზიციების სამეცნიერო კონცეფციის მომზადებაში პარიზის ადამიანის მუზეუმსა და ტოტაველიში. 1999 წლიდან პარიზის ადამიანის მუზეუმის რენოვაციის საერთაშორისო კომიტეტის წევრია.

2000 წელს დაიცვა სადოქტორო დისერტაცია თემაზე - "ზუნტბრიგი გარემოს ევოლუცია სამხრეთ კავკასიაში და ადრეული ჰომინიდების (Hominidae) განსახლების ძირითადი ეტაპები".

დათო ლორთქიფანიძე: "რამ აიძულა ადამიანი, გასულიყო აფრიკის გარეთ? ჩემი ღრმა რწმენით, ადამიანი არ "გამოუგდიათ" აფრიკიდან; ეს იმიტომ მოხდა, რომ მას შეეძლო და მას უნდოდა ახალი ტერიტორიების ათვისება.

ვინაა დამინელი ჰომინიდი? მისი ნიშანების ნაშთები მხოლოდ აფრიკაშია ნაპოვნი. საქართველოში ისინი ახლო აღმოსავლეთის გავლით მოვიდნენ. ხოლო მთაწმინდის საქართველოდან გავრცელებულნი როგორც ევროპის, ისე აზიის მიმართულებით."

ამბის ახალი ნაწილი - აღმოჩენა

აღმოჩენა საერთოდ უცნაური რამ არის. რეალურად ეს შესაძლოა, უბრალო შემთხვევითობა იყოს, შეიძლება, უცებ თავზე ვაშლი დაგეცეს, ან მიდიოდე და ქვას ნაშოპკრა ფეხი.

საქმე ის არის, შეჩერდე, და მერე მიხედე - ფეხი რაწაირ ქვას ნაშოპკარა...

და კიდევ ერთი, - შემთხვევით ქვეყნად არაფერი ხდება. და აღმოჩენაც თვითონ პოულობს თავის ადგილს. მას, ვინც ეს დიდი შრომითა და თავდადებათ დაიმსახურა.

მაშინ კი, როცა ეს უცნაური და მრგვალი საგანი, ვიღაცისა თუ რაღაცის თავის ქალა გიჭირავს ხელში, გრძნობა და აზრი შეიძლება იყოს მრავალი - უბრალოდ ინტერესი, მარადიულობის კიდევ ერთხელ შეგრძნება, გაკვირება თუ რა ვიცი რა...

ვიღაცისათვის კი ეს იქნება ცხოვრების აზრი, იმ ნამსვე გრძნობა და მიხედვრა ვერმისახვედრის და იმისა, რაც აქამდე იყო უბრალოდ უაზრობა და ულოგოობა. პირველად აღმოჩენის სითამამე და შეუძლებლობის დასაბუთება.

რა ძნელია ეს ყველაფერი ისეც, ზოგადად... მით უმეტეს კი ისეთ მხარეში, როგორც ჩვენი საქართველოა.

საბედნიეროდ, როცა დმანისის ნაქალაქარზე პირველი მონაპოვარი ამოპყვა მინას, საქართველოს მკვად ისეთი მეცნიერი, როგორც ბატონი ლეო გაბუნია იყო. ჯერ კიდევ 1984 წელს ბატონი ლეო წერდა: "დმანისში ნაპოვნი მასალა ადასტურებს, რომ ჰომო ერექტუსების გავრცელების არეალი უფრო ფართო იყო, ვიდრე ადრე მიაჩნდათ".

1991 წელს კი ლეო გაბუნიას მიერ დასმული დიაგნოზი ასეთი გახლდათ: "დმანისის ქვედა ყბა ჰომო ერექტუსების აფრიკულ გავრცელებას (Homo ergaster) უკავშირდება". ეს მოსაზრება, ისევე, როგორც დმანისის ასაკი, მაშინ ბევრმა არ გაიზიარა. მთავარი არგუმენტი იყო - "ეს შეუძლებელია". პალეოანთროპოლოგიის კონსერვატიულ სამყაროში არც ისე ადვილია რევოლუციური იდეების დამკვიდრება. მით უმეტეს, როცა ეს იდეები პატარა ქვეყნის ნარმომადგენელს ეკუთვნის.

დღეს ეს მოსაზრება საყოველთაოდ აღიარებული.

როცა განგება უდიდეს აღმოჩენას მოგართმევს, მაშინაც კი, როცა მიხვდები - ხელთ რა გიპყრია, მთავარი საქმე ამის მერე უნდა გაკეთდეს...

და აქ იწყება სწორედ ამბავი ერთი ქართველი მეცნიერისა - ბატონი ლეოს მონაპოვნი და დიდი ქართველი მეცნიერის ვაჟის - დავით ლორთქიფანიძისი.

საამაყო ნარმომავლობის დახვეწილი ინტელიგენტი, მომღიძარი და თავისუფლად მოსაუბრე მრავალენაზე. იმ კოდისა და იმ პირობის მატარებელი, რომელიც დღეს საერთაშორისო მასშტაბს სჭირდება.

ხოლო როცა შენ, რა ვენათ და საქართველოს შვილი ხარ, რა ექნათ და ისეთი ქვეყნისა, სადაც ყველაფერი "ოდესმე ყოფილა დიდი", თუმცა მერეც არასოდეს დალეულა საამაყო შვილები, ისაა დაგრჩენია, ნუნუნს მოუშვა და მთელ მსოფლიოს დაუბტ-

დმანისის გათხრები

მედეა ნიორაძე, დავით ლორთქიფანიძე და აბესალომ ვეკუა დმანისის ჰომინიდების კოლექციით

კიცი, რომ ნაკლები არ ხარ, მაშინ როცა მართლა არ ხარ ნაკლები.

ჰო, ეს ლამაზი ფრაზებია... ყოველ შემთხვევაში, მე ასე ვთვლი. მანამდე, სანამ დათო ლორთქიფანიძეს გავეიცნობდი.

და დათომ ჩაიცვა "რკინის ქალამები".

ინტუიცია, გუმანი, ცოდნა... დღეს ეს სიტყვები არაფერია თანამედროვე დონის სათანადო ექსპერტიზისა და ანალიზის გარეშე. ინტერდისციპლინარული კვლევის გარეშე, სადაც ტრადიციულ მეთოდებთან ერთად, ფართოდ გამოიყენება საბუნებისმეტყველო და ზუსტი მეცნიერებების, კერძოდ, ბიოლოგიის ფიზიკისა და მოლეკულური ბიოლოგიის უახლესი მიღწევები.

დღეს დმანისის ადგილსაპოვებლის ასაკი მსოფლიოს საუკეთესო ლაბორატორიების მონაცემებითაა გამაგრებული. მაგალითად, ბერკელის გეოქრონოლოგიურ ცენტრში მიღებული თარიღებით.

ამჟამად აბესალომ ვეკუასა და დავით ლორთქიფანიძის ხელმძღვანელობით მიმდინარეობს საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ფართო მასშტაბის საერთაშორისო პროგრამა "ადრეული ჰომინიდების ადგილსამყოფელის ინტერდისციპლინარული კვლევა დმანისსა და მის მიდამოებში", რომელშიც ქართველ მეცნიერებთან ერთად მონაწილეობენ მეცნიერები ამერიკის შეერთებული შტატებიდან, საფრანგეთიდან, გერმანიიდან, შვეიცარიიდან, ესპანიიდან.

წელს დმანისში საველე სამუშაოების ნარმართვა არქეოლოგიასა და პალეოანთროპოლოგიაში მსოფლიოში ყველაზე ავტორიტეტული სამეცნიერო ფორუმის "ამერიკის ეროვნული გეოგრაფიული საზოგადოების" და "ლივის ფონდის" მხარდაჭერით ხდება (ორივე პროექტის დირექტორი დავით ლორთქიფანიძეა). ეს დიდი პატივიც არის და უდიდესი პასუხისმგებლობაც, რადგან მართლაც იშვიათია, ეს ფონდები პროექტის ნარმართვას აღმოსავლეთ ევროპის ნარმომადგენლებს ანდობდნენ. ლაბორატორიული კვლევის ყველა ხარჯს მსოფლიოს ნამყვანი ლაბორატორიები გაიღებენ.

უცხოელი პარტნიორები, განსაკუთრებით ფრანგი კოლეგები, აქტიურად მონაწილეობენ მონივრულ უცხოურ მეცნიერებში ქართველი ახალგაზრდების მივლინებასა და განსწავლავს. ხოლო იგივედღევი ექსპოზიციებითა და საგამოფენო კატალოგების გამოცემათ ხელს უწყობენ საქართველოში მეცნიერული ცოდნის გავრცელებას.

ჩანართი N3

2001 წელს დავით ლორთქიფანიძეს მონაკოს მონარქის პრემია მიენიჭა.

2002 - კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის მთავარი სამეცნიერო საბჭოს წევრი. ასოცირებული პროფესორი საფრანგეთის ბუნების ისტორიის სახელმწიფო მუზეუმში.

2002 - მიწვეული პროფესორი პარგარდის უნივერსიტეტში.

2002 - საერთაშორისო ასპირანტურის პროფესორი (იტალია, საფრანგეთი, ესპანეთი).

2002 - დაჯილდოვდა საფრანგეთის აკადემიური პალმის ორდენით.

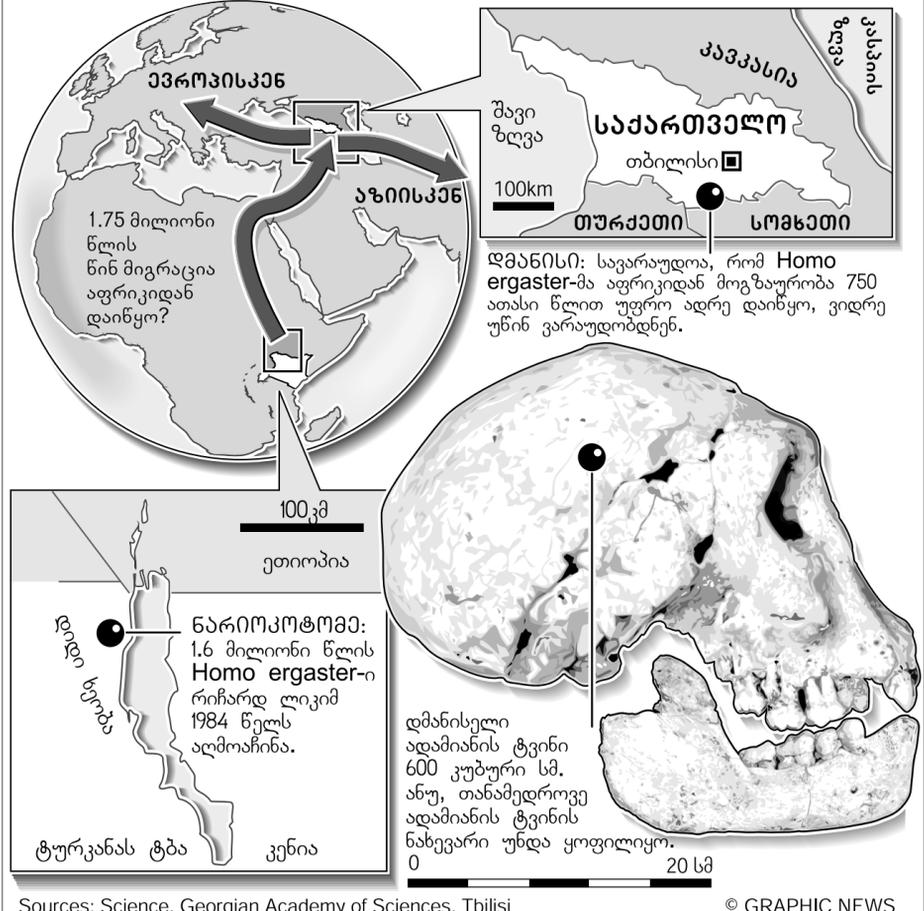
აწარმოებს საველე სამუშაოებს გარეულში, დმანისსა და დასავლეთ საქართველოს მდებარეობაში.

ქართულ, რუსულ, ინგლისურ, გერმანულ, ფრანგულ, ესპანურ ენებზე გამოქვეყნებული 60-ზე მეტი სამეცნიერო ნაშრომის ავტორი.

ამჟამად, საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის დირექტორის მოადგილე, მეცნიერებათა დოქტორი,

პირველ ევრაზიელს ვატარა ტვინი ჰომინიდი

საქართველოს ტერიტორიაზე აღმოჩენილი თავის ქალა და ყბის ძვალი, რომლებიც, სავარაუდოდ, პატარა ტანის, სუსტი აგებულების ადამიანს ეკუთვნოდა, ეჭვქვეშ აყენებს იმ თეორიას, რომლის მიხედვითაც პირველმა ადამიანებმა აფრიკიდან მიგრაცია მას შემდეგ დაიწყეს, რაც მათ დიდი ზომის ტვინი განუვითარდათ. 1.75 მილიონი წლის ნინანდელი ადამიანი ძალიან ნაავაგს პირველ აფრიკელ ადამიანს.

Sources: Science, Georgian Academy of Sciences, Tbilisi © GRAPHIC NEWS

პალეოანთროპოლოგ-პალეოგეოგრაფი. ჰყავს მეუღლე ანრა მელივა და ქალიშვილი ელისაბედე.

დათო ლორთქიფანიძე: "მე ბედნიერება მქონდა, 1991 წლის დეკემბერში აკადემიკოს ლეო გაბუნიასთან ერთად ფრანგულურტში დიდ საერთაშორისო ფორუმს დაესწრებოდი, რომელიც იავის პითეკანთროპების აღმოჩენის 100 წლისთავისადმი იყო მიძღვნილი და რომელშიც მსოფლიოს თითქმის ყველა დიდი პალეოანთროპოლოგი მონაწილეობდა. არასოდეს დამავინებდა მათი სახეები, როცა დმანისის ქვედა ყბა ნახეს. პალეოანთროპოლოგის რეაქცია ორიგინალის ხილვისას ცალკე თემაა. ძნელია გადმოვცე, რა გრძნობებს გამოხატავდა მრავალი ცნობილი მეცნიერის თვლები დმანისის თავის ქალბის დანახვისას. რამდენმა დიდმა პალეოანთროპოლოგმა დაასრულა თავისი კარიერა ისე, რომ ნამარხი ადამიანების აღმოჩენაში მონაწილეობა არ მიუღია.

ამბავი უახლესი ანუ ბოლო აღმოჩენისა

მოკლედ, გაირკვა, რომ ქართველები პირველი ევროპელები ვყოფილვართ. და თურმე მეტიც, როგორც დათო ამბობს - პირველი ევრაზიელებიც.

კვლევა გრძელდება და გრძელდება აღმოჩენები...

ახალი მონაპოვარი, რომელიც ჰომინიდების რიგით მესამე თავის ქალას წარმოადგენს, გაცილებით უკეთესადაა დაცული, ვიდრე წინა აღმოჩენები. სრულადაა შემორჩენილი სახის ნაწილებიც. ნამარხს ახასიათებს განსაკუთრებით არქაული ნიშნები. კერძოდ, ტვინის მცირე ზომები, რაც ცვლის ადრე მიღებულ წარმოდგენას, თითქოს ადამიანის პირველი გავრცელება აფრიკის გარეთ ტვინის მოცულობის ზრდასთან იყო დაკავშირებული. დმანისის ჰომინიდების კოლექცია უნიკალურია, რადგან არსად მსოფლიოში, აფრიკაშიც კი, ერთ მრგობი არ არის ნაპოვნი ასე ადრეული ეპოქის ჰომინიდთა ამდენი ნაშთი.

და ამ ახალ აღმოჩენას, ახალი გამოცემა და გამოხატვების ახალი ტელა მოჰყვა იმ სამეცნიერო გამოცემებში, რომელთაც კარგა ხანია, არაფერი აოცებთ.

რამდენიმე დღის წინათ (5 ივლისს), ჟურნალი "საინსი" კვლავ აქვეყნებს სტატიას, რომელიც ეძღვნება დმანისში აღმოჩენილ 1.7 - 1.8 მილიონი წლით დათარიღებულ ჰომინიდის ახალი ნაშთების კვლევის უახლეს შედეგებს. სტატიას ექვსი ქართველი და რამდენიმე უცხოელი ავტორი აწერს ხელს - აბესალომ ვეკუა, დავით ლორთქიფანიძე, მედეა ნიორაძე, მერაბ თვალჭერელიძე, გივი მისისურაძე, ალექსანდრე მუსხელიშვილი და უცხოელი კოლეგები.

ამერიკის ეროვნული გეოგრაფიული საზოგადოების ტელევიზიამ საგანგებო რეპორტაჟი გააძლიერა, ამავე საზოგადოების მსოფლიოში ყველაზე პრესტიჟული ჟურნალი "National Geographic"-ი აგვისტოს ნომერში 10-გვერდიან სტატიას უძღვნის ამ მოვლენას, ახალი აღმოჩენის რეკონსტრუქცია კი ფაფავ იქნება გამოტანილი.

ეს არის გაუცნობარი აღიარება!

და სხვათა შორის... ყველა ფოტო, რომელიც ჟურნალში იქნება მოთავსებული, არაწვეულებრივ ქართველ ფოტოგრაფს გუარამ ნინაბაშვილს ეკუთვნის. წლების მანძილზე გურამი თვლიდა და სიამოვნებით მუშაობს დმანისის ადგილსაპოვებელ მასთან ერთად, აქ არაერთი ცნობილი უცხოელი ფოტოგრაფი მუშაობდა. მაგრამ "National Geographic"-ში უკვე მეორედ, ამჯერად დიდი ფოტორეპორტაჟის სახით სწორედ ქართველი ხელოვანის ფოტოებს ათავსებენ.

"მე ამაზე ვერასოდეს ვიცინებდი" - ამბობს გურამი.

ჰოდა, იქნებ ეს არის ერთი გზა იმისათვის, რომ გავარდვიოთ ეს უცნაურად შეკრული წრე ჩვენ გარშემო. ქვეყანას ვუთხროთ ჩვენი სათქმელი და მოვხებროთ, მოვიპოვოთ აღიარება. ჩვენი უთვნილი, განა შეთხზული.

და ამიტომაც, ყველაფერ ამას, ამ აღმოჩენებს და მათ უდიდეს საკაცობრიო მნიშვნელობას უნდა შევხედოთ არა მხოლოდ სიხარულით და სიამაყით, არა მხოლოდ ადურთოვანებით, არამედ, ალბათ, ფიქრითა და პასუხისმგებლობით

იქნებ და მართლაც, რა როლი და მისია დააკისრა განგებამ საქართველოს ამ აღმოჩენით? ნუთუ ეს მხოლოდ ნარსულის ამბის გარკვევა და გადმოცემაა?! ანდა იქნებ ამ აღმოჩენებმა რაღაც გაცილებით მეტი მოგვცანა ჩვენი ქვეყნის დღევანდელი დღისა და მომავლისათვის?

და მერე რა, რომ იპოვე მარგალიტი, გთხზარიო, დღეს არც ის კმარა, რომ მიხვდი - შენ წინ მარგალიტია მობნეული. უნდა შეგეძლოს, მსოფლიოს დაუმტკიცო ამ მარგალიტის ფლობის უფლება რომ გავცე.

ამას კი სხვათაგან ხალხი სჭირდება. მე ვიცნობ ამ ხალხს, მე მინახავს ისინი საქმეში... და განვიცდია საოცარი და მშვენიერი გრძნობა, რომელსაც შენი ქვეყნით სიამაყე ჰქვია. და არა მხოლოდ მისი ნარსულის გამო...

საქართველოში ყველაზე

8-07

„იმიჯ-ცენტრი“ - სამოდელო სააგენტო და სკოლა

იმიჯი მხოლოდ გარეგანი იერი არაა

ინერ სანიძე

“იმიჯ-ცენტრი” სულ ორი წელია, ფუნქციონირებს, მაგრამ ამ მოკლე დროში საკმაო წარმატებას მიაღწია და ავტორიტეტიც მოიპოვა. პროფესიონალი მოდელების აღზრდასა და დასაქმების გარდა, სააგენტო მსურველს სთავაზობს საგანგებოდ შერჩეულ და აპრობირებულ პროგრამებს, რომლებიც 6-დან 30 წლამდე (შესაძლებელია უფროსებისთვისაც) ადამიანებისთვისაა განკუთვნილი. ეს პროგრამები სხვადასხვა ასაკობრივი ჯგუფის წარმომადგენლებისათვის სპეციალურად შერჩეული საგნების შესწავლას ითვალისწინებს. მსურველები, პროფესიონალი პედაგოგების დახმარებით, უფლებიან კომუნიკაციის და ჩაცმის ხელოვნებასა და ეტიკეტს, ცეკვასა და პლასტიკას, კამერის წინ პოზირებას და სიარულის ტექნიკას, მეტყველებას; გადიან აუცილებელ ფსიქოლოგიურ კურსს. გარდა ამისა, მათ განკარგულებამია ფიტნესი (ტრენაჟორების დარბაზი). ერთი სიტყვით, სააგენტო თავის სახელწოდებას სრულიად ამართლებს. იმიჯი ხომ მხოლოდ გარეგანი იერი არაა.

სააგენტოს დამფუძნებელსა და ხელმძღვანელს ია კინმარიშვილს მიანიჩნია, რომ ნებისმიერი ადამიანი ბავშვობიდანვე უნდა დაეუფლოს საზოგადოებასთან ურთიერთობის გარკვეულ ნორმებს. მისი აზრით, გარეგანი სილამაზისა და განათლების გარდა, ადამიანს თავისი წარმოჩენის უნარაც აუცილებლად ესაჭიროება. ბუნებრივია, უმჯობესია, თუ ადამიანი ამ ყველაფერს პატარობიდანვე დაეუფლება და ამიტომაც, “იმიჯ-ცენტრში” განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა უმცროსი თაობის ამ მიზართულებით აღზრდას. გარდა აუცილებელი საგნებისა (მეტყველება, კომუნიკაცია, ეტიკეტი, სიარულის ტექნიკა, მხატვრული კითხვა), მოზარდებს საშუალება აქვთ, პროფესიონალი ფსიქოლოგის დახმარებით დადიონ ასაკობრივი თუ სხვა მიზეზებით გამოწვეული კომპლექსები. აქაური ატმოსფერო მათ მეტი გულახდილობისა და თავი-

სუფლებსაკენ განაწყოებს, რაც პიროვნულ დახვეწასა და საკუთარი თავის სწორად შეცნობაში ეხმარება. “იმიჯ-ცენტრის” ხელმძღვანელის ოცნებაა, ხელი შეუწყოს თავისუფალი და კულტურული თაობის აღზრდას, რომელიც საკუთარი ნიჭისა და უნარის წარმატებით წარმოჩენას შეძლებს. მისი თქმით, ძალიან გულდასანყვეტია, რომ უამრავი ნიჭიერი ადამიანი, სხვადასხვა მიზეზით, საზოგადოებაში თავის დამკვიდრებასა და დამსახურებელი წარმატების მიღწევას ვერ ახერხებს. “დარწმუნებული ვარ, ჩემს აღსაზრდელებს ეს არ ემუქრებათ, განურჩევლად იმისა, მოდელები გახდებიან თუ არაიგი სხვა სფეროში გადაწყვეტენ მოღვაწეობას”, - ამბობს ია კინმარიშვილი.

გარდა ამისა, “იმიჯ-ცენტრი” პირველ რიგში წარმატებული სამოდელო სააგენტოა და თავის მოდელებს ყველა ამ ზემოთჩამოთვლილი კრიტერიუმების მიხედვით ზრდის. მოდელებს აქ საგანგებოდ ირჩევენ. კონკურსს ავტორიტეტული ჟიური უძღვება. ია კინმარიშვილი თავადაც ჟიურის წევრია, თუმცა ხშირად სასურველ მოდელებს შემთხვევით, ქუჩაშიც პოულობს და სააგენტოში იწვევს. ნიჭიერი მოდელები “იმიჯ-ცენტრში” პრივილეგიებით სარგებლობენ, ოღონდ აუცილებელი საგნების შესწავლა ყველას მკაცრად მოეთხოვება. ჩვენს ქვეყანაში არსებული საერთო გასაჭირის ფონზე, ქართული სამოდელო ბიზნესი, ბუნებრივია, ასე უცებ ვერ დამკვიდრებს თავს საერთაშორისო ასპარეზზე, მაგრამ “იმიჯ-ცენტრის” ხელმძღვანელი თავის საქმეს მაქსიმალისტურად უდგება და სწორედ საერთაშორისო სტანდარტების მოთხოვნების მიხედვით ამზადებს თავის მოდელებს. აუცილებელი საგნების შესწავლის გარდა “იმიჯ-ცენტრის” მოდელებთან პროფესიონალი ფსიქოლოგი, დოცენტი - რუსუდან მირცხულავა მუშაობს. მის მიერ ჩატარებული სისტემატური ტრენინგები მოდელების შემოქმედებით უნარისა და ფანტაზიის განვითარებისთვისაა გამოიზრდილი. ტრენინგებზე მოდელებს ევალებათ სხვადასხვა ფსიქოლოგიური ცვენ-

სააგენტო „იმიჯ-ცენტრის“ მოდელები

ბის გათამაშება, გარდასახვის ელემენტების გამოყენებით. ქალბატონ რუსუდანს მიანიჩნია, რომ მოდელი აუცილებლად უნდა ფლობდეს საკუთარი ემოციური სფეროს მართვისა და ყურადღების კონცენტრაციის უნარს.

ფსიქოლოგიური მომზადების გარდა, “იმიჯ-ცენტრის” მოდელები მაღალ დონეზე უფლებიან კომუნიკაციის ხელოვნებასაც. თეატრალური ინსტიტუტიდან მიწვეული პედაგოგი, ქალბატონი ნინო ვაჩაძე მათ საერთაშორისო ეტიკეტსა და მეტყველების გაკეთებებს უტარებს.

მოუჩვენებს. უნდა აღინიშნოს “იმიჯ-ცენტრის” ფოტომოდელების წარმატებული მოღვაწეობაც, რომლებიც სულ უფრო ხშირად ამშვენებენ ჟურნალებისა და სარეკლამო ბუკეტების გარეკანებს. საერთაშორისო ურთიერთობებს რაც შეეხება, “იმიჯ-ცენტრის” მიერ მუშაობის სილამაზის კონკურსის - Miss net Georgia-ს გამარჯვებული - ეკა ბაბუნაშვილი უკვე მიიწვიეს პარიზში გამართული ფოტოგადაღებების სესიაზე.

სამომავლოდ კი თავისი მოდელები საერთაშორისო ასპარეზზე გაყვანის თვალსაზრისით, “იმიჯ-ცენტრის” ხელმძღვანელს დიდი გეგმები აქვს. ოღონდ ნინასწარ ლაპარაკსა და დაპირებებს კატეგორიულად ერიდება. მისი ამ თვისების გამო, სწორედ გადაჭარბებული დაპირებით გააბიზრეს სხვა სააგენტოებმა მისივე აღზრდილი რამოდენიმე მოდელი და საბოლოოდ, სასიკეთო ვერაფერი შესთავაზეს. ვფიქრობთ, “იმიჯ-ცენტრის” შესვეურთა საქმიან დღემდე ამ სააგენტოს სერიოზული მომავლის საწინდარი უკეთ მოჩანს.

აზნაზი

ავთო ცქვიტინიძე ქართველ ქალებს დახურულ სცენაზე კოსტიუმებს სთავაზობს

დიზაინერი ავთო ცქვიტინიძე ქართველ ქალებს შავ-თეთრ კოსტიუმებს სთავაზობს. დიზაინერის თქმით, ზაფხულში ძირითადი აქცენტი თეთრ ფერზე გაკეთდება, ქსოვილები კი ნატურალურ და ბუნებრივ კომპონენტებს უნდა შეიცავდეს.

ხელოვნური ქსოვილები წლებიდან მოდელეებში უარყოფილია, რადგან დიზაინერის აზრით, ის ადამიანის სხეულს ზიანს აყენებს. როგორც ავთო ცქვიტინიძე ამბობს, დასავლეთ ევროპის დიზაინერები წლებს ზაფხულში ღია საცურაო კოსტიუმს ანიჭებენ უპირატესობას. ავთო ცქვიტინიძე კი ქართველ ქალებს, მათი სხეულის ფორმებიდან გამომდინარე, უფრო დახურულ საცურაო კოსტიუმს სთავაზობს. რაც შეეხება აქსესორებს, ქართველ დიზაინერს მიანიჩნია, რომ ზაფხულში მათი გამოყენება აუცილებელი არ არის. *მედია-ნუსი.*

იზაბელ აჯანი თხოვდება

47 წლის ფრანგმა კინოვარსკვლავმა Paris-Match -ს განუცხადა, რომ ცოლად მიყვება 53 წლის კომპოზიტორ ჟან-მიშელ ჟარს. ნიშნობა უკვე იზეიმეს და ისიც თქვეს, რომ ორვესთვის ეს ერთი ნახვით სიყვარულის ისტორიის ლოგიკური დაგვირგვინება იყო.

დევი ბარის როლში

დასტინ ჰოფმანი და ჯონი დევი ერთად ითამაშებენ ფილმში Neverland, რომელიც “პიტერ პენის” ავტორის, ჯონ ბარის ცხოვრების ამბავს მოგვითხრობს. მწერალს თამაშობს ჯონი დევი, მის საუკეთესო მეგობარს კი - ჰოფმანი. ფილმის რეჟისორია შვეიცარიელი მარკ ფოსტერი (Monsters Ball); გადაღება ზაფხულში, ლონდონში დაიწყება.

ტექსონი და ფეხბურთი

მაიკლ ჯექსონი ექსტრემის საფეხბურთო კლუბის საპატიო თავმჯდომარე გახდა. სამხრეთ-დასავლეთ ბრიტანეთში მდებარე ქალაქში ის იგნისში იმყოფებოდა და ამ შესავე დივიზიონის კლუბის ფორმაში დარბოდა. ჯექსონის ფეხბურთით გატაცების ამბავი ექამდე არავის გაუგია, როგორც ჩანს, ქალაქმა ექსტრემმა მოახდინა მასში ასეთი ცვლილება.

დილანი ახალ ფილმში

2003 წლის დასაწყისში ეკრანებზე ახალი ფილმი უნდა გამოვიდეს - Masked & Anonymous, რომელშიც მთავრ როლს - ოდესღაც წარმატებულ მომღერალს, ბობ დილანი ითამაშებს. რეჟისორი ლერი ჩარლზი იგლისში იწყებს გადაღებებს. მის რეჟივზე უამრავი ვარსკვლავი შეიკრიბა: პენილოპა კრუსი, ჯონ გუდმენი, ჯესიკა ლანჯი, ლუკ უილსონი და ანჯელა ბასეტი.

მოტლანდიაში ნარკოტიკების მიღება ფოსტითაც შეგიძლიათ

ნარკოტიკების გავრცელების ქსელი მოტლანდიაში თავისი მიზნების განსახორციელებლად სამეფო ფოსტასაც მარჯვენად იყენებს. ბრიტანეთის დიდი ქალაქებიდან ნარკოტიკებს კოკაინი და პეროინი მოტლანდიის ტერიტორიაზე შეაქვთ. ასეთი ტვირთის ფასი 30 ათას ფუნტ სტერლინგსაც კი აღწევს.

ეროვნული საბაჟო სამსახური და მოტლანდიის ნარკოტიკების გავრცელების წინააღმდეგ მებრძოლი ბიურო ამ ამბით ძალიან შეწუხებულია. ოფიციალური მონაცემებით, საფოსტო გზაზენიღებში მთელი ერთი კილო ნარკოტიკების აღმოჩენის არაერთი შემთხვევა დაფიქსირდა. როგორც ამბობენ, ნარკოტიკების ფოსტით გავრცელების ერთ-ერთი მიზეზი სწორედ ისაა, რომ მსხვილ საფოსტო საწყობებში საგანგებოდ დაგეგმილი ძალების სამსახურზე უარი თქვეს, არადა, მათ ნარკოტიკების ამოცნობა ნამდვილად არ გაუჭირდებოდათ.

“ჰარი პოტერი” რინურად

ჩინეთის წიგნის მალაზიების თაროებზე “ჰარი პოტერის” ახალი, რიგით მე-ხუთე, წიგნი გამოჩნდა, რომელსაც საერთო არაფერი აქვს პირველი ოთხი წიგნის ავტორთან, მწერალ როულინგთან. სახელწოდება აღმოსავლურია: “ჰარი პოტერი და ლეოპარდი დრაკონს უახლოვდებიან”, სიუჟეტი კი ასეთი - ჯადოსნურ წიგნში მოხვედრილი ახალგაზრდა ჯადოქარი მსუქან ჯუჯად გადაიქცევა და მაგიურ ძალას კარგავს; ის ებრძვის ბოროტ ძალას, დრაკონს. “წიგნის მეკობრეებმა” მარტო როულინგის სახელი და მისი ფოტო კი არ მიითვისეს, ნაწარმოების მთავარი გმირებისა და წიგნის ჩინელი მთარგმნელების სახელებიც მოიპარეს. მიუხედავად იმისა, რომ ახალ წიგნში “ჰარი პოტერის” სტილი დაცული არ არის, ის ჩინელ მკითხველებს შორის დიდი პოპულარობით სარგებლობს. ამ საქმესთან დაკავშირებით გამოძიება მალე დაიწყება.

სპირიტუალის თბილისური სეზონი

სხალს აშირიდან გაქა ასათიანთან იხატავენ

ჰერა ნაფარიძე

თბილისში დარჩენილ, დასიცხულ ქალაქებს “მაკა ასათიანი” (მალაზია, კლუბი) შესაკრებად კიდევ ერთი მიზეზი გაუჩნდათ. ესაა ტატუირების კლუბი, სადაც ყველაწიარ: გრძელვადიან, მარადიულ და დროებით სვირინგებს აკეთებენ. პარაკევის, ოფიციალურ გახსნაზე კლუბი ყველა მსურველს უფასოდ მიემსახურება.

სხეულის მოხატვა თანამედროვე ცხოვრებაში ხელოვნების რანგში იყვანეს. ტატუირება, ესაა მიდის მთელი იმპერია, ჟანრის კანონებით, უფთავლავი ჟურნალ-ცხატლოგებითა და კონკურსებით. ძვლის ლანცეტებს თავიანთი პრიმიტიული ტატუირებისთვის ჯერ კიდევ ნეოლითის ადამიანები იყენებდნენ; აი, ტატუირების მანქანის პირველი პატენტტი კი, აშშ-ში 1891 წელს აიღეს.

ტატუირებას იყენებდა თითქმის ყველაწიარი მისწრაფების ადამიანი, გამოიყენებდა სამედიცინო და სარიტუალო მიზნით, მასში დებდნენ გარკვეულ ღრმა აზრს, თუმცა ხშირადდნენ სრულიად უაზროდაც; ტატუირების დიზაინს განსაზღვრავდა დედებულებაც და უქონელობაც, გარკვეული სოციალურ ფენაში ყოფნა და პრესტიჟულობაც. ასე რომ, ტატუირება უძველეს დროში გარკვეულ ინფორმაციას ინახავდა და მკონდა ღრმა დატვირთვა. ჩვენს დროში, სხეულის მოხატვა, განსაკუთრებით კი, წელს, უბრალოდ, სტილია.

თბილისში, როგორც ყოველთ-

ვის, სტილი საყოველთაოა. რისი მაგალითიც იყო გუმბინნი ტატუირების ახალი კლუბის პრეზენტაცია. მინეული სტუმრებიდან სხეული მოიხატა თითქმის ყველამ: ეკრანის ვარსკვლავებმა (საინფორმაციო თუ გასართობი გადაცემების წამყვანებმა), მუსიკოსებმა, მოდელებმა და ჟურნალისტებმაც...

“მაკა ასათიანის” კომპანიისა და მისი აქტიური პროდიუსერის, ვანიკო თარხნიშვილის მიხატუება მიიღო ყველამ; ან კი ვინ იტყოდა უარს ზაფხულის ჩახუთულ საღამოს (ჯანფესტივალზე დასრულდა...) კარგად ნაცნობ კოქტილზე, ბუტერბროდებზე, უფასო ტატუირებასა და “ოქლას” მუსიკაზე. მანამდე კი, ვიდრე ამ ყველაფერს მიაერთებდნენ ციროფას სტუმრებს, ისინი “შაქის” შერჩეული მუსიკის ფონზე ერთმანეთში ჭორობით იქცევდნენ თავს. ნაცნობობას კი რა გამოეცდა. აქ იყო ნიკუშა ლომიძე, რომელმაც საშუალოდ მოიხატა მარჯვენა მკლავი, რასაც სამ საათზე მეტი დრო დასჭირდა; გოგოლა კალანდაძე, იყო, ვის სხეულზეც სვირინგი არ შემიძნეოდა. “ღამის მოამბეს” ამიერიდან ტატუირებული ინვა გრიგოლია ნაიყვანს, თუმცა მაყურებელი ამას ვერაფრით შეამჩნევს: “ვერ გაჩვენებთ, ისეთ ადგილზე გავიკეთე”, - უთხრა ცნობისმოყვარე ნაცნობობას ტატუირების ოთახიდან გამოსულმა ჟურნალისტმა. არ ვიცი “მაკა ასათიანის” ახლად გახსნილი კლუბის დამკუთრებით კი, წელს, უბრალოდ, სტილია.

თბილისში, როგორც ყოველთ-

თებულ კოხტა ფიგურა. რომა ცხილაძე კი, ალბათ, აუცილებლად გამოიყენებს გათამაშებაში (რომელიც კლუბის პრეზენტაციის დასასრულს გაიმართა) გამარჯვებულის ვარსკვლავებმა (საინფორმაციო თუ გასართობი გადაცემების წამყვანებმა), მუსიკოსებმა, მოდელებმა და ჟურნალისტებმაც... “მაკა ასათიანის” კომპანიისა და მისი აქტიური პროდიუსერის, ვანიკო თარხნიშვილის მიხატუება მიიღო ყველამ; ან კი ვინ იტყოდა უარს ზაფხულის ჩახუთულ საღამოს (ჯანფესტივალზე დასრულდა...) კარგად ნაცნობ კოქტილზე, ბუტერბროდებზე, უფასო ტატუირებასა და “ოქლას” მუსიკაზე. მანამდე კი, ვიდრე ამ ყველაფერს მიაერთებდნენ ციროფას სტუმრებს, ისინი “შაქის” შერჩეული მუსიკის ფონზე ერთმანეთში ჭორობით იქცევდნენ თავს. ნაცნობობას კი რა გამოეცდა. აქ იყო ნიკუშა ლომიძე, რომელმაც საშუალოდ მოიხატა მარჯვენა მკლავი, რასაც სამ საათზე მეტი დრო დასჭირდა; გოგოლა კალანდაძე, იყო, ვის სხეულზეც სვირინგი არ შემიძნეოდა. “ღამის მოამბეს” ამიერიდან ტატუირებული ინვა გრიგოლია ნაიყვანს, თუმცა მაყურებელი ამას ვერაფრით შეამჩნევს: “ვერ გაჩვენებთ, ისეთ ადგილზე გავიკეთე”, - უთხრა ცნობისმოყვარე ნაცნობობას ტატუირების ოთახიდან გამოსულმა ჟურნალისტმა. არ ვიცი “მაკა ასათიანის” ახლად გახსნილი კლუბის დამკუთრებით კი, წელს, უბრალოდ, სტილია.

თებულ კოხტა ფიგურა. რომა ცხილაძე კი, ალბათ, აუცილებლად გამოიყენებს გათამაშებაში (რომელიც კლუბის პრეზენტაციის დასასრულს გაიმართა) გამარჯვებულის ვარსკვლავებმა (საინფორმაციო თუ გასართობი გადაცემების წამყვანებმა), მუსიკოსებმა, მოდელებმა და ჟურნალისტებმაც... “მაკა ასათიანის” კომპანიისა და მისი აქტიური პროდიუსერის, ვანიკო თარხნიშვილის მიხატუება მიიღო ყველამ; ან კი ვინ იტყოდა უარს ზაფხულის ჩახუთულ საღამოს (ჯანფესტივალზე დასრულდა...) კარგად ნაცნობ კოქტილზე, ბუტერბროდებზე, უფასო ტატუირებასა და “ოქლას” მუსიკაზე. მანამდე კი, ვიდრე ამ ყველაფერს მიაერთებდნენ ციროფას სტუმრებს, ისინი “შაქის” შერჩეული მუსიკის ფონზე ერთმანეთში ჭორობით იქცევდნენ თავს. ნაცნობობას კი რა გამოეცდა. აქ იყო ნიკუშა ლომიძე, რომელმაც საშუალოდ მოიხატა მარჯვენა მკლავი, რასაც სამ საათზე მეტი დრო დასჭირდა; გოგოლა კალანდაძე, იყო, ვის სხეულზეც სვირინგი არ შემიძნეოდა. “ღამის მოამბეს” ამიერიდან ტატუირებული ინვა გრიგოლია ნაიყვანს, თუმცა მაყურებელი ამას ვერაფრით შეამჩნევს: “ვერ გაჩვენებთ, ისეთ ადგილზე გავიკეთე”, - უთხრა ცნობისმოყვარე ნაცნობობას ტატუირების ოთახიდან გამოსულმა ჟურნალისტმა. არ ვიცი “მაკა ასათიანის” ახლად გახსნილი კლუბის დამკუთრებით კი, წელს, უბრალოდ, სტილია.

თებულ კოხტა ფიგურა. რომა ცხილაძე კი, ალბათ, აუცილებლად გამოიყენებს გათამაშებაში (რომელიც კლუბის პრეზენტაციის დასასრულს გაიმართა) გამარჯვებულის ვარსკვლავებმა (საინფორმაციო თუ გასართობი გადაცემების წამყვანებმა), მუსიკოსებმა, მოდელებმა და ჟურნალისტებმაც... “მაკა ასათიანის” კომპანიისა და მისი აქტიური პროდიუსერის, ვანიკო თარხნიშვილის მიხატუება მიიღო ყველამ; ან კი ვინ იტყოდა უარს ზაფხულის ჩახუთულ საღამოს (ჯანფესტივალზე დასრულდა...) კარგად ნაცნობ კოქტილზე, ბუტერბროდებზე, უფასო ტატუირებასა და “ოქლას” მუსიკაზე. მანამდე კი, ვიდრე ამ ყველაფერს მიაერთებდნენ ციროფას სტუმრებს, ისინი “შაქის” შერჩეული მუსიკის ფონზე ერთმანეთში ჭორობით იქცევდნენ თავს. ნაცნობობას კი რა გამოეცდა. აქ იყო ნიკუშა ლომიძე, რომელმაც საშუალოდ მოიხატა მარჯვენა მკლავი, რასაც სამ საათზე მეტი დრო დასჭირდა; გოგოლა კალანდაძე, იყო, ვის სხეულზეც სვირინგი არ შემიძნეოდა. “ღამის მოამბეს” ამიერიდან ტატუირებული ინვა გრიგოლია ნაიყვანს, თუმცა მაყურებელი ამას ვერაფრით შეამჩნევს: “ვერ გაჩვენებთ, ისეთ ადგილზე გავიკეთე”, - უთხრა ცნობისმოყვარე ნაცნობობას ტატუირების ოთახიდან გამოსულმა ჟურნალისტმა. არ ვიცი “მაკა ასათიანის” ახლად გახსნილი კლუბის დამკუთრებით კი, წელს, უბრალოდ, სტილია.

კლუბის ბარმენი მავალიის იძლევა

გიორგი მხეცავაია ნიკო ლომიძეს ასვირინგებს.

გაურას აპარატურის ორბიტა

"გამოფენა კავკასიურ სახლებში"

ან "მშვიდი სიხარული"

ეკატერინა ბაიარლიაძე

კულტურულ ურთიერთობათა ცენტრ "კავკასიური სახლის" გალერეა "სოლოლაკში" 13 ივნისამდე მხატვარ ზულეიკა ბაბუტუქ-მელიქოვის ნამუშევრები იქნება გამოფენილი.

ქალბატონი ზულეიკა მხატვრთა ცნობილი ოჯახის წარმომადგენელია. მამამისს, საქართველოს დამსახურებულ მხატვარს, შესანიშნავ ფერმწერ კოლორისტს და პედაგოგს, ალექსანდრე ბაბუტუქ-მელიქოვს დიდი წვლილი მიუძღვის ქართული ფერწერის განვითარებაში; ზულეიკას და - ლავინია რუსეთის დამსახურებული მხატვარია, მშა - ვაზგენი სომხეთის, თვითონ კი საქართველოს ცნობილი მხატვრები არიან.

ზულეიკა ბაბუტუქ-მელიქოვს აკობ ნიკოლაძის სახელობის სახანაგრო სასწავლებლის ფერწერის ფაკულტეტის დამთავრების შემდეგ (1965 წ. პედაგოგი მერაბილოვი) მრავალ გამოფენაში აქვს მიღებული მონაწილეობა, როგორც ჩვეულებრივად, ისე ყოფილ საბჭოთა კავშირში და მის საზღვრებს გარეთ.

ქალბატონი ზულეიკა ბუნებამ მკაფიოდ გამოვლენილი პიროვნული ინდივიდუალობით, სამყაროს თავისებური ხედვით დააჯილდოვა, რის წყალობითაც მან შემოქმედებითი მოღვაწეობის დანახვიდან საკმაოდ მოკლე ხანში მიაგნო ხელოვნებაში საკუთარ გზას, გამოიმუშავა საკუთარი ორიგინალური ხელწერა.

70-იანი წლებიდან მისი მხატვრული ამოცანები და ხელწერა არსებითად არ შეცვლილა, თუმცა, დროთა განმავლობაში გამრავალფეროვნდა, უფრო ფაქიზად ნოუანსირებული გახდა მისი ნამუშევრების შინაარსი, დაიხვეწა მხატვრული ფორმა.

მართალია, გამოფენაზე წარმოდგენილი, სხვადასხვა წლებში შექმნილი, 31 ნემუშევარი მცირე ნაწილია მხატვრის მდიდარი შემოქმედებისა, მაგრამ მაინც საკმაოდ ნათელ წარმოდგენას გვიქმნის მხატვრის მიერ განვლილი შემოქმედებითი გზის შესახებ.

ქალბატონი ზულეიკას ნამუშევრებიდან მიღებული შთაბეჭდილების ძირითადი განმსაზღვრელია კოლორიტი და შესრულების მანერა. მხატვარი მრავალშრიან ფერწერას მიმართავს. იგი სასურათო ზედაპირის მრავალფერად გადანერვის შედეგად, ქმნის თავისი სურათების მდიდრულად ნოუანსირებულ, პარზონიულ, კეთილმოძილურ კოლორიტს, ხორციან, ხაოს-ნაგვარ, მერქალ ფაქტურას.

მისი ნამუშევრები სითბოს, სისუკესს, სულიერებას ასხივებს. პარზონიულობის შთაბეჭდილება მათში მიღწეულია საპირისპირო საწყისთა შენო-

ზულეიკა ბაბუტუქ-მელიქოვის ავტოპორტრეტი

ნასწორებით.

მართალია ზ.ბაბუტუქ-მელიქოვის შემოქმედებაში გამოყენებული ხერხები ცალ-ცალკე ახალი არ არის, მაგრამ მათი ერთობლიობით მხატვარი ქმნის მისი განუმეორებელი ინდივიდუალობით აღბეჭდილ ორიგინალურ სამყაროს.

მხატვრის ერთ-ერთი ნამუშევრის სათაური "შვიდი სიხარული" ესადაგება იმ განცდას, რასაც მისი ნამუშევრები ბადებენ მაყურებელში. ქალბატონი ზულეიკასეული სიმშვიდე ყოველდღიურ ორიენტრალს გარიდებულ, საყვარელი საქმით დაკავებული,

სამყაროსთან ჰარმონიაში მყოფი ადამიანის სიმშვიდეა, ხოლო მისი სიხარული - შემოქმედებითი ძიების პროცესში სამყაროს ჰარმონიის საიდუმლოებებთან ზიარების სიხარულია, რომელსაც მხატვარი მაყურებელსაც უწილავებს.

ფაქიზი კოლორისტის, ზულეიკა ბაბუტუქ-მელიქოვის შემოქმედებამ კარგა ხანია მოიპოვა საზოგადოებრივი აღიარება: 1988 წელს იაპონიაში იგი გამოიწვიეს ოქროს მედილი დაჯილდოვდა. მისი ნამუშევრები წარმოდგენილია ლუდვიგის კოლექციაში ქალაქ კიოლში, მოსკოვის ტრეტიაკოვის გა-

ლერეაში, აღმოსავლეთის ხალხთა ხელოვნების მუზეუმში, სოფიის ხელოვნების მუზეუმში, საქართველოს ეროვნულ გალერეაში და მრავალ კერძო კოლექციაში.

მიმდინარე გამოფენის გახსნაზე შეკრებილმა საზოგადოებამ მადლიერება გამოხატა გამოფენის ორგანიზატორების: გაზეთ **Кавказский акцент**-ის რედაქტორ, ბატონ ჰამლეტ ზუკა-კიშვილისა და კავკასიური სახლის მესვეურთა მიმართ, ვინც კიდევ ერთხელ მოგვცეს ამ შესანიშნავი ხელოვნანის ნამუშევრებთან ზიარების საშუალება.

ბასა ჭანიკაშვილის სკიპი

ანი, ჩემი პრინციპები!

მე ვარ თენგიზი. ვარ საშუალო ასაკის მითანებელი ჯან-ღონით სავსე მამაკაცი და მიყვარს ყველაფერი ქართული.

ქართული სუფრა, სიმღერა, თევზაობა-ნადირობა და ყველაფერი ქართული. ერთხელ ნადირობისას... თუმცა კი ამაზე ოდნავ მოგვიანებით. ახლა კი მოგახსენებთ, რომ სამოცდარიში დაგამთავრე მოსკოვის სახელმწიფო უნივერსიტეტი და იმავე წელს მუშაობა დავეინკე კიევის ასტროფიზიკური ობსერვატორიის გალაქტიკის აგებულებისა და ევოლუციის განყოფილებაში ერთ რიგით ლაბორანტად. სამი წელი ქუჩაში ცხვირი არ გამიყვია, ვაკვირდებოდი უსასარულობას და სამი წლის თავზე გავხდი უმცროსი მეცნიერ თანამშრომელი, ერთ წელსიანში კი უფროსი მეცნიერ თანამშრომელი. ამავე დროულად ძალიან დაუახლოვდი ჩახუტება ადამიანს, ჩვენი ინსტიტუტის დირექტორს ბატონ ივანე კუნცევს. მას ჩემი თავაღლებელი შრომა არ გამოჩენია და სამოცდადე დამნიშნა კიევის ობსერვატორიის ნამყვან მეცნიერ თანამშრომლად.

სამსახურში დიდი ავტორიტეტით ვსარგებლობდი, ვიყავი ყველასათვის სასურველი სტუმარი და ჩვენი ინსტიტუტის ხელმძღვანელიც ხშირად მპატივებდა წვეულებებზე... როგორც ნამდვილ ქართველს, მიყვარდა ზომიერად სმა, რაც იმ დროს დიდი იშვიათობა იყო. მსაზე გამახსოვდა; ერთხელ, მახსოვს, ყველა სუფრა იყო გაშლილი და სტუმრად გვყავდა მოღვლევი სპეციალისტები. ერთმა მოღვლეულმა... ამას შემდეგ მოვიყვებო.

ერთ-ერთი ასეთი წვეულების შემდეგ მცირე ზომის პლანეტა აღმოვაჩინე, რომელიც მცირე პლანეტაა საერთაშორისო კატალოგში 5321 ნომრად დარეგისტრირდა და მას კუნცევის ქალიშვილის, ნატალის სახელი ვუწოდე. ამის საპატივცემულოდ გამართულ წვეულებაზე პირადად გავიყვანი ნატალი კუნცევი.

მანამდე ნატალი მხოლოდ დირექტორის კაბინეტში, დიდი ზომის მუხის მაგიდაზე მდგარ ოჯახურ ფოტოზე თუ მყავდა ნაწახი. დავინახე და მივხვდი, რომ საკვირველი დედა-მინაშეც ბევრია.

ამ სუფრიდან ექვსი თვის თავზე, სამოცდაექვსის თებერვალში კიევის საკათედრო ტაძარში ჯვარი დავინერეთ, მიუხედავად იმისა, რომ ჯვრის დაწერა და საერთოდ ეკლესიური ცხოვრება კარიერისთვის კარგის მომგანი არ იყო.

პაპაჩემს უთქვამს, ყველა ქალი განსხვავებულია, ყველა ცოლი კი ერთმანეთს ჰგავსო. ვერაღვ გაგებით ისიც მართალი იყო. მიუხედავად ამისა, განვავარძობდი პლანეტებზე დაკვირვებას. დავიცავი დისერტაცია თემაზე "პლანეტების თანამედროვე ბრუნვა, როგორც მცირე ნაწილაკთა პლანეტის მახლობელი გრირების აუცილებელი შედეგი" და ბანკზე წასვლის მაგიერ, ლოყაზე სიმამრის მხურვალე კოცნა ვიგრძენი, რომელიც პირველი ბავშვის მექენას მილოცავდა. ბანკებზე, რა თქმა უნდა, მოვხვედი, მაგრამ ამ სიხარულმა ყველაფერი დამავინწა და კუს თანავარსკვლავედში ახალი ვარსკვლავის აღმოჩენა ფრანგმა სპეციალისტმა ჩავიქროლა და ფიქრები ვამეფენატა. როდესაც ჩვეულმა ერთფეროვნისთვის ჩემი გოგონას, პატარა ნატალის სახელი დამერქვა.

დისერტაციამ ხელფასის მომა-

ტების გარდა, პატივი და ღირსება შემმატა. მინდოდა დამეწყო ფიქრი სადოქტორო შრომებზე და თავი სამშობიარო სახლის კიბეზარზე დასაკვირველია, რომ მეორე ბავშვის მოლოდინში ვიყავი. მასაც ნატალი დავარქვი.

დამეწყო უძილო ღამეები, სამსახურში თვალეზამოღებულნი დავდიოდი, ტელესკოპში ექვერა მიჭრდა, თავი მუდმივად მტკიოდა, ძვლებში მამტვრევდა და გაურეცხავი პერანგებით დავდიოდი.

მაგიდაზე ჩაძინებული ვოცენებობდი, დამეწერა შრომა "უმართავ გეოსტაციონალურ ობიექტების განახლებულ კატალოგზე", სადაც უამრავი შეცდომა აღმოვაჩინე. მინდოდა ეს შრომა გამხდარიყო ჩემი სადოქტორო დისერტაციის პირველი საფეხური, რომ თანამშრომლებმა მესამე შვილის გაჩენა მომილოცეს. სანამ ბიჭი არ გაჩნდებოდა, ჯინაზე მისთვისაც ნატალი უნდა დამერქვა. არადა მესიზმრა, როგორ გამოვიგონე ფორმულა, რისი საშუალებითაც გავზომავედი არამზიურ სისტემათა საშუალო და მცირე ზომის პლანეტების რგოლის სისქეს. "ჯინაზე" ვამახსენდა. ჩემმა თანამშრომელმა მასამე გოგოს გაჩენისას, თუმც ამას შემდეგ მოვიყვებო.

კვლავ მივდიოდი სამშობიარო სახლისაკენ და პირველად მაშინ დავეყვი, რომ არც ერთი შვილი (შეძლება მხოლოდ პირველი) არ იყო ჩემი. იმიტომ, რომ მე ხომ უნდა მახსოვდეს, არა, როდის იყო ეს ყველაფერი? არ მახსოვდა და ამ ფიქრებით გართული, სამშობირო სახლისაკენ მიმავალი სახლში აღმოვჩნდი, სადაც ცოლმა განმიცხადა, რომ მტკივებს, რომ ჩემთან ცხოვრება არ შეუძლია, რომ აღარ ვუყვარვარ და ასე შემდეგ.

რა ბედნიერებაა, ასეთ სიტყვებს რომ ისმენ საყვარელი ცოლისგან, იმიტომ, რომ შეიძლება შენზე ათასი ახალი რამ გაიგო. თურმე ვარ უფურადღებო, უნიათო, უსაშველოდ ზარმაცი, უკარება იმპოტენტი ქართველი მამაკაცი, რომელიც ამავე დროს არის სამინლად ეგოსტი და მიმთხოვნი. ყველაფერ ამას ერთვის ჩემი აკვიატებული აზრი ოჯახის სიმტკიცესა და მყარ ტრადიციებზე, ქართულ ფენომენსა და ბუნების სიმდიდრეზე და როდესაც ყველაფერი ამას, ჩემმა საყვარელმა მუღულად დაურთო, რომ უკანასკნელი ოთხი წელია სიმამრის ხარჯზე ვცხოვრობო, მაშინ მივხვედი, რომ სადოქტორო დისერტაციის დასაცა ჩემმა მუღულემ დამასწრო, თან ისე, რომ არც ტელესკოპი გამოუყენებია და არც მიკროსკოპი.

სამგზავრო მატარებელი თბილისი-კიევის პლაკარტის კუპეში, პაპიროსით ხელში ვუბრუნდებოდი საყვარელ სამშობლოს და ვფიქრობდი, რომ წარმატებას განაპირობებს ტალანტი და წარმატება, უფრო სწორად ტალანტი და შეუპოვრობა. მეამეყება ჩემი პროფესია და ყველა ღონეს ვხმარობ, რომ საქართველოს მოქიდავეთა ნაკრები მსოფლიოს... უშ. უკაცრავად. ვფიქრობდი, რომ წარმატებას განაპირობებს სიკეთე, შრომისმოყვარეობა, პროფესიონალიზმი, პატიოსნება, ცვდილობდი განსაკუთრებული გულისხმიერებით... [აქ შემეგდერმა მატარებელმა ჩავიქროლა და ფიქრები ვამეფენატა. როდესაც ჩვეულმა ერთფეროვნაში სვლის ხნამ დაისადგურა, თავში მხოლოდ ექვსი შემრჩა): ...ი ჩემი პრინციპები!

ამბები

ვანდალიზმი

სომხეთი სომხური არქიტექტურის ძეგლების წგრევაში მეზობელ ქვეყნებს ადანაშაულებს. როგორც მთავრობის წარმომადგენელმა სამუელ კარაპეტიაჩიანმა გაზეთ "ნოიან ტაპანში" განაცხადა (ჩვენამდე ამ ინფორმაციამ

Deutsche Welle-ს მეშვეობით მოახლნია), მხოლოდ ირანი უფრო თხილდება მეზობელი ერის კულტურულ მემკვიდრეობას, თურქები, აზრებიაჯიანლები და ქართველები კი სომხურ ძეგლებს ანგრევენ და სპობენ.

კდებამოსილი მადონა

პირველად მადონას სკანდალური ნიგანი Sex 1992 წელს გამოქვეყნდა და 24 საათში მილიონიანი ტირაჟი გაიყიდა. ნიგანში მადონას სექსუალური ფანტაზიები აღწერილი. წელს ნიგანს 10 წლისთავის აღსანიშნავად მისი ხელახალი გამოცემა იყო დაგეგმილი, მაგრამ მადონამ

უცებ უარი განაცხადა. მისი თქმით, ერთვულ მუღულესა და ორი შვილის დედას ასეთი ნიგანი აღარ ეკადრება. გარდა ამისა, ახლა ის სულ სხვა საქმიოთაა დაკავებული: ლეგენდა-რული ჯეიმს ბონდის შესახებ ახალი ფილმი - Another Day - აპირებს თამაშს.

რუხინგბაინის კოლეჯის პარიზი

1982 გარდაცვლილი პიანისტ არტურ რუხინგბაინის კოლექცია პარიზში აუქციონზე გაიყიდა. ორგანიზატორები ასეთ ნარმატებას არ ელოდნენ: 800.000 ევრო! ყველაზე ძვირფასი შოპენის სანოტო რვეული

აღმოჩნდა - 330.000 ევრო. როსტროპოვიჩმა ჩაიკოვსკის წერილი 7000 ევროდ შეიძინა. საფრანგეთის ეროვნული ბიბლიოთეკაც ემაყოფილა: მის კოლექციას სენ-სანსის წერილები შეემატა.

მელ გიზსონი დაიღალა

როგორც ჰამბურგის Gala იტყობინება, 46 წლის ვარსკვლავს ვარსკვლავობა აღარ უნდა. უკანასკნელი ფილმისთვის სამზადისმა ძალიან დაღლია. "ჩვენ გმირები ვიყავით" ვიეტნამის ომის შესახებ მოგვითხრობს. გიზსონი გამწარდა: "ორი კვირა ტა-

ლახი ვიზილეთ და ღამ-ღამობით დავრბოდი. ისეთი გრძობა მაქვს, თითქოს 90 წლისა ვიყო." მისი თქმით, კამერის უკან დგომა უფრო სასიამოვნოა. გარდა ამისა, უკვე ჰქონია კონკრეტული გეგმები, ოღონდ არ ამბობს, რომ იღეა არავინ მოპაროს.

ჭაზისთვის დირს ცხოვრება

რეი ბრაუნის სახელთან ჭაზის ნახევარსაუკუნოვანი ისტორია დაკავშირებული

თამარ სუნიგვილი

"თავში უამრავი სიმღერა თუ შელოდია მიტრიალებს. ზოგჯერ მთელი ორი კვირა ერთ სიმღერას ვუსმენ, მაგრამ მერე სხვა შელოდია ამეკვივება. ასეა განუწყვეტილი. ზოგჯერ ძველსაც ვუბრუნდები, იმას, რაც დიდი ხნის დავინწყული მაქვს." (რეი ბრაუნი)

წინა დღით ცნობილმა მუსიკოსმა რეი ბრაუნმა გილფი ითამაშა, მეორე დღეს რომ აღარ გამოჩნდა, მისმა მეგობრებმა, ტრიო "სუპერბასის" წევრებმა შინ მიაკითხეს ბასისტს, მაგრამ რეი ბრაუნი ცოცხალი აღარ დახვდათ. ასე გარდაიცვალა 2002 წლის 2 ივლისს ჯაზის ლეგენდა, 75 წლის რეი ბრაუნი ინდიანაპოლისში (მის სიკვდილამდე რამდენიმე დღით ადრე გარდაიცვალა ჯაზის ვარსკვლავი, 74 წლის როზმარი კლუნიცი).

რეი ბრაუნის სახელთან ჯაზის მთელი ნახევარსაუკუნოვანი ისტორია დაკავშირებული.

ბრაუნი 1926 წელს პიტსბურში დაიბადა. ბრაუნი, შეიძლება ითქვას, ჯაზზე გაიზარდა. როდესაც პირველად მოუსმინა ჯაზს, მიხვდა, რომ აუცილებლად უნდა დაეკრა. ჯერ ფორტეპიანოზე დაკრა დაიხყო, მერე კი ვიტარაზე გადაერთო. სცენაზე ნიუ-იორკში ჩასვლისთანავე მოხვდა და მას შემდეგ მსმენელი არ მიუტოვებია - დიზი გილესპისთან, მის დიდ და პატარა ბენდებთან, ჩარლი პარკერთან და ბად პაუელთან ერთად უკრავდა. იყო ოსკარ პიტერსონის ტრიოს წევრი. 50-იან წლებში თანამშრომლობდა მიტ ჯექსონის კვარტეტთან, რომელიც მოგვიანებით "მოდერნ ჯაზ კვარტეტის" სახელით იყო ცნობილი. ამავე წლებში დაიწყო ჩელოზე დაკვრა და კალიფორნიაში დააარსა ჯგუფი LA Four. იყო რამდენიმე მუსიკოსის მენეჯერიც.

ჯაზის მოყვარულებს დიდხანს არ დაეინწყებოდა ისეთი კლასიკური ჩანაწერები, როგორცაა: One Bass-Hit და Night in Tunisia. აქ ბასზე სწორედ რეი ბრაუნი უკრავს.

ბრაუნის შემოქმედების განვითარების თვალსაზრისით საინტერესოა ელა ფიცჯერალდთან ერთად მოღვაწეობის პერიოდი, რომელიც უფრო ხანგრძლივი იყო, ვიდრე მათი ხუთწლიანი ქორწინება.

ბრაუნის ბოლო აკორდი ტრიო "სუპერბასის" იყო: ჯონ კლივტონი, კრისტინა მაკბრაიდი და, რა თქმა უნდა, ბრაუნი, რომელიც ტრიოს წევრებს თავის შვილებს უწოდებდა.

"ჩემთვის დიდი პატივია წარმო-

რეი ბრაუნი

გადგინოთ კაცი, რომელმაც ასეთი დიდი გავლენა მოახდინა ჯაზის მთელ თაობებზე," - ასე იწყება ერთი ინტერვიუ რეი ბრაუნთან. რეი ბრაუნმა ჯაზში მართლაც თაობები გაზარდა და თვითონაც კარგად იცოდა, თუ როგორ გავლენას ახდენდა მისი დიდი მუსიკალური განათლება, ძლიერი და ენერგიული შესრულება ახალგაზრდა მუსიკოსებზე. ჯაზში ორჯერ მომხდარი რევოლუცია ჯიმი ბლენტონისა და რეი ბრაუნის სახელებს უკავშირდება. ამ

უკანასკნელმა ჯაზში სიახლე შემოიტანა რიტმული ბასის სახით.

ერთ-ერთ უკანასკნელ ინტერვიუში ბრაუნს ჰკითხეს, რითი უნდოდა, რომ დამახსოვრებოდა ჯაზის ისტორიას. ბრაუნმა უპასუხა: "მე არ ვაპირებ, აქ ვიჯდე და იმაზე ვილაპარაკო, თუ რა წვლილი მიმიძღვის, ეს სხვამ უნდა გააკეთოს. მაგრამ მე მინდა, რომ მაღსს დავამახსოვრდე როგორც ადამიანი, რომელმაც საქმისთვის ძალელონე არ დაიშურა. იმედი მაქვს, რომ

ჩემს კარგ იდეებს სხვები განაგრძობენ და უფრო მეტს გააკეთებენ."

რეი ბრაუნისთვის ჯაზი მთელი ცხოვრება იყო, მუსიკას მისთვის სიტყვაზე მეტი ძალა ჰქონდა. ჯაზი არის ის, რისთვისაც უნდა იცხოვრო, - თქვა ერთხელ რეი ბრაუნმა და ასე იცხოვრა კიდევ, იმ იმედით, რომ კიდევ გამოჩნდება ისეთი ხალხი, რომლებიც მის ნათქვამს გამოიორებენ და სხვებსაც დააჩნშუნებენ, რომ ჯაზისთვის ნამდვილად ღირს ცხოვრება.

ფეხბურთი

პარსკვლავები ნადირობა დაიწყო

კატიკანა კოჩლავაძე

მსოფლიოს მე-17 ჩემპიონატი დასრულდა და მასში მონაწილე ფეხბურთელებზე ნამდვილი ნადირობა გაჩაღდა. მთელი ევროპის მასშტაბით უპირადად მითქმა-მოთქმაა ამა თუ იმ მოთამაშის სხვადასხვა ნამყვან კლუბებში გადასვლის შესახებ. ზოგიერთი ტრანსფერი უკვე შედგა, ზოგიც მოლაპარაკების პროცესშია. განსაკუთრებული მოთხოვნები, ცხადია, მსოფლიოს ჩემპიონის, ბრაზილიის ეროვნული ნაკრების წევრებზეა. რივალდო, რონალდო, რონალდინო და ედმონსონი ბევრი ნამყვანი ევროპული კლუბის სასურველი ფეხბურთელების სიის სათავეში დგანან.

რონალდო "ინტერში" რჩება

მადრიდის "რეალს" მსოფლიოს ჩემპიონატის ბომბარდირის შექმნა სურდა. "ინტერმა" ამაზე რეაგირება მოახდინა და თავდამსხმელს ხელფასი გაუზარდა. 4 მილიონი ევროს ნაცვლად, რონალდო ამიერიდან 6,2 მილიონ ევროს მიიღებს ყოველწლიურად. "მას ისეთივე გამოჩენილი ტალანტი აქვს, როგორც პელესი. და ის 101 პროცენტით ჩვენთან რჩება," - განაცხადა "ინტერის" პრეზიდენტმა მასიმო მორატომ.

მორატის სიტყვები თავად რონალდომაც დაადასტურა, რომელმაც განაცხადა: "მე მიღია ვბრუნდები და მხოლოდ იმაზე ვფიქრობ, რომ "ინტერთან" ერთად ჩემპიონის ტიტული მოვიგო."

რივალდოს საქმე გაურკვეველია

რივალდოს შექმნაზე თავიანთი ინტერესი რომის "ლაციომ" და ინგლისურმა "ნიუკასლ იუნაიტედმა" გამოთქეს. "მისი გადმოყვანა ჩვენთვის საუკეთესო შესაძლებელია. საჭირო ფინანსები გამოძებნილია," - განაცხადა "ნიუკასლის" მწვრთნელმა ბობი რობსონმა.

მაგრამ ჩანს, რომ რივალდოს გადაბირების უკეთესი შანსები მაინც იტალიელებს აქვთ. "ლაციოს" პრეზიდენტ სერჯიო კრანიოტის თანახმად, მის კლუბს ბრაზილიელი ნახევარმცველის შესაძენად ნინასარი მოლაპარაკება აკავშირებს "ბარსელონას" ხელმძღვანელობასთან. გარდა ამისა "ლაციოს" შემადგენლობაში ირიტება ფეხბურთელი, რომელთაც კატალონური კლუბი ძალიანად დაინტერესებული. გაიცკა მენდიტამ რომში ფეხი ვერ მოკიდა და ესპანეთში დაბრუნება სურს, აქედან გამომდინარე საუკეთესო რეალურია, რომ კლუბებს შორის გაცვლა მოხდეს. რივალდოს სატრანსფერო თანხა დაახლოებით 30 მილიონ ევროს შეადგენს. თუ ეს გარიგება შედგება და მენდიტა "ბარსელონაში" გადავა, მაშინ კატალონიელებმა 12 მილიონი ევრო უნდა გადაუხადონ "ვალენსიას", მენდიტას ყოფილ კლუბს.

თავად რივალდომ კი ყველა მითქმა-მოთქმა გააქარწყლა და განაცხადა, რომ "ბარსელონაში" თავს კარგად გრძობს და წასვლას არსადაც არ აპირებს.

რონალდინოს პარიზში დარჩენა სურს

ესპანური სპორტული გაზეთი "AS"-ი იუწყება, რომ მადრიდის "რეალს" ბრაზილიელი რონალდინოს შექმნა სურს და აქვე მოჰყავს კლუბის პრეზიდენტის ფლორენტინო პერესის სიტყვები, სადაც ის აცხადებს: "მე მომწონს რონალდინო. ინგლისელთა კარში გატანა მისი გოლი ფანტასტიკური იყო." "რეალი" მზადაა 22 წლის შემტევი ნახევარმცველის სანაცვლოდ ფრანგულ "პარი სენ ჟერმანს" 37 მილიონი ევრო გადაუხადოს.

თავად რონალდინოს კი თავისი ამჟამინდელი კლუბიდან წასვლა ჯერ არ სურს. ფეხბურთელმა განაცხადა, რომ "პარი სენ ჟერმანში", სულ ცოტა 1 წელიწადს კიდევ დარჩება.

ასევე ბრაზილიელი ედმონსონის შექმნის სურვილი მიუხედავად "პარი სენს" ჰქონდა, ჯერ კიდევ მსოფლიო

ჩემპიონატის დაწყებამდე. მაგრამ მსოფლიოს პირველობის მოგების შემდეგ ბრაზილიელი მცველის ფასი ფანტასტიკურად გაიზარდა. "ლიონი" ედმონსონის სანაცვლოდ 30 მილიონ ევროს ითხოვს. ფეხბურთელის შემენით ასევე დაინტერესებული არიან რომის "ლაციო", ლონდონის "არსენალი" და "ბარსელონა".

მადრიდის "რეალს" მეცვლადერი სურს

მადრიდის "რეალს" გერმანელი მეცვლადერის შექმნაც სურს. ესპანელები მზად არიან მცველის სანაცვლოდ დორტმუნდის "ბორუსიას" 20 მილიონი ევრო გადაუხადონ. თავად გერმანელებს იმედი აქვთ, რომ ფეხბურთელი კლუბს არ მიატოვებს და დორტმუნდში დარჩება. "ოფიციალური შემთავაზება არ ყოფილა, ასე რომ, მეცვლადერის გაყიდვაზე საუბარიც არ არის. მისი კონტრაქტის ვადა 2005 წელს იწურება," - განაცხადა "ბორუსიას" სპორტულმა დირექტორმა მიხაელ მაიერმა.

დიდი დაინტერესებაა სხვა გერმანელი ფეხბურთელებითაც. კარსტენ იანკერს სტამბულის "გალათასარაი" ეპატიჟება, ტურინის "იუვენტუსს" ბერნდ შნაიდერის შექმნა სურს, მიროსლავ კლოზეს გადაბირებას "რომა" ცდილობს, ოლივერ ბიროპოვით კი "კიევი" დაინტერესდა.

აზიელებზე ტაციაობა

მსოფლიოს ჩემპიონატზე აზიური გუნდების ნარმატებული გამოსვლის გამო ევროპულმა კლუბებმა ნამდვილი ნადირობა გამოაცხადეს ყვითელი კონტინენტის ფეხბურთელებზე. იტალიური "პერუჯას" სასურველ მოთამაშეთა სიაში ერთბაშად სამი იაპონელის გვარი ფიგურირებს: იუნიჩი ინამოტო (ლონდონის "არსენალი"), კოჯი ნაკატა ("კაშიმა ანტელერსი") და ატსუნი იანაგისავა ("კაშიმა ანტელერსი").

იაპონელი ფეხბურთელი შეიძინა "რეჯინამაც", ეს შუნსუკე ნაკამურაა. სამხრეთ კორეელი ან იუნ-ჰვანის ირგვლივ ატეხილი აჟიოტაჟი კი ჯერაც არ ჩამცხრალა. თავდაპირველად მას "პერუჯაში" აღარ უშვებდნენ. შემდეგ კი კლუბის პრეზიდენტმა ლუციანო გაუციმ განაცხადა, რომ მოუთმენლად ელის ჰვანს. ალბათ, იმიტომ, რომ ამ უკანასკნელით მრავალი კლუბია დაინტერესებული და მისი სარფიანად გაყიდვა შეუძლებელია. ჰვანის შექმნა გერმანულ "ჰამბურგსა" და ესპანურ "ატლეტიკოს" სურთ.

- უკვე შედგარი ტრანსფერები რაიმონდ კალა (კამერუნი)** - ესტონეთის რეალდორა (ბოხუმი)
- უშით დავალა (თურქეთი)** - მილანი (ინტერი)
- მარკ ვიგერი ფოე (კამერუნი)** - ლიონი (მანჩესტერ სიტი)
- ელ შაჯი დიფო (სენეგალი)** - ლენსი (ლივერპული)
- სალოუ დიაო (სენეგალი)** - სედანი (ლივერპული)
- მისაელ სევენსონი (შვედეთი)** - ტროა (საუთემპტონი)
- ჟუნინიო პაულისტა (ბრაზილია)** - ფლამენგო (ატლეტიკო მადრიდი)

შესაძლო ტრანსფერები

- ალესანდრო ნესტა (იტალია)** - ლაციო (ინტერი, მილანი ან იუვენტუსი)
- ფაბიო კანავარო (იტალია)** - პარმა (იუვენტუსი ან მილანი)
- თუგა ქერიმოლიუ (თურქეთი)** - ბლესტერნი (ბრემსი)
- ლენდონ დონოვანი (აშშ)** - ლევერპული (პერუჯა)
- დემარკუს ბიზი (აშშ)** - ჩიკაგო ფაიერი (პერუჯა)
- კლინტ მატისონი (აშშ)** - მეტრო სთარზი (პერუჯა)
- რიო ფერნანდო (ინგლისი)** - ლიდისი (მანჩესტერი)
- ჰსან შაში (თურქეთი)** - გალათასარაი (ინტერი და კიდევ მ ევროპული კლუბი)
- პაოლო მალდინი (იტალია)** - მილანი (მონაკო)

ფრანგები ერთ კვირაში გააჩვენებენ

უახლოეს დღეებში საფრანგეთის ფეხბურთის ფედერაციის პრეზიდენტს კლოდ სიმონეს ერთობ რთული საკითხის გადაწყვეტა მოუწევს. საქმე საფრანგეთის ნაკრების მთავარი მწვრთნელის დანიშვნას ეხება. "თავში სამი-ოთხი სპეციალისტის გვარი მიტრიალებს, რომელთაგანაც მომიწევს ერთის შერჩევა. ვფიქრობ, ამ ამოცანას ერთ კვირაში გავართმევ თავს", - აღნიშნა სიმონემ.

ფედერაციასთან დაახლოებული წყაროების ცნობით, სიმონეს ფავორიტი ჟან-ფრანსუა დომერჟია, რომელმაც "ლე ვერი" პირველიდან უმაღლეს დივიზიონში ალაზგვა. დომერჟის დასანიშნად სიმონეს მიმულ პლატინის-

თან მოუწევს დაპირისპირება, რადგან ფრანგული ფეხბურთის ლეგენდა, რომელიც ამავე დროს ფიფას და უფსას აღმასკომის წევრიცაა, ფაქსანტის კანდიდატურას უჭერს მხარს. გასათვალისწინებელია ემე ჟაკეს პოზიციაც. ფრანგული ფეხბურთის ყველაზე დიდი ნარმატება ხომ მის სახელთანაა დაკავშირებული. როგორც ირკვევა, ფაქე ეროვნული ნაკრების მთავარი მწვრთნელის პოსტზე ახალგაზრდული გუნდის მწვრთნელის რაიმონდ დომენიკის ხილვის მომხრეა. "გუნდში ახლა თაობათა ცვლა დაიწყება, რაიმონდზე უკეთესი კი არავინ იცის, ვინ უნდა ითამაშოს ნაკრებში და ვინ - არა", - აღნიშნა ჟაკემ.

უიზბლდონი

დავიდმა გოლიათთან წააბო

დიმიტრი ოზოლავაძე

უიზბლდონის ახალი ჩემპიონი ლიეტონ ჰიუიტი

უიზბლდონის ახალი ჩემპიონი ჰყავს. ტურინის პირველ ნომრად განთესილმა, ავსტრალიელმა ლიეტონ ჰიუიტმა სამსაათიან და სამსეტანი ბრძოლაში დაამარცხა დასრულებული უიზბლდონის სენსაციის ავტორი, არგენტინელი დევედ ნალბანდანი. ნალბანდანი და ჰიუიტის დუელი მართლაც წააგავდა დავითისა და გოლიათის ჭიდილს. ავსტრალიელმა, რომელიც შესანიშნავ ფორმაში იმყოფება, იოლად დაამარცხა მეტოქე, რომელმაც მხოლოდ ეპიზოდურად აჩვენა ფინალისტის საკადრისი თამაში. შეხვედრის წინ გამართულ პრესკონფერენციაზე ავსტრალიელმა ბავშვობა გაიხსენა: "15 წლის წინ სახლში ვიყავი და პატრიკ კემის თამაშებს ვუყურებდი. ყველა ავსტრალიელ ბავშვს სურდა მის ადგილზე ყოფნა. მეც ამაზე ვოცნებობდი და ჩემი ოცნება ახლა". პირველი სეტი ავსტრალიელმა

ერთი ამოსუნთქვით, 6-1 მოიგო. მეორეში არგენტინელმა თამაშს მოუმატა და ერთხელ ჰიუიტის მოწოდების მოგებაც შესძლო. მეტის გაკეთება ნალბანდანიმ ვერ მოახერხა და 3-6 დამარცხდა. მესამე სეტში თავიდან თანაბარი ბრძოლა წარიმართა, მაგრამ არგენტინელი ერთ-ერთ საკამათო ეპიზოდში მსაჯის გადაწყვეტილებამ საბოლოოდ გატყდა. ჰიუიტმა 6-2 გაიმარჯვა და ტრიუმფით დაასრულა თავისი მესამე უიზბლდონი.

ტრადიცია არც ამჯერად დაირღვა. უიზბლდონის ფინალი წვიმის გამო ორჯერ შეწყდა. თუმცა ტრიუმფაზე შეკრებილ მასურებელს არ მოუწევინა. შესვენების დროს მოედანზე მიშველი მანაკაცი გამოვარდა და მასურებელს მანამდე ართობდა, ვიდრე დაცვის სამსახურმა დელიკატურად კორტიდან არ გააბრძანა. უკანასკნელი ექვსი წლის განმავლობაში ეს მეორე ანალოგიური შემთხვევაა. 1996 წელს რიპარდ კეაიჩეკს შიშველი მანდილოსანი უტყვდა.

Tour de France

ჩემი მაისურა - ჩემთან

ლანს არმსტრონგი ლიდერია

ლაანს არმსტრონი

ლანს არმსტრონი

ლუქსემბურგელებს კოხორის ტუზი დაეცათ - წლევანდელი ტურ დე ფრანსის "პირველი დღის" უფულეა სწორედ მათ ხვდათ წილად. პროლოგში ნაჩვენები დრო ოფიციალურ ჩათვლაში კი შეიძინა, მაგრამ მანძილის სიმძირის გამო - სულ შეიძლია კილომეტრია - ტურის ამ პირველი დღის შეჯიბრებას უფრო მოთელვად აღქვამენ. ლუქსემბურგელი მოქალაქეებიც, როგორც ჩანს, მოთელვით ვერ დაკმაყოფილდნენ და მეორე დღის უფლებაც მოითხოვეს. ორგანიზატორები დათანხმდნენ და პირველი ეტაპის 192-კილომეტრიანი ტრასაც ამავე სახელწოდების ქვეყნის ტერიტორიაზე გაავლეს.

სტარტითა და ფინიშით, რაღა თქმა უნდა, ლუქსემბურგში. მოდი და, შუგ შემდგომაც კაცს თუმცა, ტურთან ნაცნობობა ამ ქალაქისთვის სულაც არ იყო ახალი ხილი. მათი ასეთი, მეტი რომ არ ვთქვათ, ახლო ურთიერთობა საკამათს ხაზს ითვლის. ლუქსემბურგზე გაიარა მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ გამართულმა პირველივე ტურ დე ფრანსმა. მაშინ აქ მესამე ეტაპის ფინიში მოეწყო. გაიმარჯვა იტალიელმა რინკონიმ. ლუქსემბურგში აიღო სტარტი 1989 წლის ტურმაც. პროლოგში ჰოლანდიელმა ბრუკინკმა იყარა. პირველი ეტაპიც იქვე მოეწყო და პორტუგალიელი და სილვას გამარჯვებით დასრულდა. 1992 წელს ლუქსემბურგშივე გაიმართა ტურის ერთ-ერთი ინდივიდუალური რბოლა. რაღა თქმა უნდა, ტოლი არ

ჰყავდა იმ დროისთვის უკვე ორგზის ჩემპიონს, დიდ მიველ ინდურაინს. აქ დავასრულოთ ჩვენი ისტორიული ექსკურსი და ძირითად საქმეს მივუბრუნდეთ. როგორც უკვე ვთქვე, პროლოგს მაინცდამაინც დიდ მნიშვნელობას არც ევლოსპორტის მოყვარულები და არც თვითონ სპორტსმენები არ ანიჭებენ. აქ მოპოვებული რამდენიმე მენამიანი უპირატესობა, მართლაც, არაფერს ნიშნავს. თუმცა, ეტაპის გამარჯვებულის სახელსა და ლიდერის ყვითელ მაისურაზე, ცხადია, არავინ იტყვის უარს. როგორც ჩანს, ამის გამოა, რომ სპორტტურებიც, უბრალო მოკვდენიც და საერთო ჩათვლაში საბოლოო გამარჯვების პრეტენდენტებიც მთელი ძალით იბრძვიან ამ ერთი ციკცნა გადასარბნზე. ბოლო სამი წლის მანძილზე პრო-

ტექნიკური შედეგები

- პროლოგი - 7 კმ.
- 1. ლანს არმსტრონგი ("US პოსტალი", აშშ) - 9:08 წთ.
- 2. ლორან ჟოლაბერი ("CS ტისკაი", საფრანგეთი) - 9:10
- 3. რაიმონდო რუმსასი ("ლამპრე", იტალია) - 9:11
- 4. სანტიაგო პოტერო ("კელმე", კოლუმბია) - 9:12
- 5. დევიდ მილარი ("ოფიდისი", დიდი ბრიტანეთი) - 9:13
- 6. ლორან ბროშარი ("ჟან დელატური", საფრანგეთი) - 9:14
- 1 ეტაპი. 192 კმ.**
- 1. რუმსას ბერტოლიატი ("ლამპრე", შვეიცარია); 2. ერკ ზაბელი ("ტელეკომი", გერმანია); 3. რობი მაკიენი ("ლოტო", ავსტრალია). სამივე ერთნაირი დრო - 4:49.16.

FORMULA-1

„ფერარის“, ტრიუმფი ინგლისში

დიმიტრი ოზოლავაძე

გუშინ ფორმულა-1-ის ჩემპიონატის მორიგი, სილვერსტონის გრან-პრი გათამაშდა. მანამდე კიდევ ერთ ნარმატებას მიაღწია კოლუმბიელმა ხუან პაბლო მონტოიამ,

რომელმაც ხედიხედ მეოთხედ მოიკო "პოულ პოზიში"-ი. "Williams-BMW"-ს პილოტმა უკანასკნელ სწრაფ წრეზე ჩამოიტოვა "ფერარის" პილოტები, ბრაზილიელი რუმსას ბარკელო და მიხაელ შუმხერი. ერთადერთი, ვინც ნორმატივში ვერ ჩაეცია, "მინარდის" მალაიზი-

ლი პილოტი ალექს იუნგი გამოდგა. თუმცა იგი რბოლაში მონაწილეობისათვის მაინც დაუშვეს. სილვერსტონის გრან-პრის გათამაშებას დიდი იმედით და ოპტიმიზმით ელოდა "მაკლარენის" პილოტი დევიდ კულტჰარდი, რომელსაც ამ ტრასაზე მოელოდა აქვს მოგებულის. "მე შე-

მიძლია, ბრიტანული ჰეთ-თრიკი შევასრულო", - განაცხადა მოტლანდელმა.

სილვერსტონის გრან-პრის გათამაშება "ფერარის" საჯიონოს საშული ტრიუმფით დასრულდა. სტრატზე პრობლემები შეექმნა ბრაზილიელი ბარკელოს, რომელიც პელოტის ბოლოში მოექცა. თავიდან ჰუან პაბლო მონტოია და მიხაელ შუმხაპერი დაინაურდნენ და მეოცე წრემდე ლიდერობდნენ კიდევ. ამის შემდეგ გამოფხიზლდა ბარკელოც რომელმაც "უილიამსის" პილოტს, მონტოიას გაასწრო და კვალში შუმხაპერს ჩაუდგა. პილოტებს დიდი პირობლება შეუქმნა გაუთავებელმა წვიმამ. რთულ პირობებს თავი ყველაზე უკეთ "ფერარის" პილოტებმა გაართვეს. პირველ ადგილზე კვლავ შუმხაპერი გავიდა, მეორეზე კი ბრაზილიელი რუმსას ბარკელო. მონტოია, რომელიც თავიდან ლიდერობდა საბოლოოდ მხოლოდ მესამე ადგილით დაკმაყოფილდა. "მაკლარენის" პილოტი კულტჰარდი, რომელიც დიდი ოპტიმიზმით ელოდა სილვერსტონის გრან-პრის, საბოლოოდ მეთერთმეტე ადგილზე გავიდა. ჩემპიონატს დასრულდა. სტრატზე პრობლემები შეექმნა ბრაზილიელი რუმსას ბარკელოს, რომელიც პელოტის ბოლოში მოექცა. თავიდან ჰუან პაბლო მონტოია და მიხაელ შუმხაპერი დაინაურდნენ და მეოცე წრემდე ლიდერობდნენ კიდევ. ამის შემდეგ გამოფხიზლდა ბარკელოც რომელმაც "უილიამსის" პილოტს, მონტოიას გაასწრო და კვალში შუმხაპერს ჩაუდგა. პილოტებს დიდი პირობლება შეუქმნა გაუთავებელმა წვიმამ. რთულ პირობებს თავი ყველაზე უკეთ "ფერარის" პილოტებმა გაართვეს. პირველ ადგილზე კვლავ შუმხაპერი გავიდა, მეორეზე კი ბრაზილიელი რუმსას ბარკელო. მონტოია, რომელიც თავიდან ლიდერობდა საბოლოოდ მხოლოდ მესამე ადგილით დაკმაყოფილდა. "მაკლარენის" პილოტი კულტჰარდი, რომელიც დიდი ოპტიმიზმით ელოდა სილვერსტონის გრან-პრის, საბოლოოდ მეთერთმეტე ადგილზე გავიდა. ჩემპიონატს დასრულდა. სტრატზე პრობლემები შეექმნა ბრაზილიელი რუმსას ბარკელოს, რომელიც პელოტის ბოლოში მოექცა. თავიდან ჰუან პაბლო მონტოია და მიხაელ შუმხაპერი დაინაურდნენ და მეოცე წრემდე ლიდერობდნენ კიდევ. ამის შემდეგ გამოფხიზლდა ბარკელოც რომელმაც "უილიამსის" პილოტს, მონტოიას გაასწრო და კვალში შუმხაპერს ჩაუდგა. პილოტებს დიდი პირობლება შეუქმნა გაუთავებელმა წვიმამ. რთულ პირობებს თავი ყველაზე უკეთ "ფერარის" პილოტებმა გაართვეს. პირველ ადგილზე კვლავ შუმხაპერი გავიდა, მეორეზე კი ბრაზილიელი რუმსას ბარკელო. მონტოია, რომელიც თავიდან ლიდერობდა საბოლოოდ მხოლოდ მესამე ადგილით დაკმაყოფილდა. "მაკლარენის" პილოტი კულტჰარდი, რომელიც დიდი ოპტიმიზმით ელოდა სილვერსტონის გრან-პრის, საბოლოოდ მეთერთმეტე ადგილზე გავიდა. ჩემპიონატს დასრულდა. სტრატზე პრობლემები შეექმნა ბრაზილიელი რუმსას ბარკელოს, რომელიც პელოტის ბოლოში მოექცა. თავიდან ჰუან პაბლო მონტოია და მიხაელ შუმხაპერი დაინაურდნენ და მეოცე წრემდე ლიდერობდნენ კიდევ. ამის შემდეგ გამოფხიზლდა ბარკელოც რომელმაც "უილიამსის" პილოტს, მონტოიას გაასწრო და კვალში შუმხაპერს ჩაუდგა. პილოტებს დიდი პირობლება შეუქმნა გაუთავებელმა წვიმამ. რთულ პირობებს თავი ყველაზე უკეთ "ფერარის" პილოტებმა გაართვეს. პირველ ადგილზე კვლავ შუმხაპერი გავიდა, მეორეზე კი ბრაზილიელი რუმსას ბარკელო. მონტოია, რომელიც თავიდან ლიდერობდა საბოლოოდ მხოლოდ მესამე ადგილით დაკმაყოფილდა. "მაკლარენის" პილოტი კულტჰარდი, რომელიც დიდი ოპტიმიზმით ელოდა სილვერსტონის გრან-პრის, საბოლოოდ მეთერთმეტე ადგილზე გავიდა. ჩემპიონატს დასრულდა. სტრატზე პრობლემები შეექმნა ბრაზილიელი რუმსას ბარკელოს, რომელიც პელოტის ბოლოში მოექცა. თავიდან ჰუან პაბლო მონტოია და მიხაელ შუმხაპერი დაინაურდნენ და მეოცე წრემდე ლიდერობდნენ კიდევ. ამის შემდეგ გამოფხიზლდა ბარკელოც რომელმაც "უილიამსის" პილოტს, მონტოიას გაასწრო და კვალში შუმხაპერს ჩაუდგა. პილოტებს დიდი პირობლება შეუქმნა გაუთავებელმა წვიმამ. რთულ პირობებს თავი ყველაზე უკეთ "ფერარის" პილოტებმა გაართვეს. პირველ ადგილზე კვლავ შუმხაპერი გავიდა, მეორეზე კი ბრაზილიელი რუმსას ბარკელო. მონტოია, რომელიც თავიდან ლიდერობდა საბოლოოდ მხოლოდ მესამე ადგილით დაკმაყოფილდა. "მაკლარენის" პილოტი კულტჰარდი, რომელიც დიდი ოპტიმიზმით ელოდა სილვერსტონის გრან-პრის, საბოლოოდ მეთერთმეტე ადგილზე გავიდა. ჩემპიონატს დასრულდა. სტრატზე პრობლემები შეექმნა ბრაზილიელი რუმსას ბარკელოს, რომელიც პელოტის ბოლოში მოექცა. თავიდან ჰუან პაბლო მონტოია და მიხაელ შუმხაპერი დაინაურდნენ და მეოცე წრემდე ლიდერობდნენ კიდევ. ამის შემდეგ გამოფხიზლდა ბარკელოც რომელმაც "უილიამსის" პილოტს, მონტოიას გაასწრო და კვალში შუმხაპერს ჩაუდგა. პილოტებს დიდი პირობლება შეუქმნა გაუთავებელმა წვიმამ. რთულ პირობებს თავი ყველაზე უკეთ "ფერარის" პილოტებმა გაართვეს. პირველ ადგილზე კვლავ შუმხაპერი გავიდა, მეორეზე კი ბრაზილიელი რუმსას ბარკელო. მონტოია, რომელიც თავიდან ლიდერობდა საბოლოოდ მხოლოდ მესამე ადგილით დაკმაყოფილდა. "მაკლარენის" პილოტი კულტჰარდი, რომელიც დიდი ოპტიმიზმით ელოდა სილვერსტონის გრან-პრის, საბოლოოდ მეთერთმეტე ადგილზე გავიდა. ჩემპიონატს დასრულდა. სტრატზე პრობლემები შეექმნა ბრაზილიელი რუმსას ბარკელოს, რომელიც პელოტის ბოლოში მოექცა. თავიდან ჰუან პაბლო მონტოია და მიხაელ შუმხაპერი დაინაურდნენ და მეოცე წრემდე ლიდერობდნენ კიდევ. ამის შემდეგ გამოფხიზლდა ბარკელოც რომელმაც "უილიამსის" პილოტს, მონტოიას გაასწრო და კვალში შუმხაპერს ჩაუდგა. პილოტებს დიდი პირობლება შეუქმნა გაუთავებელმა წვიმამ. რთულ პირობებს თავი ყველაზე უკეთ "ფერარის" პილოტებმა გაართვეს. პირველ ადგილზე კვლავ შუმხაპერი გავიდა, მეორეზე კი ბრაზილიელი რუმსას ბარკელო. მონტოია, რომელიც თავიდან ლიდერობდა საბოლოოდ მხოლოდ მესამე ადგილით დაკმაყოფილდა. "მაკლარენის" პილოტი კულტჰარდი, რომელიც დიდი ოპტიმიზმით ელოდა სილვერსტონის გრან-პრის, საბოლოოდ მეთერთმეტე ადგილზე გავიდა. ჩემპიონატს დასრულდა. სტრატზე პრობლემები შეექმნა ბრაზილიელი რუმსას ბარკელოს, რომელიც პელოტის ბოლოში მოექცა. თავიდან ჰუან პაბლო მონტოია და მიხაელ შუმხაპერი დაინაურდნენ და მეოცე წრემდე ლიდერობდნენ კიდევ. ამის შემდეგ გამოფხიზლდა ბარკელოც რომელმაც "უილიამსის" პილოტს, მონტოიას გაასწრო და კვალში შუმხაპერს ჩაუდგა. პილოტებს დიდი პირობლება შეუქმნა გაუთავებელმა წვიმამ. რთულ პირობებს თავი ყველაზე უკეთ "ფერარის" პილოტებმა გაართვეს. პირველ ადგილზე კვლავ შუმხაპერი გავიდა, მეორეზე კი ბრაზილიელი რუმსას ბარკელო. მონტოია, რომელიც თავიდან ლიდერობდა საბოლოოდ მხოლოდ მესამე ადგილით დაკმაყოფილდა. "მაკლარენის" პილოტი კულტჰარდი, რომელიც დიდი ოპტიმიზმით ელოდა სილვერსტონის გრან-პრის, საბოლოოდ მეთერთმეტე ადგილზე გავიდა. ჩემპიონატს დასრულდა. სტრატზე პრობლემები შეექმნა ბრაზილიელი რუმსას ბარკელოს, რომელიც პელოტის ბოლოში მოექცა. თავიდან ჰუან პაბლო მონტოია და მიხაელ შუმხაპერი დაინაურდნენ და მეოცე წრემდე ლიდერობდნენ კიდევ. ამის შემ

„რაც მართონი ვართ, მიბოზრო...“

ომბუდსმენს შეგიძლიათ დაუკავშირდეთ მშაბათობით.
ტელ.: 20 24 24
ან ნებისმიერ დროს ელ-ფოსტით: nladaria@24hours.ge

ნოდარ ლადარიძე

გასულ ხუთშაბათს ერთი ექსპერიმენტი ჩავატარე: შევეცადე ჩვენი გაზეთი ტრანსპორტში წამეკითხა. ყველაზე ხშირად ხომ იმას ვგასაყვედურობენ, დიდი ფორმატი, მარშრუტკაში ვერ გადავლიო. ოღონდაც დაწამდელები ვიცი, რომ ვინც ამას ამბობს, თვითონ არასოდეს კითხულობს გაზეთებს მგზავრობისას. ჩემმა ექსპერიმენტმა კი, თუმცა კითხვის პროცესი მართლაც გარკვეულ სინულეებთან იყო დაკავშირებული, ახალი პერსპექტივები წარმოაჩინა: გაზეთის სიდიდე საზოგადოებრივ ტრანსპორტში მისი გამოსვლის უფრო კონკრეტულად და უშუალოდ გვაგონობინებს გვერდით მჯდომის სიახლოვეს, მასთან ერთ საზოგადოებაში ცხოვრების ბედნიერებას. აქ კაცთა მოდგმის გაერთიანებელი სწორედ ის უნდა იყოს საშუალება იწყებს მოქმედებას, რომელსაც რუსები „დავივის გრძნობას“ უწოდებენ — მაღლობა ღმერთს, გოგი გვახარია რუსული ანდაზებისა და სიტყვათქმების ელემენტური გადმოქართულების ტრადიცია უკვე დაამკვიდრა: ხომ გახსოვთ მისი მიგნება იმის შესახებ, რომ „პირველი პური კუტია“. დღემდე, მოყვასის იდაყვი რომ გვეგრძნო მარშრუტკაში, აუცილებლად რომელიმე ეკლესიის მახლობლად უნდა აღმოჩენილიყავი, თანაც სიახლოვის ხარისხი ერთობ დაბალი იყო მისი ხანმოკლე და წყვეტილი ხასიათის გამო. ახლა კი, დიდი ფორმატის გაზეთით ხელში, ქართველებს საშუალება მოგვცა, ასეველად ჩასვლამდე უწყვეტ რეჟიმში ვიგრძნოთ ერთმანეთთან სიახლოვე და აქედან გამომდინარე, — ერთგული ერთიანობაც. ეს ერთი კია: მართლაც და მართლაც, მარშრუტკაში ცოტა ვინმე თუ კითხულობს გაზეთს, ჰოდა მავანთა საყვედურიც უსაფუძვლოა.

დიდი ფორმატი ვერ მიუღწევს კეთილდღეობისა და იმ ყბადღეებულს (ამასთან ერთად კი პირდაფრენილი და ხელგანყვანილი სტაბილურობის ნიშანია, რომლითაც ამდენი ხანია ამაოდ გვახარებდნენ ჩვენს ირგვლივ ჩვენს უნებურად წარმოქმნილ სინამდვილეს. დიდი ფორმატი იმედია, რომ მოვა დრო და დღემდე ორჯერ დარეკავს ფოსტალიონი, ყველა საგაზეთო კიოსკის დახლოდნამ მომზიარალო ცუდ ქაღალდზე დაბეჭდილი გადღაბნილი ასუბი და პირველი გვერდების უგვაზოდ გაფურადღებული ფორტები კი ისევე ჩაბარდება წარსულს, როგორც ავად სახსენებელი კუპონები. დიდი ფორმატი ხალხვით სივრცეა, რომლის ზედპირზე გამოჩენისა არ უნდა რცხვენოდეს გამოქვეყნებულ ტექსტებს. და თუ ანშყო და მომავალი ვერ ისევ ჯოჯოტად გაურბის ჩვენს კონტროლს, იმით მაინც უნდა დავიკუნებოთ, რომ ტექსტების ხარისხის უზრუნველყოფა უკვე შეგვიძლია.

ეს საკითხიც ნელ-ნელა გვარდება. ზოგიერთ ავტორს პასუხისმგებლობის გრძნობა იმდენად გაზრდა, რომ ქვეტექსტიდან პირდაპირ ტექსტში ამოძვრება და დღის სინათლეზე ნებივრობს. მხედველობაში მაქვს დავით ქართველიშვილის 4 ივლისის გამოქვეყნებული სტატია „მუზა და შთაგონება“ და ავტორის შიში იმის

გამო, რომ ორშაბათს მოხსენიება არ ასცდება. და მერე რატომ?! — თურმე იმიტომ, რომ ლეო ქიქელი „გავაგება ბივავა“ საკოლმურნეო თემაზე დაწერილ საუკეთესო ნაწარმოებად მიაჩნია. მეც მაგ აზრის ვარ, ჩემი ძაბია, და მაგის გულობივო კი არ შეგასახელებ, — მასთვ უზრავიონთ და უნარით რე წეიპუბლიცისტე, იმიზა დავკინოვ და მართალიც ვიქნები!

ხუმრობა იქით იყოს და აქ ერთი ცნება მინდა შემოვიტანო და ჩემს მომხმე მკითხველებს ვამცინო — **კოლუმნისტი**. კოლონი (ლათინურად columna), მოგვხსენებათ, სვეტის ნიშნავს, კოლუმნისტი კი (სიტყვასიტყვით „მესვეტე“), შესაბამისად, — რომელიმე გარკვეული დარგში განსწავლულ ჟურნალისტს, რომელსაც გაზეთში ან ჟურნალში პირადი სვეტი ახარია. ყოველდღიურ გაზეთში ნებისმიერი მასალა, — როგორც ინ-

თაური „ედუარდ მესამე (?)“ გასაგება, რომ მოქმედი პირები საქართველოს პრეზიდენტი და ჩვენი ქვეყნის აღმსრულებელი და საკანონმდებლო ხელისუფლების სხვა წარმომადგენლები იქნებიან. ეს, როგორც ეტყობა, „დარდუბალასა“ და „ჩვენი ეზოს“ ბეჭდვითი შემკვიდრება. ოღონდაც უდღეური და გენეტიკურად არასრულყოფილი.

პიესას მთელი გვერდი უკავია, ერთი გვერდის წაკითხვას კი 15-20 წუთი მაინც სჭირდება. ამ დროის განმავლობაში ჩვენ ვთავაზობდნ, გაგვეცინოს შემდეგნაირ ხუმრობებზე: „მამაჩემს ხომ არ გადაჰყრიხარ, მძლავრო ახვარო“, ან „ლანი არ იყო, აიმ „ოლეიზს“ ჩაგტყნიდი ბინძურ ხახაში“, ანდა „რის დანიელი?! ის ჭაღარა ბრიტანელია და ლირი ჰევი, მეფედ იყო, დეგენერატი“, ან კიდევ „თქვენს უნიტაზთან, სადაც ლოცვენს ჩურჩულებთ ხოლმე“. ამ

ნაღმდეგ — 4 ივლისი. სამივე სტატია ზედმიწევნით კარგადაა დაწერილი. აქ არა თუ ჩემს წინა სტატიებში უკვე მხილებულ მოზიემ უეიცობას, დონის უზარალო მომეხებასაც კი ვერ შევამჩნევთ. უფრო მეტიც: სამივე ავტორს მე ზოგადად და კერძოდვე ვეთანხმები. ჩემი დაფიქრება სულ სხვა მიზეზებზეა გამოიწვია. ტელდენია, რომელზედაც ახლა ვამხილებ მკითხველის ყურადღებას, ორ გარემოებაში მყვანდებდა: რაოდენობაში (სამი ერთმანეთის მსგავსი სტატია) და პათოსში. მიყვებით თანმიმდევრულად.

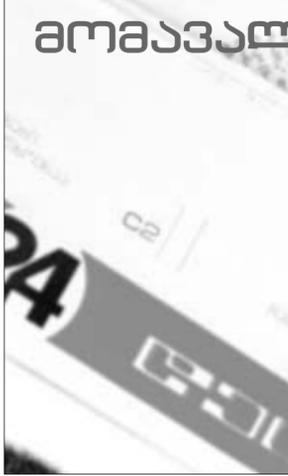
დავით ბუხრიკიძე ისტორიულ პარალელს გვიჩვენებს მსოფლიო საფეხბურთო ჩემპიონატებსა და ჩაიკოსკის სახელობის მუსიკალურ კონკურსებს შორის. დასკვნა შემდეგია: საფეხბურთო ჩემპიონატი ყოველთვის უფრო „ნადი“ გამოიღიოდა, რადგანაც ჩაიკოსკის კონკურ-

გადობის დისიდენტური ან უზრალოდ თავისუფლად მოაზროვნე ნაწილის ცნობიერებაში წარმოადგენდა და დღესაც წარმოადგენს თუ საამაყო არა, მნიშვნელოვნად დადებით ფენომენს. ჰოდა სწორედ ამ ობიექტებს უთმობდა ყურადღებას ჩვენი გაზეთი თითქმის მთელი გასული კვირის განმავლობაში. რა თქმაუნდა, ამისათვის საბაბიც ჰქონდა: სულ ახლახან გამართა ჩაიკოსკის კონკურსი, სულ ახლახან დასრულდა მოსკოვის 24-ე საერთაშორისო კინოფესტივალი, სულ ახლახან გამოიცა ვინიციის რომანი „პორტრეტი მითის ფონზე“. და მაინც რაღაც მამოთვებს ამ სამი, და შეიძლება ითქვას სამმაგი პუბლიცისტის ფაქტში, — რაღაც მოუხელთებელი და დაფარული, რაღაც ადამიანის სულის სიღრმეში ჩამარხული, ან პაერში უხილავად მოფარფავი. ეს კრიტიკული პათოსი, ეს მყისიერი რეაგირება, ეს რაღაცნაირი მოუთმენლობა — თითქოსდა ხელების ფშვნიცაც კი გეცმის... რას უნდა ნიშნავდეს? ისე კი, მხოლოდ ამ სტატიებში არაა ძალღელს მუდამ ჩაგრაგდნენ. სრული სიმართლეა, რომელიც ყოველთვის ამკარა იყო საქმეში ჩახედული ადამიანებისათვის. ეს ყველაფერი დათო ბუხრიკიძემ ჩვეული სისხარტითა და სიმწვავით გადმოსცა. თან ფრანგული დეკონსტრუქციონიზმიც (მგონი ჩამოად დაგერეტი) როგორ ფაქტად გამოიყენა! ჟაკ დერიდი, თუცს კი ჩვეულება აღიარებდა, გულის სიღრმეში მაინც წასაიპოვნებელი დარჩენიდა. აფერუმ ჩვენი ავტორის ოსტატობა!

გოგი გვახარია სავესებით დამაჯერებლად გვიამბობს მოსკოვის 24-ე საერთაშორისო კინოფესტივალის ფაქტურ კრახზე, დონის კატასტროფულ დაცემასზე. დათო ბუხრიკიძის მსგავსად, ამ მეორე (რა თქმაუნდა, ქრონოლოგიური თვალსაზრისით) სტატიის ავტორმა წარსული მოსკოვი კინოფესტივალზე არ დაიწყო, არა სრულიად ამკარად მიგვაჩინა, რომ ეს დღემდე არც არასდროს ყოფილა ძალიან მაღალი. ჩვენს წინაშე კვლავ გათელა ნიკიტა მხისლკოვის მისამართით ნასრლობა ისრებმა. აქ არა მარტო გონებით და ვეეთანხმე გოგი გვახარიას, არამედ ველითაც მის მხარეზე ვარ, რადგან ვერანაირად ვერ მოვიხვედრე მხისლკოვის მიერ დამკვიდრებული პორტრეტული თავგანთი კულტის. მაინც, ჩემთვის ყველაზე სასარგებლო თამარ სუხიშვილის სტატია აღმოჩნდა, რომელშიც მოკრძალებულად და საქმიანად იყო გადმოცემული ვლადიმერ ვინოვიჩის ახალი რომანის გამოსვლასთან დაკავშირებული გარემოებები. რომანში „პორტრეტი მითის ფონზე“ ვინოვიჩი თურმე სოლუენიციის კერძო შეეჭიბა. სტატია იმდენად დამაინტერესებდა, რომ იმავე დღეს „გადმოვიჩე“ ინტერნეტში ვიწინოვიჩის ახალი რომანი და ერთი საღამოს განმავლობაში ნაკითხე. უნდა თქვას, რომ ეს წიგნი ყველა ჩემს წინაშედ განცდას თუ განწყობილებას გამოცხდამარა და საოცარი სიზუსტით დაფასებულა ჩემი დიდი ხნის წინათ შექმნილი წარმოდგენა სოლუენიციისზე.

ახლა ის ენახოთ, რა აქვს ამ ტექსტებს საერთო. სამივე კრიტიკული: ბუხრიკიძისა და გვახარიას წერილებში ეს კრიტიკულობა თვით ავტორების ტონსაც ეტყობა, ხოლო სუხიშვილის ტექსტში, თუმცა კრიტიკული მიმართება მხოლოდ შინაგონის დონეზე მუდგადება, ეფექტი მაინც ისეთივეა, როგორც პირველი ორი სტატიის შემთხვევაში. სამივე ტექსტი კი თავისი კრიტიკის მიზანს რუსეთში იგულვებს.

ეს მიზეზები თუ ობიექტებიც, მიუხედავად მათ შორის მნიშვნელოვანი განსხვავებებისა, არსებითად საკმაოდ მსგავსია: ჩაიკოსკის კონკურსიც, მოსკოვის კინოფესტივალიც და ალექსანდრე სოლუენიციის პორტრეტიც მრავალი პარამეტრებით ერთსაგვად ერთმანეთს: სამივე შეიძლება მიჩნეულ იქნას რუსულად მიმართულად საჭაოთა კულტურის პირდაფუძვლა; სამივე საკმაოდ გამაზურებულა საერთაშორისო ასპარეზზე; სამივე (მიუხედავად პირველი ორის აქჰარა და მესამის ფარული კონიუნქტურობისა) რუსული საზო-

ფორმაცია, ასევე ანალიზი, — მაისის დილასავით ცინცხალი და აღმასის ნემსივით ბასრი უნდა იყოს. მის გასაგებად და შესაფასებლად მკითხველს ძალზე ცოტა ენერგია და, რაც მთავარია, დრო უნდა სჭირდებოდეს, თორემ გათვინდება მეორედ და უკვე ახალი ინფორმაციის ნიაღვარი დაატყდება თავზე... მით უმეტეს, კოლუმნისტი სიბრძნით თუ არა, განსაკუთრებული დამაჯერებლობით უნდა გამოირჩეოდეს და, სულ მცირე, თვითონ კარგად უნდა ჰქონდეს გააზრებული თავისივე სვეტის სავანეცა და მთელიც. თუ კვლავაც განვგრძობთ სიტყვებით დახატული „შავი კვადრატების“ გამოფენას (თუნდაც კვირაში ერთხელ იყოს), შედეგად მხოლოდ იმას მივიღებთ, რომ ახალი მოდის ინტელექტუალს საბოლოოდ გაუტყდება სახელი და ცხოვრებული საჭაოთა ინტელიგენცის ბედიც სანატრლო გაუხდება.

მაგრამ დღეს რაღაც წერილმანების გადარჩევის ხასიათზე არა ვარ. იქნებ იმიტომ, რომ ეს წერილმანები ბევრი იყო. აი, მაგალითად, სამშაბათის ნომერი მეშვიდე ვერცხლს ისევ ორშაბათიდან შემორჩენილი რუბრიკა ეწერა — „პირს-ომბუდსმენი“ — როგორც თავის ტიპილი წინადადის ნაბახუსევზე. იქ კიდევ, 4 ივლისის ნომერში, ისე საზეიმოდ აღვნიშნეთ ამშ-ს ბლოკადები უნდა იცოდეს. ისე კი „ვუზუბე ბრძოლს“ რომ დამეწერათ, აჯობებდა — ჩვენი განათლებული მკითხველი იფიქრებდა, „ჯაკომო ვოლის“ რემინისცენციათა და საკუთარი თავით ფრიად კმაყოფილი დარჩებოდა.

კიდევ რამდენი წერილმანი უნდა ჩამოეთვალო?... ისევ აჯობებს, დაპირება შევასრულო და გვერდ აუვარო წერილმანებს. ბოლისდაბოლის უნდა გვაგონებოთ ჩემი კოლეგების მოლოდინი და ძირითადი ყურადღება ტელდენიციების გამოკვლასა დაუხელო. აქ კი უნდა მეპატრონი, თუკი ანდაზებისა და გამოთქმების რუსულიდან ქართულად და პირუკითრებად განითქვამება. გოგი გვახარია „მსუბუქი გვერდები“ ძალიან მომეწონა ეს საქმე.

ომორისტულ პიესას 28 დასახელებული მოქმედი პირი ჰყავს (დაუსახელებლები, ანუ „ლორდები, სხვა თენები და კარისკაცი, მწერლები, ქალბატონი, კაცისმკვლელები, მამათავალი, ნარკოზანი, შოუ-ბიზნისის მესვეურები, სხვადასხვა წინოვნიკი და და ა. შ.“ არ ითვლებიან, რადგან არა მგონია, ამ პიესას ოდესმე ეღიროს რამბოს შუქი). თანაც ამ პერსონაჟების სიას წესიერად ვერც გაიგებ, თუ შუა საუკუნეების მოტაბაღის ფეოდალურ მმართველობაში არა ხარ ჩახედული. ხოლო ვინც ჩახედულია, მერწმუნეთ, საკმარისი გემოვნება აქვს იმისათვის, რომ მთელი ეს აბდაუბდა ნაუკითხავად უარყოს.

ბოლოს კიდევ ერთი „წერილმანი“ — D3 გვერდზე გამოჩენილი რუსი პოეტის გვარი დაწერილია ასე: „პროკო“. ეს ალბათ ვაშლის რომელიმე მონადეასაკრული გამყიდვლის გავლენაა. ისიც უნდა ვთქვათ, რომ ამ პოეტს იოსები ერეკვა, უკიდურეს შემთხვევაში, იოსიფი (როგორც რუსების ტრანსლიტერაცია), მაგრამ არავითარ შემთხვევაში — იოზეფი. ვინც გემოვნულიდან თარგმნის (როგორც მე ვფარაუდობ) გაზეთ „24 საათისთვის“ და არა გერმანიიდან მანქანის ჩამოსავლანად საელმოს რიგში მდგომი რომელიმე ოპტიმისტისთვის, ასეთი რამებიც უნდა იცოდეს. ისე კი „ვუზუბე ბრძოლს“ რომ დამეწერათ, აჯობებდა — ჩვენი განათლებული მკითხველი იფიქრებდა, „ჯაკომო ვოლის“ რემინისცენციათა და საკუთარი თავით ფრიად კმაყოფილი დარჩებოდა.

კიდევ რამდენი წერილმანი უნდა ჩამოეთვალო?... ისევ აჯობებს, დაპირება შევასრულო და გვერდ აუვარო წერილმანებს. ბოლისდაბოლის უნდა გვაგონებოთ ჩემი კოლეგების მოლოდინი და ძირითადი ყურადღება ტელდენიციების გამოკვლასა დაუხელო. აქ კი უნდა მეპატრონი, თუკი ანდაზებისა და გამოთქმების რუსულიდან ქართულად და პირუკითრებად განითქვამება. გოგი გვახარია „მსუბუქი გვერდები“ ძალიან მომეწონა ეს საქმე.

“Чужое горе — палка в заборе”

ეს ცნობილი ქართული ანდაზა რუსულად ზაზა შათირიშვილმა თარგმნა. ჩვენს კონკრეტულ შემთხვევაში ეს კრიტიკულობა თვით ავტორების ტონსაც ეტყობა, ხოლო სუხიშვილის ტექსტში, თუმცა კრიტიკული მიმართება მხოლოდ შინაგონის დონეზე მუდგადება, ეფექტი მაინც ისეთივეა, როგორც პირველი ორი სტატიის შემთხვევაში. სამივე ტექსტი კი თავისი კრიტიკის მიზანს რუსეთში იგულვებს.

ეს მიზეზები თუ ობიექტებიც, მიუხედავად მათ შორის მნიშვნელოვანი განსხვავებებისა, არსებითად საკმაოდ მსგავსია: ჩაიკოსკის კონკურსიც, მოსკოვის კინოფესტივალიც და ალექსანდრე სოლუენიციის პორტრეტიც მრავალი პარამეტრებით ერთსაგვად ერთმანეთს: სამივე შეიძლება მიჩნეულ იქნას რუსულად მიმართულად საჭაოთა კულტურის პირდაფუძვლა; სამივე საკმაოდ გამაზურებულა საერთაშორისო ასპარეზზე; სამივე (მიუხედავად პირველი ორის აქჰარა და მესამის ფარული კონიუნქტურობისა) რუსული საზო-

რავის იგი? ეს დედაც და ეს მამაც რუსული კულტურული სივრცეა, რომლის წიაღში ჩვენ დავიბადეთ და დღემდე მოვიარებთ მრავალთა მიერ. სწორედ იქიდან გამოძრომას ვცდილობ, როგორც ეტყობა, უფრო ნაკლები ვიდრე მეტი წარმატებით. მე ვერ დავიკვივნი ფსიქოანალიზის რამდენადმე მისაღები ცოდნის, არც შამანი ან ორაკული ვყოფილვარ ოდესმე, ამიტომ ოიდიოსის თავს ვაგანებებ და ამას ვიტყვი: რაც არ უნდა სამართლიანი და გონება-მხივებელი იყოს ჩვენი მიდგომა დღევანდელი თუ წარსული რუსეთის კულტურული რეალობისადმი, იგი იშვიათად თუ ასცდება გამჭვრავი პროვინციალის „პატალის“.

ეს პროვინციალიზმი განა მხოლოდ რუსული კულტურის მიმართ ჩვენს დამოკიდებულებასა და ამდამოკიდებულების გამოხატვას. პროვინციალიზმს შეფარდება ავლენს — მკვეთრი და უდავო განსხვავება ორ თვალთახედვას შორის: როგორ ვუყურებთ საკუთარ თავს და როგორ ვუყურებთ რუსეთს. ეს განსხვავება ჩვენი გაზეთის გვერდებზეც აისახა. რატომ ვერ ვხვდებით ანალიზის ასეთივე სიღრმესა და სიმწვავეს, გადამწყვეტილებების ასეთივე სიმკვეთრესა და საფუძვლიანობას, როცა საქმე ჩვენივე კულტურას ეხება?

მე, მაგალითად, ბევრი რამ მაინტერესებს ჩემი მშობლიური კულტურის მდგომარეობიდან, რის ასახვასაც ვერ ვმოულოდ გაზივნი ფურცლებზე. კითხვები მრავალფეროვანია, ზოგი დიდი და ზოგიც პატარა, ზოგი თვით გაზეთში დაბეჭდილი მასალებიდან მოსული და ზოგიც დამოკლეს მახვილივით დაკიდებული ყოველი ჩვენგანის თავზე. რამ განაპირობა გურამ დოჩანაშვილის განსაკუთრებული დამოკიდებულება წყალგარეულ ღვინოსთან? რატომ დაპარაკობენ და აზროვნებენ ჩვენი მწერლები და პოეტები ქუჩურად? ვინ უნდა იდირიფოროს საქართველო ჯანსუფ კახიძის შემდეგ და რატომ აღარ ეშვადებთან ორკესტრანტები რეპეტიციებისთვის? მართალია თუ არა, რომ ვიპ ბუღაძე ბაკო-ჯეიხანის მიღმდეგ მოხატვას აპირებს მიენდინდ? რატომ აღარ ვუვიცა ჩოხა დათო ტურაშვილს? თუკი ყველა ხედავს, რომ ელიას ბაზროვის რომელიმე გამყიდველს რო-მელიმე რევიონის რწმუნებულს სრულიად ერთნაირი ღირებულებათა სისხედა აქვთ, რატომ ხდება, რომ ერთს მეტად უმართლებს ცხოვრებაში, მეორეს კი ნაკლებად? მერწმუნეთ, რომ მიუხედავად გამოხატვის კარიკატურულობისა, ეს შეკითხვები სულაც არ ჰგავს 50 თეთრად ღირებული ჭრულ-ჭრული გამოცემების ყდებზე გამოტანილ ანონს-სათაურებს. ისე კი ყველა ეს კითხვა ბოლისდაბოლის ერთ ფუნდამენტურ კითხვამდე შეიძლება დავიყვანოთ:

ნუთუ დღევანდელი ქართული კულტურისათვის სხვა სოციალური საფუძველი არ არსებობს იმ ადამიანების გარდა, ერთმანეთს რომ ელიტას ეძახიან?

და ვიდრე ამ შეკითხვას თვალს ვერ გაუხსნობრებთ, ყოველთვის უფრო ჭკვიანად გამოვიხედებით, როცა რუსეთზე ვილაპარაკებთ და ვიმსჯელებთ. საკუთარი სახლის განმედად-დადავებისას კი უზრალოდ მივლს საცხოვრებელ ფართობზე გავანანილებთ შუქსა და მტვერს.

მაინც რატომ ხდება ასე? ალბათ იმიტომ, რომ მსხვილი შრიტებით გამოყოფილ ფუნდამენტურ შეკითხვებზე სწორი პასუხი მხოლოდ უარყოფითია. დანარჩენი? დანარჩენი კი თითოვარაფრისა და სოციალური კვლევების ობიექტია. რას იზამ, დაწყებული რუსეთის და გამოსვლაში კი მხოლოდ იშვიათად თუ გაუმართლებს ვინმეს, როგორც უცხოური „ვაგონი“ უცხო ავტორს, რომელმაც დაიკავა იცის, ხორციელი ადამიანია, თუ შურიანი ჭორების პერსონაჟი.

საბოლოოდ კი მხოლოდ ერთს ვამტკიცებ: ნორმალურ, დამოუკიდებლად მოაზროვნე ადამიანს საკუთარი მშობლიური ადგილი ვიპოვით ადამიანები და ერთი რამ მინდა ვუთხრა: ჩვენ მართონი ვართ, მე ვერბობო. ის, ვის ტანსაცმელზე ნაკერებსა და ლაქებს ვივლით, ჩვენს ბინაში აღარ ცხოვრობს. და სანამ ვიფიზარ ჯაველიძე (დეპუტატია ასეთი) დაკარგულ საქართველოს „თავისუფლების ინსტიტუტის“ დაფუძვლა ეძებს, ჩვენ იქნებ სხვა უფრო სანერვტესო ადგილას ვიპოვოთ იგი. ვიპოვოთ და მოვაწყუთ, რათა შეგძლიოთ **на людей посмотреть и себя показать**.

მანამდე კი სულ ღმერთი გეხანდება: დამთარვად მსოფლიო ჩემპიონატი ფეხბურთში, დამთარვად ჯავაფესტივალი, დამთარვდება უიმბლდონის ტურნირი... მერე? მერე?? მერე???

კი მაგრამ სადალა ის დედა, რომლის დაუფრებლაც ცდილობს საშუალო ქართველი ინტელექტუალი, სადალა მამა, რომლის მოკვლას ეს-

